

Sărbătoarea muncii

*Destășurată
intr-o atmosferă
de vibrant patriotism*

ADUNAREA FESTIVĂ CONSACRATĂ ZILEI DE 1 MAI

*a prilejuit reafirmarea
unității indestructibile
a întregului popor
în jurul partidului,
al secretarului său general,
tovarășul*

Nicolae Ceaușescu

Comentariu în pag. 3

*La aniversarea unui secol
de la proclamarea zilei
solidarității internaționale
a celor ce muncesc și a 50 de ani
de la marea demonstrație patriotică,
antifascistă și antirăzboinică
în Capitală s-a deschis*

EXPOZIȚIA OMAGIALĂ FOTODOCUMENTARĂ ȘI DE CARTE

*emoționantă evocare a remarcabilei
activități revoluționare
a tovarășului Nicolae Ceaușescu
și tovarășei Elena Ceaușescu*

Comentariu în pag. 2

Laudă muncii, laudă ideii!

Cerințele de calitate ale producției moderne imprimă edificiului impunător al muncii structura de rezistență a ideii. Este premisa și concluzia grupajului de articole din pag. 4—5.

Eminescu și istoria

Un prim articol despre profunzimea gândirii istorice a poetului național, un grupaj dedicat evenimentului pe care-l numim cu infinită sensibilitate „Centenarul Eminescu” (pag. 9 și 14).

Bisturiul și „Plafar”-ul

Două modalități diferite de a reda oamenilor sănătatea, două căi pe care merg și un chirurg celebru și niște farmacologi „anonimi”, fiecare muncind în felul lui, dar toți având simțul datoriei față de cetățean (pag. 16—17).

Expoziția omagială

Mărturii ale luptei revoluționare, recunoștință pentru prezentul luminos

Intimpinați, la sosire, cu cele mai fierbinți sentimente de stimă și recunoștință, de numeroși oameni ai muncii bucureșteni, care au aclamat îndelung pentru partidul nostru și secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu, după ce au primit buchete de flori oferite de grupuri de pionieri și șoimi ai patriei, au fost invitați să viziteze expoziția omagială, reprezentând, prin variate mărturii documentare, o evocare a manifestărilor muncitorești prilejuite de sărbătorirea în țara noastră a zilei de 1 Mai, manifestări jalonind de fapt istoria eroică a clasei muncitoare, drumul străbătut de aceasta de la începuturile sale și pînă la edificarea noii orinduirii sociale în România.

La festivitate au luat parte membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv, ai C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale, organizații de masă și obștești, reprezentanți ai vieții noastre științifice și culturale.

La intrarea în expoziție, între datele ce marchează cele două evenimente aniversare, se află portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu încadrat de drapele roșii și tricolore.

Mărturii documentare — fotografii, grafică militantă, extrase din presa vremii — consemnează pe un spațiu larg marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 — în organizarea și desfășurarea căreia o determinantă contribuție au avut tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu — demonstrație ce a avut un larg ecou în conștiința poporului nostru, cit și pe plan internațional.

Expoziția ilustrează în continuare sărbătorirea zilei de 1 Mai în perioada 1940—1944, în condițiile activității ilegale a Partidului Comunist Român pentru organizarea mișcării de rezistență antifascistă, pentru realizarea Frontului Unic Muncitoresc, pentru unirea tuturor forțelor democratice împotriva războiului, pentru pregătirea și înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944.

Este apoi amplu prezentată perioada de după Congresul al IX-lea care a ales în supremă funcție de conducere pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Este

reliefați, pe o hartă a țării, impetuoasa dezvoltare a județelor pe plan economic. Expozatele pun cu putere în evidență mărețele citorii ale României socialiste contemporane: Canalul Dunăre—Marea Neagră, metroul bucureștean, mărețele lucrări urbanistice în Capitală, amenajarea complexă a râului Dâmbovița, noile unități ale sistemului energetic național, impunătoarele edificii de învățămînt, sănătate, ansamblurile de locuințe păstrînd, în funcție de zona geografică, tradiția estetică și constructivă locală.

Expoziția cuprinde și un mare număr de lucrări de grafică, pictură, sculptură. În cadrul secțiunii de carte este prezentată la loc de frunte opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, contribuție de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea creației a gândirii și practicii revoluționare contemporane, la îmbogățirea cunoașterii universale.

Expoziția cuprinde deasemenea lucrările științifice ale tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, operă recunoscută pe plan mondial, aport de seamă la îmbogățirea patrimoniului cunoașterii naționale și universale.

Expoziția omagială consacră, în ultima sa parte, un spațiu semnificativ importantu eveniment din viața partidului și a țării — Congresul al XIV-lea al P.C.R. — care va stabili direcțiile principale ale dezvoltării economico-sociale a patriei în cel de al nouălea cincinal, 1991—1995, și pînă în anul 2000, în perspectiva făuririi depline a societății socialiste multilaterale dezvoltate în România și trecerii la înfăptuirea principiilor comuniste de viață și muncă.

La plecare, tovarășii Nicolae Ceaușescu și tovarăsa Elena Ceaușescu au fost salutați, din nou, de oamenii muncii bucureșteni prezenți la inaugurarea expoziției. S-a aclamat cu în-sufletire și căldură pentru partid și secretarul său general. „Partidul — Ceaușescu — România!”, cîntec cu valoare de simbol, a fost intonat cu entuziasm, participanții marcînd astfel odată mai mult hotărîrea lor de a face tot pentru desăvîrșirea nobilei țeluri propuse de partid, pentru popor, în spitalul conștiinței națiunii noastre și cu rezonanță în conștiința lumii dornică de pace și progres.

HORIA PĂTRAȘCU ■

1 Mai 1939: context și semnificații istorice

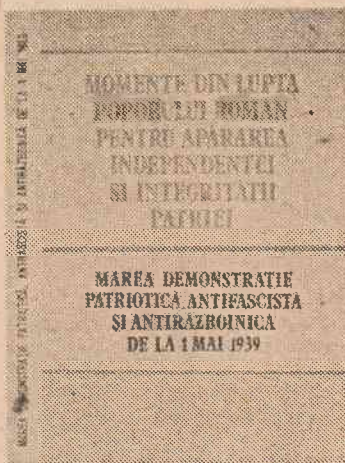
Sub auspiciile Institutului de Studii Istorice și Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Editura Militară a pus recent la dispoziția publicului larg volumul „Momente din lupta poporului român pentru apărarea independenței și integrității patriei — Marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939”, consacrat unor evenimente de referință din istoria patriei, acorînd spațiul cel mai larg etapei interbelice, perioadă în care ideile înaintate promovate de Partidul Comunist Român, aveau să se identifice tot mai mult cu interesele fundamentale ale poporului nostru, în primul rînd cu dorința sa de unitate și independență național-statală, de progres economic și social.

Primul studiu readuce în atenția cititorilor cîteva din momentele cruciale ale trecutului nostru național, începînd cu lupta eroică a strămoșilor daco-geți și a voievozilor medievale și terminînd cu evenimentele de incandescență revoluționară de la 1784, 1821, 1848, precum și cele de la 1859, 1877 și 1919.

Următorul studiu analizează mișcarea politică, econo-

mică și socială din România în contextul larg al situației internaționale din cel de al 4-lea deceniu al veacului nostru, cînd în fața omenirii devine tot mai evidentă ascensiunea fascismului și revizionismului din Europa, precum și iminența unei noi conflagrații mondiale. Informații noi și comentarii pertinente contribuie la mai buna înțelegere a acestei etape dramatice din istoria planetei Pămînt, reliefindu-se rolul și importanța pe care le-au avut în istoria României și în conștiința colectivă a poporului nostru politica lucidă, angajantă, dăruirea și puterea de sacrificiu a comunistilor români.

Celelalte două capitole, sînt dedicate rolului pe care istoria avea să-l încredințeze Partidului Comunist Român, continuatorul firesc al bogatelor tradiții de luptă ale națiunii noastre, trup din trupul clasei muncitoare, al țărănimii și al intelectualității progresiste, aflat în primele rînduri ale unei bătălii în numele rațiunii, libertății naționale și sociale, salvării integrității teritoriale, in-

dependenței și suveranității statului național unitar român, bătălie ce a calminat cu marea demonstrație patriotică de la 1 Mai 1939. Mărturii noi, date de arhivă inedite, aduse la lumină prin osîrda cercetătorilor, înfățișează legătura organică între caracterul și amploarea demonstrațiilor de la 1 Mai 1939 și întreaga activitate desfășurată în anul premergător acestui eveniment de către comunisti, socialiști și social-democrați, întreaga strădanie pentru mobilizarea tuturor forțelor social-politice din România la luptă împotriva fascismului și hitlerismului, de apărare a patriei, a integrității sale teritoriale. Lec-

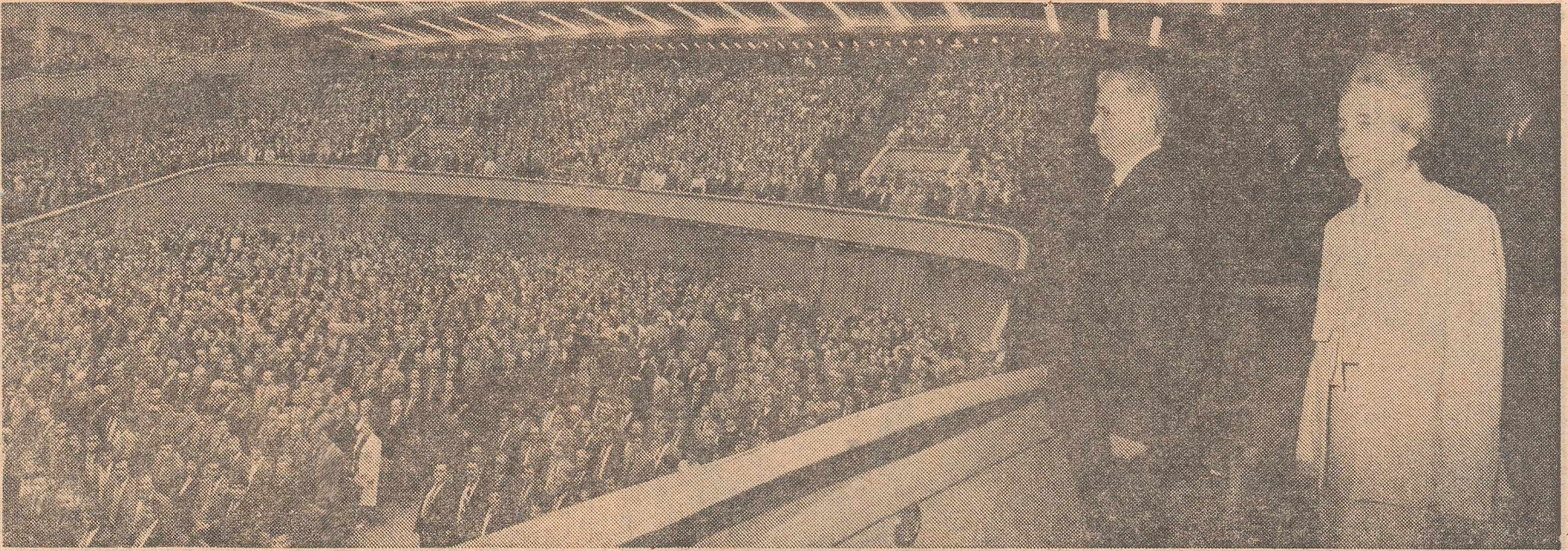
tura celor două studii prilejuiește o pătrunzătoare înțelegere a acestor memorabile evenimente, generozitate materialului documentar oferind o emoționantă reînnoțire pe firul timpului în chiar miezul evenimentelor, iar aici, o profundă și amănunțită cunoaștere a lor. Beneficiem astfel de un amplu documentar consacrat luptei ireconciliabile dintre adevăr și minciună, între exploatați și exploatați, ce avea să culmineze atunci în preziua celui de al doilea război mondial, cu grandioasa manifestație de masă, organizată la 1 Mai 1939. După cum se știe, manifestația din Capitală, pe care cercurile guvernamentale doreau să o orienteze în sprijinul lor, s-a transformat datorită militanților comunist Nicolae Ceaușescu, capacitatea sale organizatorice, elanului și dăruirii sale ce i-au caracterizat mereu activitatea — într-o amplă acțiune antifascistă și antirăzboinică, de apărare a independenței și fruntarilor României, împotriva Germaniei hitleriste. Prin contribuția decisivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, s-a izbutit radicalizarea demonstrației de pe străzile Bucureștiului, mobilizarea a mii de cetățeni și afirmarea, în timpul desfășurării ei, a lozincilor lansate de partidul comunist. Demonstrația, unică prin amploarea ei pe continentul european, a proiectat în fața opiniei mondiale imaginea unui

popor dornic de pace și libertate.

Privită în perspectiva evoluției istorice, marea demonstrație de la 1 Mai 1939 a avut un rol esențial în crearea frontului național antifascist, în unirea tuturor forțelor revoluționare, democratice, patriotice din țara noastră în lupta împotriva fascismului și războiului. Pornind de la acest adevăr inerorabil, cel de al cincilea studiu se referă la perioada ultimelor cinci decenii de istorie națională, incluzînd deopotrivă etapa războiului, actul revoluționar de la 23 August 1944 și intrarea treversibilă a României în evul său socialist. Fructificînd la maximum tradițiile revoluționare preexistente, demonstrează autorul, poporul nostru avea să înfăptuiască sub conducerea Partidului Comunist Român, revoluția și construcția socialismului, corelînd legic și firesc un fenomen al dezvoltării sociale în istoria națională a României, o istorie ce și-a demonstrat cu precădere fertilitatea de-a lungul ultimilor 24 de ani.

Lucrarea însumează 230 de pagini și se distinge prin densitatea ideilor și bogăția informației, desfășurînd comentariile în jurul faptelor de viață și punînd la îndemina cititorului argumentele adevărului. O carte instructivă, de eficiență educație patriotică.

LIVIU TIMBUS ■

Adunarea festivă din Capitală

*puternică reafirmare a unității indestructibile a întregului popor
în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu*

Cu entuziasm și bucurie în inimi, mii de locuitori ai Capitalei au participat simbatic la adunarea festivă organizată cu prilejul sărbătoririi zilei de 1 Mai — Ziua celor ce muncesc, al aniversării unui secol de la declararea acesteia ca zi a solidarității muncitorilor de pretutindeni și a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 din București.

Reîntâlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu mii de oameni ai muncii de cele mai diferite profesii, veniți în Sala Palatului Republicii, unde s-a desfășurat adunarea festivă, a constituit și de data aceasta un prilej de vibrantă reafirmare a dragostei și respectului profund cu care partidul, poporul întreg înconjoară pe secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România pentru pilduitoarea sa activitate consacrată de peste cinci decenii și jumătate slujirii glorioaselor idealuri de libertate națională și dreptate socială, cauzei socialismului, progresului și păcii.

În aclamațiile și uralele participanților la adunare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu au luat loc în loja oficială. Se aflau în sală membri și membri supleanți ai Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretari ai Comitetului Central al partidului. La adunare au participat membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, membri de partid cu stagiu în ilegalitate, conducători de instituții centrale, organizații de masă și obștești, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai unor unități economice și culturale, generali și ofițeri, oameni ai muncii din întreprinderi bucureștene.

Erau prezenți șefi ai misiunilor diplomatice acreditate la București, membri ai corpului diplomatic, corespondenți ai presei străine, oaspeți de peste hotare.

A fost intonat Imnul de Stat al Republicii Socialiste România.

Luind cuvântul în deschiderea adunării festive, tovarășul Barbu Petrescu, prim-secretar al Comitetului Municipal București al P.C.R., primarul general al Capitalei, a exprimat simțămintele întregului popor care trăiește momente de cea mai înaltă vibrație patriotică prilejuate de sărbătorirea a o sută de ani de la declararea întâiului de Mai ca zi a solidarității celor ce muncesc de pretutindeni și aniversarea a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică de la 1 Mai 1939, glorioasă incununare a luptei poporului român împotriva fascismului și războiului, pentru independență, suveranitatea și integritatea patriei, în organizarea și desfășurarea căreia o contribuție hotărâtoare, determinantă au avut-o eminenții militanți comuniști și patrioți înflăcărați, străluciți conducători politici revoluționari ai națiunii noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu. Odată cu omagiul fierbinte pe care l-a exprimat conducătorilor iubiți ai partidului, tovarășul Barbu Petrescu a dat glas angajamentului ferm al comuniștilor, al oamenilor muncii din Capitală de a realiza în actualul cincinal o producție industrială suplimentară de peste 15 miliarde

lei, de a-și spori astfel, pe măsura condițiilor create, contribuția la creșterea avuției naționale, întâmpinând cu noi și remarcabile înfăptuiri cea de a 45-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și cel de-al XIV-lea Congres al partidului.

Despre semnificația evenimentelor aniversate a vorbit tovarășul Manea Mănescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat. Printre altele, vorbitorul a spus: „Poporul român, strâns unit în jurul gloriului nostru partid comunist, al genialului strateg al dezvoltării României socialiste moderne, secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își reafirmă, în acest moment de măreață sărbătoare, hotărârea fermă, ne-strămutată de a înfăptui în mod exemplar cuceririle obiective stabilite pentru acest an și pentru 1990, programele de viitor, pentru cincinalul 1991—1995, până la orizontul anilor 2000—2010, ce vor da o nouă și luminoasă perspectivă

de progres și civilizație patriei noastre“.

La aniversarea marii manifestări populare de acum cinci decenii, cele mai alese gânduri și sentimente, de dragoste profundă, de atașament și recunoștință ale Partidului Comunist Român, ale înțeleptului nostru popor se îndreaptă către eminenții revoluționari patrioți, străluciți exponenți ai clasei noastre muncitoare, al întregii națiuni, atașați profund idealurilor socialismului și comunismului, marilor năzuințe de libertate, independență și suveranitate, de progres și pace, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu, a mai subliniat vorbitorul.

În continuare a avut loc un spectacol festiv. La reușita acestuia și-au adus contribuția actori de frunte ai scenelor bucureștene, mari formații corale și orchestrale, ansambluri de balet și dansuri populare laureate ale ultimelor ediții ale Festivalului Național „Cântarea României”, soliști vocali și instrumentiști, elevi, studenți, militari.

Manifestarea consacrată zilei de 1 Mai s-a încheiat într-o atmosferă înălțătoare, de vibrant patriotism. Întreaga sală a aplaudat cu mare însuflețire, ovaționând îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru secretarul său general.

În această atmosferă de mare entuziasm și profundă unitate în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunzând vibrantelor manifestări de dragoste și atașament, a spus: „Trăiască eroicul nostru partid comunist în deplină unitate cu întregul popor, pentru victoria socialismului și comunismului, pentru independență și suveranitatea României“.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai a pus cu putere în evidență totala adeziune a națiunii noastre la politica internă și externă a partidului și statului, ilustrând hotărârea întregului popor de a acționa în strânsă unitate în jurul partidului, al secretarului său general, pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului.

de progres și civilizație patriei noastre“.

La aniversarea marii manifestări populare de acum cinci decenii, cele mai alese gânduri și sentimente, de dragoste profundă, de atașament și recunoștință ale Partidului Comunist Român, ale înțeleptului nostru popor se îndreaptă către eminenții revoluționari patrioți, străluciți exponenți ai clasei noastre muncitoare, al întregii națiuni, atașați profund idealurilor socialismului și comunismului, marilor năzuințe de libertate, independență și suveranitate, de progres și pace, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarăsa Elena Ceaușescu, a mai subliniat vorbitorul.

În continuare a avut loc un spectacol festiv. La reușita acestuia și-au adus contribuția actori de frunte ai scenelor bucureștene, mari formații corale și orchestrale, ansambluri de balet și dansuri populare laureate ale ultimelor ediții ale Festivalului Național „Cântarea României”, soliști vocali și instrumentiști, elevi, studenți, militari.

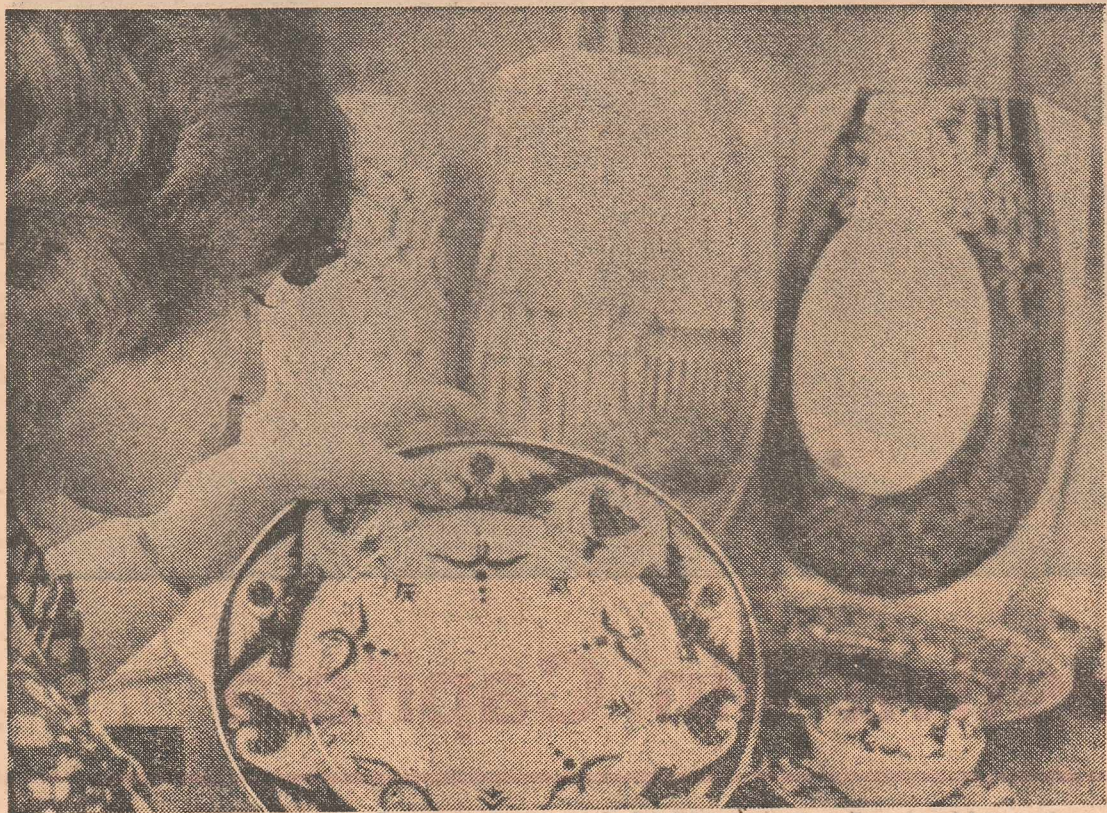
Manifestarea consacrată zilei de 1 Mai s-a încheiat într-o atmosferă înălțătoare, de vibrant patriotism. Întreaga sală a aplaudat cu mare însuflețire, ovaționând îndelung pentru Partidul Comunist Român, pentru secretarul său general.

În această atmosferă de mare entuziasm și profundă unitate în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, răspunzând vibrantelor manifestări de dragoste și atașament, a spus: „Trăiască eroicul nostru partid comunist în deplină unitate cu întregul popor, pentru victoria socialismului și comunismului, pentru independență și suveranitatea României“.

Sărbătorirea zilei de 1 Mai a pus cu putere în evidență totala adeziune a națiunii noastre la politica internă și externă a partidului și statului, ilustrând hotărârea întregului popor de a acționa în strânsă unitate în jurul partidului, al secretarului său general, pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului.

OPREA GEORGESCU ■

Dacă n-ar fi vorba decât de un cuptor de piine într-o gospodărie oarecare, n-ar fi decât o banalitate. Dar nu e. Directoarea Întreprinderii „Porțelanul” din Alba Iulia, chimista Elena Covaci, ne face să înțelegem de ce. „În 1987, ne-am făcut singuri primul cuptor. Primul făcut de noi. Pentru arderea decorului. La 800 de grade. Ardere rapidă. În loc de 5 ore, fluxul durează doar 60 până la 90 de minute. Crește mult productivitatea și se reduc simțitor consumurile energetice. Totul a fost proiectat și realizat integral de oamenii noștri. Șef de proiect: inginerul Napol Popescu. Așa am prins curaj. În 1988, am realizat alt asemenea cuptor, în care temperatura este de 1250 de grade. Anul acesta, la 31 martie, am pus în funcțiune, în premieră națională, un cuptor de aceeași autori, pentru arderea rapidă a masei de porțelan. Reduce timpul de ardere de la 30 de ore la 3 ore și jumătate. Realizarea efectivă a acestui cuptor a luat 3 luni. Important: un asemenea cuptor, chiar mai modest ca parametri, cumpărat din import, ne-ar fi costat vreo 10 milioane bune de dolari; noi ni l-am făcut singuri cu mai puțin de 10 milioane de lei. Evident, cu aparatură de la câteva întreprinderi specializate din țară. De pildă, pentru partea hidrolică, am colaborat — și am colaborat admirabil — cu «Balanța» Sibiu».

Ca să ajungem la noul cuptor, trecem pe un drum labirintic, printre bijuteriile de porțelan ce ies fără întrerupere de sub degetele muncitorilor. (Ceea ce se numește inteligența miinii capătă aici expresii fermecătoare, mai ales că, în aceeași incintă, vezi drumul parcurs de nobilul pământ, de la stadiul de pastă cenușie până la expoziția care reunește generații de adevărate opere de artă.) Aflu că partea de concepție prețioasă de cuptorul, care este azi mândria întregii întreprinderi, au realizat-o, împreună cu șeful de proiect, inginerii Radu Matei Todoran și Ștefan Ștefănescu. Napol Popescu a coordonat întreaga lucrare și a participat cu toți cei 8 membri ai colectivului de cercetare. Radu Matei Todoran a răspuns de proiectarea tehnologică, iar Ștefan Ștefănescu a coordonat partea de automatizare. El este — ca și Napol Popescu — inginer electromecanic, dar s-a specializat în automatizări. Toți sînt tineri și cu proiectul acesta au obținut anul trecut premiul I pe țară la Concursul de creație tehnico-științifică pentru ti-

neret al U.T.C.

„Greu n-a fost decât pînă ne-am lămurit cum să facem ce ne cerea directoarea noastră, spun autorii proiectului. La început, ne-am cam temut: documentație științifică pentru arderea rapidă este foarte puțină. În cuptorul acesta cel mai tare a crezut tovarășa directoare Elena Covaci. Era convinsă, înaintea noastră, că putem să-l facem. Am adoptat niște soluții mai bune, mai moderne decât alții. Toată instalația de ardere este gândită de noi pe o soluție nouă, originală. Și zădăria este absolut originală. Numai cu materiale indigene. Costul total s-a ridicat cam la 9,5 milioane de lei în regie proprie, inclusiv cheltuielile de colaborare cu: Centrul de Cercetări și Proiectări pen-

Cuptorul care coace milioane

tru Gaz Metan Mediaș, Întreprinderea Mecanică pentru Gaz Metan din aceeași localitate, Institutul de Proiectări pentru Industria Ușoară București, Întreprinderea de Elemente pentru Automatizări București, Întreprinderea de Produse Refractare Pleasa de lângă Ploiești, Întreprinderea „Răsăritul” Brașov, Întreprinderea de Produse Refractare Alba Iulia, Întreprinderea de Ventilatoare București și altele. De execuția zădăriei au răspuns inginerul Nicolae Bogdan și chimistul Petru Paniti. O contribuție remarcabilă au avut: electricianul automatist Sever Florea, electronistul Cristian Vănoagă, A.M.C.-iștii Andrei Puican, Gheorghe Săndulescu și Aurel Șandru, lăcătușii Gheorghe Vlad și Simion Drăghici, hidrolicianul Ioan Szabo, instalatorul Valentin Marian.

De câte ori a apărut o dificultate care ne depășea, a rezolvat-o personal tovarășa directoare. Dacă nu insistă dintr-un atît de mult, poate nu exista cuptorul azi. Au fost clipe cînd chiar nouă ni se părea că ne supraapreciază. O încredere pe care — între specialiști — ori nu ești în stare s-o simți ori nu se poate altfel decât s-o onorezi.

Cuptorul făcut de noi va intra în dotarea tuturor întreprinderilor de ceramică

fină din țară. Au și început să vină solicitanți. (Proiectul celui-alt l-am și dat la „Iris” Cluj-Napoca, la „Faimar” Baia Mare, la Întreprinderea de Sticlărie și Porțelan Dorohoi.) Este complet automatizat. În viitor, cînd conducerea acestui cuptor o vom trece pe calculator, performanțele sale vor fi sensibil ridicate. El se pretează la automatizarea și mecanizarea completă a fluxului de glazurare — încărcare — descărcare — glefuire. Este tendința firească în domeniul nostru. La ora aceasta, eficiența noii tehnologii se exprimă, de pildă, în reducerea cam de trei ori a consumului de combustibil pe unitatea de produs, reducerea aproape completă a materialelor-suport (în cuptoarele clasice, peste 60 la sută din suprafața secțiunii utile este ocupată de aceste materiale refractare auxiliare, pentru a căror încălzire se consumă peste jumătate din energia calorică utilizată), îmbunătățirea calității produselor, creșterea productivității muncii de 2,5 ori.

Dincolo de faptul în sine și de performanțele tehnice ale acestei noutăți — care, fără îndoială, îi interesează foarte mult pe specialiști — poate cel mai cuceritor lucru de la „Porțelanul” Alba Iulia este atmosfera de ansamblu, senzația că tot ce se face aici este extrem de simplu. Toată febrila căutare de soluții tehnice mai eficiente se consumă sub o aparență derutantă de calm, într-o grădină fastuoasă unde se iau la-ntrecere „bijuteriile de porțelan cu florile adevărate ce invadează incinta, holurile, cantina superbă, biroul directoarei („Ieri am cumpărat încă o mie de bulbi de gladiole”), un climat în care grija pentru tot ce ține de gust se îmbină cu aceea dedicată — fără crispări și oboseală — problemelor de muncă și de viață ale fiecărui muncitor. Un amănunt: de anul trecut, aici se alege Miss Porțelan (în 1988 — Monica Stan, decoratoare de la atelierul de creație; în 1989 — Alina Romcea de la C.T.C.).

O atmosferă care explică în bună măsură și calitatea produselor apreciate nu numai pe piața internă ci în încă 27 de țări, unde sînt cerute de 32 de firme. Față de 1985, în acest an, exportul reprezintă 190,8 la sută. De opt ori distins cu Ordinul Muncii, acest colectiv a obținut de trei ori — pentru activitatea din 1985, 1986 și 1987 — titlul de Erou al Muncii Socialiste.

La asemenea gospodari, nu mai este de mirare extraordinarul cuptor pe care și l-au făcut singuri.

DORIN GHERGHINESCU

LAUDA MUNCIL

Industria în „tunelul timpului”

Există un miraj al cuvintelor, neîndoielnic, tot așa cum este adevărat că unele cuvinte spun mai puțin unor oameni și mai mult altora. Dar o convingere comună este, bunăoară, că știința și tehnologia, sau industriile de vîrf, se vor dezvolta în viitor la parametri astăzi înimaginabili. În acest caz, întîind că mirajul cuvintelor se înfrîștează cu o anume imprecizie a lor, născută dintr-un firesc entuziasm, specialiștii sînt aceia care, în primul rînd, încearcă să nu cadă în cursa unor speculații gratuite. Majoritatea specialiștilor afirmă, de exemplu, că un muncitor de la mijlocul acestui secol, adus prin timp direct în uzina anului 2000, nu ar fi chiar atît de răătăcit într-o lume complet nouă și necunoscută lui. Observația aceasta fiind valabilă cel puțin în ce privește industria constructoare de mașini. În fața unui dintre cele mai complexe sisteme automatizate de prelucrare a metalului, comandat de computer, muncitorul cu pricina ar recunoaște imediat strungul sau freza pe care el le comandase manual. Pe scurt, el n-ar fi propulsat într-o lume de science-fiction și realitatea căreia i-ar fi martor ar fi doar aceea a unei lumi mult mai avansate tehnic și tehnologic, chiar în condițiile în care deceniile ce vin vor cunoaște o accelerare a tendințelor conturate în prezent la linii principale de transformare a activității industriale. Una dintre aceste linii directoare fiind și caracterul „flexibil” al fabricației, despre care la Centrul de inginerie tehnologică și proiectări pentru construcții de mașini din Brașov se vorbește nu doar ca despre un gînd de viitor îndepărtat, ci ca despre o realitate care a prins contur și se consolidează permanent.

Istoriceste vorbind, ne spune inginerul-șef al acestui centru, Ioan Dracea, primele utilaje prelucrătoare care au fost automatizate au fost celea folosite pentru fabricația de serie mare (automobile, camioane, mașini agricole etc). S-au realizat, astfel, mașinile care prelucrau o singură piesă, pentru fiecare fază productivă folosindu-se cite un utilaj specializat. Apoi, prin legarea în flux continuu a acestor utilaje, au luat naștere cunoscutele linii automate cu transfer. Aceste sisteme de mașini, ce au revoluționat fabricația de serie mare și au permis democratizarea consumului, făcînd mai ieftine și accesibile produse ce erau considerate înainte prea scumpe pentru cumpărătorul mediu, aveau totuși dezavantajul că ele asigurau doar aproximativ a cîncea parte din totalul producției în domeniul construcțiilor de mașini, restul fabricației trebuind să fie de serie mică sau unicat.

O linie automatizată monovalentă, ne spune la rîndul său inginerul Constantin David, consilier tehnic la Centrul de inginerie tehnologică din Brașov, este alcătuită dintr-un număr de mașini capabile să execute anumite operații într-o anumită ordine, să taie, să frezeze, să strungească. O asemenea linie este excelentă pentru a produce o piesă în mii sau zeci de mii

de exemplare, de pildă un bloc-motor pentru automobile. Dar dacă vrei să treci la un alt model al produsului ori dorești să schimbi profilul fabricii, trebuie să renunți la vechea linie și să construiești una nouă, destinată altui tip de bloc-motor sau altor piese ce interesează. Astfel de linii sînt rentabile și ele se amortizează, într-adevăr, numai prin producție de serie mare dar trebuie spus că studiul de specialitate au arătat că aproximativ 80 la sută din totalul producției din construcția de mașini sînt piese al căror număr — într-o întreprindere — poate fi chiar de ordinul zecilor sau sutelor de exemplare. În aceste condiții, soluția optimă este realizarea de celule de fabricație flexibilă sau sisteme de fabricație flexibile, cărora tehnicienii le spun mai pe scurt, C.F.F. sau S.F.F.

De fapt, continuă inginerul Constantin David, este vorba despre o nouă strategie tehnologică. Ea este rezultatul unei noi concepții în crearea unor grupuri de mașini-unelte legate între ele într-un sistem complex și polivalent cu ajutorul calculatoarelor. O mașină poate executa acum seamă de operații diferite iar piesele nu mai trec într-o ordine rigidă de la o mașină la alta, ci pot fi prelucrate mai întîi de o mașină, trecute apoi la a doua, după aceea la altă mașină, din nou la prima și apoi la a doua, această ordine fiind schimbată oricînd este nevoie, prin simpla reprogramare a calculatorului. Astfel pot fi prelucrate, simultan, zeci de piese, cu un grup de fabricație flexibilă alcătuit din cîteva mașinile. Aceleași piese care înainte se făceau cu ajutorul 20 de mașini-unelte, acum pot face la fel de bine, dar mult mai repede, cu ajutorul a 3, 4 sau 5 mașini. Dar aceasta nu e singurul avantaj care-l aduce fabricația flexibilă. În primul rînd, ea dă industriei posibilitatea de a răspunde cu promptitudine cererii pieței, în condițiile în care producătorul își asigură o cîtă eficiență economică. Studii de specialitate au arătat, altfel, că pe această cale productivitatea muncii crește spectaculos. Și mai mult: în acest fel se înregistrează reducerea apreciabilă a consumului de energie.

Pentru unele unități brașovene aparținînd industriei construcțiilor de mașini și pentru Întreprinderea I.M.A.S.A. Sfîntu Gheorghe „Automecanica” Mediaș, Întreprinderea de piese au din Sibiu, proiectele alcătuite de specialiștii Centrului de inginerie tehnologică din Brașov au reprezentat un pas important în trecerea de la linii chiar automatizate, dar rigide la sistemul flexibil de fabricație. Aceste realizări se adăugă celor înregistrate de colective de specialiști din țară și constituie punctul de plecare pentru extinderea scară largă a automatizării flexibile în industria construcțiilor de mașini, în anii următori, pentru realizarea practică a dezideratului prioritar modernizării industriei țării noastre.

D. CONSTANTINESCU

LAUDA IDEII!

Căutînd lumina în bobul de nisip

Într-o meserie a cărei istorie numără sute de ani, fiecare nou venit are de recuperat avantajul copleșitor al tradiției, al deprinderii gesturilor îndelung șlefuite de meseriași care au ridicat arta sticlăriei la cotele unui rafinament desăvîrșit. Cu toate acestea, cei 15 ani de existență ai întreprinderii de sticlărie de me-naj din Tîrgu Jiu dau dreptul oamenilor de aici să vorbească, cu uimire parcă, despre tradiția produselor realizate, despre palpitanta biografie a întreprinderii de pe malul Jiului.

La început a existat un grup de inimoși veniți de prin toate părțile țării, din Bihor, Bistrita, Maramureș sau Bana-t, aduși de ambiția de a deschide un drum nou în meseria lor. Cei mai mulți au rămas și azi aici și doar din cînd în cînd își mai aduc aminte, fără părere de rău, de locurile din care au pornit.

Primii pași au fost teribil de grei. E drept, forță de muncă era din belșug, entuziasm de asemenea, dar gradul de calificare a oamenilor nu depășea cu nimic cota zero. Și totuși activitatea întreprinderii a demarat cu viteza unui alergător pe suta de metri. După doi ani, timp în ca-

abricării sticlei în cantități mari o știa oricine!), cuptorul de topit sticla colorată plus o serie întreagă de dispozitive complexe de șlefuire a sticlei. Poate și de aceea secția SLAIF, adică secția de șlefuire a sticlei, este una din cele mai bune din țară.

Strategia acestor inițiative este simplă: ușurîndu-le munca, oamenilor le rămîne timp și predispoziție pentru latura artistică a muncii lor. „Sticlă știe să facă oricine, îmi spune Magdalena Tudorescu, secretara Comitetului de partid, dar sînt puțini în lume care să facă și piese de artă din sticlă. Această idee ne-a călăuzit activitatea și, spun eu, cred că am reușit în mare măsură, altfel nu-mi explic cererea mereu crescîndă a partenerilor străini. Pentru a ne menține în acest circuit internațional, ne-am organizat munca în așa fel încît să putem produce orice model nou, indiferent de complexitatea lui. Dar anul trecut am creat 463 de modele, aproape jumătate din ele intrînd deja în fluxul de fabricație.”

Metamorfoza grăunțului de cuarț începe cu ritualul suflătorilor la țevă, spectacol de forță și îndemînare la gura cupto-ului și se termină în

Zilnic, zeci și zeci de vagoane de cale ferată străbat liniile țării purtînd în interior, atent ambalată, îmbrăcămintea noastră cea de toate... anotimpurile; zeci, sute de tone, mii de tone de fire din lînă, plastic, sau bumbac, străbat — împletite, lipite, țesute, flaușate, etc. — distanțele dintre producător și persoana particulară (aflată, uneori, pe alte meridiane ale lumii!), spre a-i oferi acesteia din urmă căldură, confort, satisfacție. Ciorapi sau lenjerie de corp, treninguri sau jachete, fuste, pulovere, cămași, bascuri, mănuși, metraj pentru confecții — sînt obiecte ce se admiră în vitrină, se probează, se cumpără, se îmbracă, se poartă... îmbătrînind, uzîndu-se în cele din urmă cum e și firesc. Și urmînd altele: mai frumoase, mai colorate, mai funcționale...

Cantitățile de materie textilă circulînd pe mai toate mijloacele de transport ale țării (și lumii, repet!), sînt ușor de imaginat. Sînt ușor de imaginat vastele plantații de bumbac sau cinepă, sau în, sînt ușor de imaginat imensele crescătorii animale de unde se extrage pînă la necesar minusculele împletituri — este așadar ușor de imaginat FI-BRA de lucru, în sine; mai puțin însă, cred, poți realiza că cel mai umil, cel mai neînsemnat „obiect” de îmbrăcăminte pe care l-ai luat pe tine, într-o dimineață, plecînd la serviciu, poartă, în sine, citeva milioane de înțepături... Făcute de — un AC!

(Micul dicționar enciclopedic — E.E.R.B., 1972:) „AC (lat.) s. n. 1. Ustensilă mecanică, subțire, ascuțită, prevăzută cu un orificiu prin care se trece un fir și care servește la cusut...”

Definiție valabilă, în genere, la tot ce se referă la materiale textile; cu remarcă: dacă la o primă categorie, cea a țesăturilor din diverse, obiectul-motor este suveica — la cea de a doua, TRICOTAJELE (de orice gen!), factorul prim, și fără de care nu se poate face nimic — este acul.

București, strada „UNITĂȚII” nr. 79 (a localiza această adresă, este ca și cînd ai căuta „un AC într-un car cu fin”: impetuozitatea lucrării de reconstrucție civică a Capitalei din zona „Baba Novac” au izolat-o cumva, praful și duruitul iscat de camioanele de tonaj greu, de buldozere, trepidațiile resimțite de la înaltele macarale, etc., s-ar zice că nu fac casă bună cu activitatea silențioasă a celor peste 1 500 oameni ce-și desfășoară munca într-o întreprindere de profil mecanică fină, precum „ÎN-TERPRINDEREA ACE DE TRICOTAT — BUCUREȘTI”.

Întreprindere unică în țară (sînt, se pare — 12 în întreaga lume!)...

Beneficiez de amabilitatea gazdelor (ing. Ion Petricel și Florica Mihuț, controlor CTC — directorul și, respectiv, secretarul Comitetului de partid al întreprinderii), pentru a-mi face o imagine generală asupra celor ce se realizează aici: I.A.T.B. însumează două activități de fapt: ace și accesoriu tricatat (profil de bază) și

construcții de mașini cu autoutilare pentru autototare („Nimeni din lume nu ne livrează utilaje pentru producerea acelor! — îmi va spune la un moment dat Ion Petricel — le facem numai noi!” — și înțeleg că treaba e serioasă, concurența pe plan mondial de asemeni, și nici nu mai insist; mă bucur însă că pot comunica, printre altele — și înainte de a mă referi la ACELE propriu-zise! — că, în afara utilajelor pentru ace aici se mai fac: mașini de tricatat mănuși, căciulițe (este vorba de o tehnologie aparte), mașini de scămășat (flaușat) pentru tricot, ba chiar și prese de 2,5 pînă la 6 tone forță, care se și exportă (în R.D.G. de pildă), ceea ce înseamnă nu numai migală, dar și pricepere pe mare scară industrială...!? Și mai aflu: „Calificarea muncitorilor noștri se face prin Școala profesională proprie, și liceele industriale (lăcătuși, ajustori, prelucrători prin așchiere),

ACUL, o axă de rotație a lumii

dar pregătirea lor propriuzisă se face aici; meseria se transmite nu din tată în fiu, ci de la tată la... nepot! Mulți dintre tinerii căsătoriți, aici s-au cunoscut, îi vor înlocui pe cei care ies la pensie...! Dar — acele!”

Acele de tricatat, într-adevăr, zilnic, pe porțile I.A.T.B. ies ceva... cum să vă spun?... aducînd cu un mare geaman-tan de voiaj (mai exact: nici măcar un metru cub, ca volum). Asta însemnînd (vă rog, forțați-vă imaginația!) circa 200 000 bucăți ace, însumînd peste 800 tipuri — destinate celor 46 întreprinderi republicane de profil ce ne îmbracă, tuturor U.J.C.M.-urilor avînd secții de tricot — ca să nu mai vorbim de EXPORT (Elveția, R.F.G., țările socialiste europene, R. P. Mongolă, etc.). Zilnic!

Producerea unui AC este o operație spectaculoasă, începînd de la nașterea sa (adică din ștanțarea primului profil, din banda sau sîrma de oțel), și pînă la deplina sa maturitate (vezi, schematic, fotografia din titlu), el, viitorul AC parcurgînd între 55 și 80 de operații. „Paletele” (acea piesă minusculă care și prinde și răsucește apoi firul, aflată la vîrfurile acului, balansînd într-un nit de 0,14 mm!), se pot aduna — citeva sute! — într-un gram. Realizați, oare, cite... hm!, grame, are maieul sau pulovărul pe care-l purtați acum?!

Dintr-un anumit punct de vedere, ACUL pentru tricot produs de IATB nu se deosebeste de „Croșeta” bunicelor noastre: principiul este același — rezultatele, însă, altele!

..., Tindem către cele mai fine ace: am ajuns la un vîrf de 0,45 mm grosime; frezarea în acest caz, cu mașinile noastre proprii, se face la un șanț (pentru „paletă” — N.A.) de 0,13 mm. Frezele respective — le zăriți? (întrebarea este justificată: apuc între degete o roțiță zimțată, ca de ceasornic... ea se desparte în vreo șase astfel de foițe, zimțate... una singură, din oțel totuși, este imposibil de pipăit! — N.A.) — frezele astea sînt tot aici făcute...”

Tricotaje... îmbrăcăminte; lucruri necesare... cadouri... bucurii. ACE...! De-a lungul a 10 ani prețul unui ac nu a crescut (deși au crescut prețurile la materialele de bază!), și asta datorită productivității muncii: „Proiectarea, la noi, se combină foarte bine cu producția: ideile vin nu numai de la cabinetul de proiectare, ci chiar de la colectivul ce deservește o mașină anume; în loc de patru operații, la un ac și pe o singură mașină, s-a ajuns la dublu și chiar triplu, pe aceeași”. Planul IATB este depășit, anual, în proporție de 60%... pare puțin?! Nu e puțin: este cifra ultimilor ani, și aceeași în perspectivă. Oamenii de aici și-au propus, încă din anul care a trecut să mai facă și altceva: de pildă, „ace chirurgicale atraumatice”; au omologat acest produs, împreună cu Institutul de Cercetări Textile, îl vor produce încă din acest an, eliminînd astfel importul.

Iată și reversul: într-un singur trimestru al anului, IATB obișnuiește a da — pentru invenții și inovații — suma de 25—30 000 lei, stimulat. Din fondul de 20%. În afara premiilor ce se cuvin legal oamenilor muncii de aici pe linie de producție! Este vorba de premii personale însumînd circa 2—3 000 lei de om. Și întreb gazdele:

„Am văzut — și vă mulțumesc pentru acest lucru! — halele întreprinderii, urmărind fluxul de fabricare a acestor... ace, care m-au interesat în mod deosebit; am văzut, deci, utilaje așezate în linie, în fața cărora oamenii (tinere, mai ales!), supraveghează mișcarea, aceeași, a minusculelor piese... Este o muncă dificilă aceasta, la bandă?!”

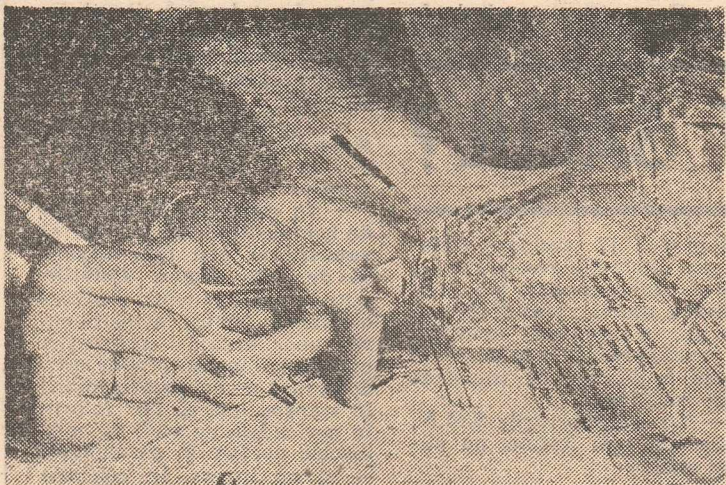
„Nu. Nu se lucrează în tensiune, dar este solicitată o concentrare deosebită, o atenție mai ales — de ce să nu spun?! — ieșită din comun; mai ales la schimbarea sortimentului, pe același utilaj!”

„Adică...?”

„Lucrăm pe microni! Este drept, ne ajută aparatele... dar, totuși, ochiul...”

„Ia uitați-vă la asta! (și directorul Ion Petricel scoate din buzunarul halatului cenușiu un obiect minuscul, cilindric: o lupă de ceasornicar mărînd, îmi explică, de 7 ori imaginea reală, și care, spre a fi folosită, se așază între sprînceană și pometele obrazului)... Toți, cei de aici, avem... așa ceva! Vedem lumea mai mare!”

HORIA PĂTRAȘCU ■
Fotografie de DINU LAZĂR ■

re au fost turnate sticle și borcane pentru piața internă, primele produse din sticlă începeau să strălucească în fața beneficiarilor externi, arătînd lumii o nouă trăsătură a municipiului Tîrgu Jiu. Un an mai tîrziu s-a născut ideea înființării unei secții proprii de exploatare a cuarțului, la Uricani, problema materiei prime de calitate fiind rezolvată în cîțiva ani. Pe zi ce trecea, întreprinderea se dezvolta vertiginos, oamenii învățau să-și facă meseria cît mai bine, gîndeau noi soluții pentru a-și ușura munca și implicit pentru a ridica calitatea obiectelor ce ieșeau din mîinile lor. Aproape de la sine s-a încheiat un nucleu de oameni deosebiți, frămîntați zi și noapte de ambiția de a face singuri lucruri noi, inedite, fără de care nu s-ar fi putut ține pasul în cursa pentru o nouă calitate. Așa se face că echipa de autoutilare a pus la punct o nouă tehnologie de fabricare a sticlei colorate în cantități mici (tehnologia

dulcea mîngîiere a mîinilor ce șlefuesc și pictează sticla. Toate operațiile sînt unice, nimeni nu face de două ori un lucru. Nici nu ar putea fi altfel, arta veritabilă e irepetabilă. Două zile nu sînt la fel pentru Valer Neag și Mihai Topescu, tinerii artiști plastici ai colectivului de creație, orizontul artei lor întinzîndu-se din Japonia pînă în Danemarca și din Austria pînă în Statele Unite, drumuri marcate de numeroasele premii obținute la diferite concursuri internaționale. În ciuda tinereții lor, numele și arta lor sînt unanim recunoscute și de aceea nu e de mirare că toate produsele ieșite pe poarta întreprinderii te incită să le descoperi noi valențe artistice și funcționale. În defini-tiv, toate eforturile acestui colectiv de oameni nu vizează decît un singur lucru: un lă-căr de lumină pus chiar și în cele mai banale obiecte pe care le folosim zilnic pentru a ne înfrumuseța viața.

EUGEN NEGREA ■

Om ca oamenii, pământ ca lumea

A munci cu oamenii e o meserie la fel de grea ca și munca pământului. Mai ales în agricultură! Trebuie să cultivi oamenii cu care muncești zi de zi, alături de care și prin care smulgi pământului în fiecare an o nouă recoltă, exact așa cum cultivi ogorul. Semeni o idee nouă în mentalitatea veche și greu de clintit a unui om cu tot atita știință, atenție și grijă cu care adănci brazda pentru a pune sămânța de porumb să prindă rădăcini în adânc împotriva secetei de deasupra. Formezi un om de nădejde, un mecanizator care să țină brazda dreaptă până la capătul orizontului, deși ară în condiții de noapce, la lumina farurilor, un tractorist care să iasă la timp pe cîmp, cînd pulsul muncilor agricole o cere, la fel cum înveți pământul să-ți dea recolta de care ai nevoie oferindu-i tot ce-i trebuie pentru a-ți răsplăti înzecit munca și speranțele.

„Pe mine inginerul Săvulescu Ion m-a crescut, își

aminteste cu recunoștință și respect Pădure Ion, inginerul-șef al C.A.P. Potlogi, jud. Dimbovița. Una e să știi carte, cu totul alta e practica. Trebuie să știi carte dar numai cu asta n-ai făcut nimic dacă nu pui în practică ceea ce știi „ca la carte“. Stăteam la un bloc al petrolului. N-aveam timp liber pentru prieteni. M-am împrietenit doar cu oameni care mă puteau ajuta în producție. Ca să nu fiu singur, mi-am apropiat colectivul, încercînd să mă fac agreat nu pentru funcția pe care o am ci muncind alături de oameni. Am un principiu de la care nu mă abat: respectă-te înții pe tine dacă vrei să te respecte alții. Iar a te respecta pe tine înseamnă a munci mai mult decît ceilalți!”

Sînt lucruri temeinice care pot ține un om în deplină verticalitate de-a lungul întregului său destin și pe care țină- rul inginer Pădure Ion le-a învățat încă din familie. N-a fost niciodată ținut în palme. „Îți trebuie bani? — îl între-

ba tatăl. Cîștigă-i!“ Și pentru fiecare pom sădit, tatăl său îi dădea o sumă aproape simbolică. Mai tîrziu, pe cînd era student la horticultură, ca să-și facă bani încărcă ziare în gară, împreună cu cîțiva colegi, după 12 noaptea. Alții și-ar fi ascuns, poate, această secvență biografică incomodă, inginerul Pădure se mindrește cu ea.

„M-am obișnuit cu oamenii cum m-am obișnuit cu pământul de pe aici, pentru că așa cum diferă pământul de la un loc la altul, diferă și oamenii. Am colegi care și-au schimbat pînă acum șapte locuri de muncă și cu ce s-au ales? Ce-au cîștigat în plus? Înveți cu adevărat și cîștigi cu adevărat numai dacă stai mult timp într-un loc. Aici sînt în același timp și la oraș și la sat. Stau în bloc ca la oraș, țin porc ca la țară“. S-a legat de locul acesta deși a venit de la Voineasa, o zonă pomicolă. S-a legat de locul acesta definitiv prin ceea ce-a făcut aici cu oamenii. Nu e vorba atît de fapte concrete, modernizarea unor grajduri sau canalul de irigații, cît mai ales de ceea ce-a schimbat în oameni, schimbîndu-se la rîndul său în mijlocul lor, în angrenajul de zi și noapte al muncii în comun. Îi spunea

uneori soția: „Tu vii la zece noaptea și alții sînt după masă acasă. De ce nu faci și tu ca ei, nu ești bun de șef, nu știi să-i arzi!“

„Într-adevăr, nu știu «să ard» pe nimeni. Toate metodele mele de lucru cu oamenii sînt pașnice. Cred că e important ca oamenii cu care lucrezi să nu facă de frică sau obligație ceea ce trebuie să facă din înțelegere și conștiință. Au fost zile cînd am semănat noaptea. Nu m-a refuzat nimeni. Au venit oamenii și au muncit pentru că i-am rugat și au înțeles că asta-i situația nu pentru că i-am amenințat. Contează însă foarte mult exemplul personal. Dacă intru la ora șapte în grajd, mă ia în primire îngrijitorul: „Păi, tov. inginer, eu stau în bălegar de la 5 dimineața și dumneata vii la ora asta?“ Sau la semănat, dacă te vede omul că pleci de pe ogor, pleacă și el. Sigur, am renunțat la multe tabieturi personale. Dacă dorm, de exemplu, o oră în plus dimineața, îmi pierd prestigiul pe ora respectivă! Ajung tîrziu la vite și îl întreb pe îngrijitor dacă le-a adăpat. El ce-o să-mi răspundă? În mod sigur o să zică „da!“ Dar altceva e să vezi cu ochii proprii da-ul ăsta! A conduce și

a lucra cu oamenii înseamnă a fi tu însuși primul în toate!

Mai în glumă, mai în serios, președintele C.A.P.-ului îi spune uneori: „Alergi tu, alergi. Și crezi c-o să-ți faci cineva statuie dacă alergi atîta?“ Nu-i vorba, evident, de nici o statuie. Încă n-a înălțat nimeni statui celor ce-au arat ogorul și l-au semănat doar pentru aceste fapte firești și în ordinea dintotdeauna a lumii. Da' măcar să nu fii arătat cu degetul că stai pe loc. Idealul oricărui om e să facă ceva durabil în viață. Cu cît faci mai multe, trece viața mai ușor și ai sentimentul că nici tu n-ai trecut degeaba prin viața aceasta. Idealul mereu perfectibil al inginerului Pădure Ion e omul cu care muncește. Vorbește mereu de oameni și se gîndește la ei chiar înainte de a vorbi despre pământ, pentru că pământul în sine nu înseamnă încă nimic dacă nu e sfîșit de sudoarea și conștiința umană.

Unde lucrurile merg bine, unde ogoarele rodesc la timp și cu măsură bogată, acolo cu siguranță se muncește bine cu oamenii. Pământul răspunde cu dragoste și spor numai acolo unde i se vorbește cu înțelepciune și dragoste.

L. ZUBAȘCU

Din Consiliul unic agro-industrial de stat și cooperatist Bechet din județul Dolj fac parte 4 cooperative agricole de producție — Bechet, Ostroveni, Sădova și Dobrești —, o întreprindere agricolă de stat, o asociație economică cu specific viticol și o asociație de activități industriale și prestări servicii. Cooperativele agricole de producție înregistrează an de an pierderi în jur de două milioane lei fiecare. Cifra e mare și ceea ce e demn de luat în seamă în analiza pe care ne pregătim s-o facem este constanța acesteia. Înseamnă că pierderile se datoresc unor cauze care se repetă și care n-au putut fi încă înlăturate. Să încercăm să le depistăm, de fapt ele sînt bine cunoscute, să le explicăm și să găsim unele măsuri care ar putea să le diminueze sau să le înlătore cu totul. Vom încerca să facem asta cu cîteva cadre cu munci de coordonare a activității tehnico-economice din C.U.A.S.C.

Mai întii, opiniile inginerului-șef al C.U.A.S.C. Bechet, Ion Opreșor: Terenurile noastre sînt nisipoase, cu un conținut mic în humus. Ele au fost redat agricole în urma defrișării unor păduri. 80 la sută din suprafața lor este irigată de sistemul Sădova-Corabia. Terenul este considerat arabil, deși deocamdată este vorba de niște dune de nisip modelate, însă nu nivelat astfel încît să aibă pante de maximum 2—3 la mie. Recoltele sînt, cu toate eforturile noastre umane și financiare, sub cele prevăzute în plan. La I.A.S., unde întreaga suprafață este cultivată cu pomi fructiferi și vie, activitatea este rentabilă. Se obțin anual beneficii în jur de 14 milioane lei, cazul anului 1987. În anul trecut și aici s-au înregistrat pierderi datorate condițiilor climatice extrem de nefavorabile: brumă, îngheț. Asta se întîmplă, statistic vorbind, cam la 5—6 ani o dată.

— Pe terenurile cooperative agricole de producție nu s-a avut în vedere o structură adecvată a culturilor?

— Avem o structură specială. Ni s-a planificat mazăre, pepeni, cartofi timpurii, ricin, culturi care au o productivitate mai bună pe terenurile nisipoase, însă cultivăm și soia și borceag, plante care se însămîntează la adîncimi mici și pe care trebuie într-un an să le reînsămîntăm de două și de trei ori din cauza vînturilor care spulberă în cîteva ore to-

tul. Mai acum cîteva zile a bătut un vînt mai tîrșor care a umplut șoseaua de nisip. În toate C.A.P. se cultivă porumb. Planul pe care-l avem este de 14 tone boabe la hectar. De 30 de ani, de cînd am terminat facultatea și lucrez aici, nu s-a obținut o recoltă mai mare de 6 300 kilograme porumb boabe la hectar. Planul se defalcă pe trei capitole: dezvoltare, cheltuieli de producție și retribuție. Cheltuielile se fac ca pentru 14 tone, însă noi obținem, cum am mai spus, maxim 6. În timp ce la alte unități se obțin prime de depășire a producției planificate, noi valorificăm recolta fără să beneficiem de ele și cu cheltuieli suplimentare.

Florian Picu, economistul C.U.A.S.C., adaugă: „Pe tere-

alt județ și deci nu putem circula cu mijloacele noastre de transport, este la 50 kilometri. Calafat, care ne deserveste mai rar, se găsește la 90 kilometri. Multe măruri, dintre care unele sînt de tonaj mare: sămînță de cartofi, îngrășăminte, cărbuni pentru activitatea industrială și brutării, le aducem de la zeci de kilometri. Tovarășu Picu, să facem un calcul: cît ne costă transportul cu mijloacele noastre, cu ale S.M.A. și ale I.T.S.A.I.A. și mai ales să vedem cît plătim pentru locații. De fapt, avem calculele acestea făcute, dar nu ne-au ajutat deocamdată cu nimic“.

Economistul Florian Picu: „Sîntem anunțați de la gară că ne-a sosit un vagon. Am putea să dăm fuga cu mijloacele

tractoristului. Aici s-ar putea optimiza transportul. Afară de asta, I.T.S.A.I.A. încasează două plinuri-dus și întors, pe cînd cu mijloacele noastre de transport cheltuiala ar fi aceeași pentru plin-plin. Lipsa mijloacelor de transport atunci cînd ai nevoie de ele implică și alte dezavantaje. Netransportate la timp, legumele destinate pieței se depreciază. Pierderile de care vă vorbeam trebuie să le înmulțim cu doi pentru că se întîmplă de două ori pe an, la aducerea semîntelor, amendamentelor, cărbunilor, etc., prima oară și la expedierea mărurilor, a recoltelor a doua oară.

— Cite mijloace de transport aveți în dotare?

— Cooperativele agricole de producție și cele două Asocia-

tru a obține o calitate corespunzătoare a furajelor în 6—7 zile. Un siloz are 2 000 tone. Deci cantitatea care ar trebui transportată zilnic ar fi de 300 de tone. Silozul începe și durează 2—3 luni din cauza lipsei de mijloace de transport. Furajele se recoltează cînd avem mijloace de transport. Furajul îmbătrînește în cîmp și se deteriorează în siloz, adică își pierde din calitate, din valoarea nutritivă. Furajele se recoltează mecanizat. Chiar dacă am admite că o cooperativă ar avea 100 atelaje, tot nu s-ar putea rezolva situația. Cositoarea trebuie să arunce într-o remorcă tractată de un tractor. Nu poate arunca într-o căruță. Trebuie să mai avem în vedere că silozul din coceni se face toamna, cînd se suprapun toate lucrările din perioada de vîrf a campaniei“.

— Să încercăm, tovarășe inginer-șef, să tragem o concluzie, să avansăm unele propuneri.

— În cadrul acelorasi cote de combustibil este necesar să valorificăm mai bine dotările de care dispun unitățile. Altfel nu putem justifica eforturile pentru achiziționarea unor utilaje costisitoare care funcționează practic doar două luni pe an. Intermediarii în transporturi să fie folosiți în perioadele de vîrf, iar mijloacele noastre în permanență — și nu invers. În celelalte perioade să fie folosiți în alte domenii de activitate. Transporturile să fie optimizate. Prin planificări riguroase să se înlătore așteptarea la porțile combinatelor zile. întregi. De asemenea, sosirea vagoanelor cu marfă să fie anunțată cu cîteva zile înainte, nu în momentul intrării vagonului în gară. Problema furajelor este rezolvabilă în mare măsură tot prin reglementarea cotelor de combustibil pentru mijloacele noastre. Unitățile trebuie tratate mai diferențiat, funcție de condițiile locale. La Calafat a plouat 25 milimetri, la noi, pe nisipuri, a plouat 5 milimetri. S-a anunțat cota de energie pentru irigații la ei — justificat, dar și la noi. Am beneficiat de măsura reducerii datoriilor către stat, însă datoria noastră, ca a tuturor unităților, este să prestăm o activitate aducătoare de beneficii. O știm. luăm toate măsurile necesare pentru asta, depunem eforturi, însă în anumite situații rezolvarea problemelor nu depinde numai de noi.

OPREA GEORGESCU

Rentabilitatea între cerințe și posibilități

UNDE E RUPT SACUL?

noastre facem și cheltuieli curente, mai mari decît cele obișnuite. Mutarea ariilor de ploaie nu se face la 7 zile, ci mai des, s-o amintesc doar pe aceasta. Pierdem bani în cazul reînsămîntărilor care sînt frecvente. ADAS plătește sămînța și lucrarea. Firesc, diferența de nerealizare a planului nu o plătește. De asemenea, nu plătește manopera, transportul semîntelor, erbicidele. Automat, toate astea le înregistrăm la capitolul pierderi“.

Nicolae Cîmpoieru, contabil-șef al Stațiunii de mașini agricole: „Dintre lucrările S.M.A., numai aratul este diferențiat. Noi sîntem în zona I, cea mai bună. La discuit, de exemplu, pe nisipurile noastre se consumă mai multă motorină din cauza urcării și coborîrii dunelor. Și S.M.A. merge pe pierderi. Parte din ele se datorează nerealizării producției de către unități. Se încasează la nivelul producției și se cheltuește la nivelul planului. În medie înregistrăm anual pierderi de circa 6 milioane lei. Și retribuțiile mecanizatorilor sînt afectate“.

Inginerul-șef, Ion Opreșor: „Dar ceea ce grevează cel mai mult cheltuielile de producție sînt transporturile și locațiile pe care le plătim C.F.R.-ului. Consiliul este departe de stațiile de cale ferată prin care ne aprovizionăm. Craiova, cea mai folosită, se află la 70 kilometri. Corabia, care este în

noastre să descărcăm și să transportăm, însă nu avem alocată motorină pentru asemenea transporturi. Atunci apelăm la I.T.S.A.I.A. Nu întotdeauna ne pot pune la dispoziție mijloace de transport cu promptitudine de care avem nevoie. N-au mașini libere și vagonul stă în gară și noi plătim. În anul care a trecut, au fost unități care au plătit locații în valoare de 700—800 mij lei. Pe consiliu, s-au plătit locații în valoare de 2,5 milioane lei.

— Să facem calculul de care vorbea tovarășul inginer, vă rugăm.

— Un transport de 10 tone îngrășăminte de la Craiova, de exemplu, poate fi făcut cu un tractor cu două remorci. Cu mijloace proprii ne-ar costa 368 lei, în această sumă intrînd motorina, amortismentul tractorului, impozitul, asigurările sociale și retribuția tractoristului. Cu mijloacele S.M.A. ar costa 750 lei. I.T.S.A.I.A. ne încasează pentru 10 ore suma de 1 200 lei, mijlocul de transport și retribuția șoferului. Să mai avem în vedere că deși mijloacele noastre stau, amortismentul, impozitul și asigurările sociale curg. Diferența este după cum se vede mare, însă mai intervine un aspect. La Combinat se așteaptă uneori și două-trei zile pînă încarci. I.T.S.A.I.A. pretinde și plata mijlocului de transport și retribuția șoferului pentru acest timp, pe cînd noi am plăti doar retribuția

ții posedă 17 tractoare rutiere cu remorile respective și 25 de autocamioane. Ele sînt folosite practic doar două luni pe an, în perioada stringerii și transportului recoltei, cînd toate mijloacele de transport sînt mobilizate.

— La transporturile S.M.A., care sînt mai ieftine, nu puteți apela?

— S.M.A. face transporturi cu tractoare rutiere. Pentru ele, motorina se repartizează numai pentru transporturi tehnologice: 0,6 litri pentru tona de produs pe distanțe de 1—2 kilometri. Ele pot fi folosite tot în cele două luni de vîrf. Fac mai mult o deservire a mașinilor de recoltat.

Elena Biță, contabil-șef la C.A.P. Ostroveni: „Pierderile noastre au fost în jur de 2 milioane pe an. Pe lîngă cele spuse pînă acum, mai înregistrăm pierderi în sectorul zootehnic, format din 1 500 bovine și 550 ovine. Nerealizarea producției de lapte duce automat la pierderi. Nerealizarea acesteia se explică prin furajele necorespunzătoare, fie cantitativ, fie calitativ. Vitele nu ajung la greutate conform planificării, reforma pentru scoaterea din inventar nu se poate realiza. Avem vaci infecunde. Planul se dă pentru întregul efectiv. Sînt vaci care consumă și nu produc. Cheltuielile depășesc veniturile“.

— De ce sînt furajele necorespunzătoare?

Inginerul-șef Ion Opreșor: „Un siloz trebuie încheiat pen-

Viața inginerului Horia Moțit au fost și sint debitmetrele. Debitete pasiunii, pasiunea debitelor. În tot ce-l înconjoară vede o curgere care trebuie „simțită”, și asta cât mai exact. „Prin arterele oricărei uzine pulsează acea sevă vitală numită materii prime, energie, spune. A cunoaște cu precizie fuga lor prin conducte înseamnă a stăpîni principalul parametru de control și reglare al proceselor industriale din industria chimică, metalurgică, energetică etc. De la roata cu cupe a lui Leonardo da Vinci pînă astăzi, omenirea a imaginat o multitudine impresionantă de aparate destinate măsurării debitelor”.

Poate această dragoste a mîjit în sufletul lui în Brăila natală, unde copilul poposea îndelung pe malul Dunării, fascinat de alunecarea tainică a uriașului lichid. Urmărea cu gîndul excursia fiecărei picături de apă. Și-a rupt în bucățele un extemporal la aritmetică aruncîndu-l în calea undelor ca să-și explice serpuirea lor. Era poate un simbol pentru frămîntarea lui de mai tîrziu de a aduce matematica în călătoria fluidelor. „Am vrut să aflu secretele misterioaselor bulboane ale fluviului, plonjînd într-un turbion. Am înghițit ceva apă devenind un fel de debitmetru viu, suride. Micul baraj din mîl cu o spîrtură la mijloc de lîngă mal a fost primul debitmetru cu diafragmă suigeneris meșterit de mina mea”.

Au urmat un premiu la Olimpiada de fizică pe țară a liceelor, facultatea de automatică, sectorul de concepție al Întreprinderii de Aparare de Măsură și Control Otopeni. A migălit alături de colegii lui la numeroase debitmetre de finețe fabricate de uzină, la soluții tehnice perfecționate și originale, la brevete. A citit zeci de cărți de specialitate avînd drept unice personaje aceste aparate de măsurare a curgerii fluidelor. „Toate erau doar niște monografii de caracterizare a diferitelor debitmetre. Acestei ramuri tehnice de mare importanță îi lipsea însă structura de rezistență a unor legi proprii. Nu-și dobîndise o personalitate teoretică ca să nu se mai afle la atașul altor discipline. La uriașa diversitate de aparate se ajunseser printr-un hațis de cărări empirice. Trebuiau trasate autostrăzi clare, drepte, pavate cu o teorie specifică”.

Horia Moțit nu este însă un inginer cîmînt, în banca lui. N-a alergat prin literatură ca să-și culeagă doar date pentru a doua zi, spunîndu-și: pînă aici e treaba mea. Principiul lui? Pînă aici e treaba mea, mai departe, tot a mea. A închis paginile cărților, și-a în-

mulat condeii în dragostea din inimă pentru acest domeniu și în priceperea strînsă în timp, a luat un top de hirtie și s-a apucat să scrie el o carte, „Debitmetria industrială”. A stabilit pentru prima dată o structură teoretică universală pentru debitmetre, un fel de portret-robot desenat din principii fizice al tuturor tipurilor de astfel de aparate de măsură. Sînt prezentate științific, pe baza logicii fizicii, legile și conexiunile ce guvernează concepția și funcționarea lor. Prima abordare teoretică inedită a debitmetriei, premieră în lume, a pornit dintr-o hală de la I.A.M.C. Otopeni.

„De la acești primi pași a rezultat o nouă clasificare și criteriile de încadrare în ea, explică autorul. Vechile sistematizări trăgeau de multe ori bariere artificiale între aparate, de unde o specializare exce-

Pasiunea debitelor și „supapa” creației

siv de îngustă a lor. Acum, o serie de modele, altădată introduse forțat în sertare depărtate, s-au dovedit a fi rude apropiate. Aceste înrudiri permit nașterea unor noi tipuri prin combinarea anatomiei lor. Un fel de transfer de genă tehnică conducînd la hibridi de debitmetre, moștenitori ai celor mai valoroase calități ale părinților. S-a stabilit o adevărată rețetă științifică de alegere a celui mai indicat tip de debitmetru. Opțiunea nu mai este empirică, ci bazată pe algoritmi, funcții matematice, curbe, bănci de date, criterii tehnico-economice”.

Un fel de tabel al lui Mendeleev, anticipînd ca în chimie, apariția unor noi tipuri de debitmetre. Horia Moțit n-a făcut doar „un plin” cu pasiunea și un combustibil inepuizabil pentru un traseu de cercetare mereu cu final deschis. A început să umple chiar el căsuțele goale, petele albe ale tabelului. Sînt în curs de brevetare tipuri ingenioase de

debitmetre, bazate pe principii noi. Paginile cărții reprezintă un instrument concret de lucru pentru specialiștii din cercetare, proiectare, uzine.

Bătrînul rotametrului se etalonează cu apă, dar e în stare să măsoare și alte fluide. Debitmetrul cu clapă, nu, funcționînd doar cu lichidul de etalonare. Cartea demonstrează însă că ei sînt veri buni. Așa că Horia Moțit a stabilit o metodă rapidă de conversie a scalelor astfel că, deși etalonat cu apă, aparatul cu clapă „simte” exact și curgerea oxigenului. Noul unghi teoretic conferă multor debitmetre, strict specializate pînă acum pentru un fluid, policalificare, universalitate. Reetalonarea lor nu se mai face prin numeroase teste de laborator, pierzînd timpul cu manevrări de lichide, fluide. Ci în trei minute cu un set de curbe limpezi și cîteva formule. Ca să ajungă la ele însă, inginerul Horia Moțit a trudit trei ani în laborator, a plasat rezultatele sutor de experimente mai întîi pe un grafic cît jumătate de perete, a înroșit calculatorul, a „stors” integralele și ecuațiile diferențiale. Metodologia lui de conversie a scalelor a fost brevetată nu numai de OSIM, ci și de viață. A petrecut un revelion lîngă primul motor de avion asimilat în țară reetalonînd doar cu creionul în mină debitmetrul din Otopeni, înlocuitor al celui englezesc. Alt aparat de măsură construit în uzină a fost ajutat de metoda lui să regleze apa deionizată pentru dializă din primul rinichi artificial românesc. Cu nomogramele și calculele lui a drămuie cu exactitate firicelul de oxigen pentru respirația celor din minisubmarinul românesc pentru cercetări pe fundul Mării Negre. Dacă Horia Moțit, cîștigător de 3 ori al premiului doi la concursul pe țară de creație științifică și tehnică, autorul a 7 brevete și a zeci de lucrări la conferințele și simpozioanele naționale și internaționale, și-ar monta un debitmetru pe propriile idei, acul de măsură ar depăși cadrul. A perfecționat rotametrul pentru debite mari astfel că imersorul din oțel aliat scump nu mai cîntărește 5 kg ci 300 gr. Acest aparat cu lest s-a vîndut în Cehoslovacia, Irak, China, Egipt, Turcia și este în curs de brevetare în străinătate. Rotametrul cu dublă scală pentru domenii largi, transferul unor soluții de la aparatele de pe conducte la cele de pe canale deschise de irigații, tratarea pomelor ca debitmetre sînt alte gînduri concretizate sau aflate pe masa de lucru a inginerului Horia Moțit.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Încă din studenție, dr. ing. Aurel Bria și-a zis că trebuie să afle totul și încă ceva în plus despre structura chimică intimă a pielii și blăni. Domeniul înțeles de semne de întrebare. În anul III, sub îndrumarea profesorului Gh. Chiriță, a descoperit rețeta originală a unei membrane de collagen comestibilă pentru acoperirea salamurilor. Însă cea mai dragă pagină din arhiva lui sentimentală rămîne comunicarea științifică a unui specialist francez la Congresul Internațional de Pielărie de la Hamburg. Se recunoștea acolo că un român, stagiarul Aurel Bria de la Institutul de Cercetări Pielărie și Încălțăminte, a semnalat printre primii posibilitatea obținerii din deseurile de piele a unui hidrolizat de collagen pentru creme și loțiuni. Și dacă ideile lui au pătruns în saloanele de cosmetică, de ce n-ar deschide și usa farmaciilor? A modificat chimic cheratina din blana animalelor și părul uman, obținînd un produs capabil să depolueze de noxe de mercur organismul celor care lucrează în astfel de medii industriale. Dar of-ul inginerului Bria este că, în lume, pielea și blana se consideră încă produse secundare ale zootehniei. Demonstrează oricînd cu creionul în mină rentabilitatea deosebită adusă

de ele producției animale. Așa se face că a devenit catalizatorul unei importante cercetări în curs de desfășurare la Institutul de Cercetări Pielărie și Încălțăminte. Chimisții, pielari, blănari, zootehnicieni, geneticieni studiază posibilitatea lărgirii și îmbunătățirii calitative a bazei de materii prime pentru industria

Cosmetica blăni de oaie

de blănărie a țării. Primele rezultate au început să se contureze. Prin analize histologice, observații cu microscopul electronic asupra dermei și firului de păr, s-a pus în evidență faptul că un ecotip de Turcană din județele Sibiu și Alba se situează lîngă cele mai valoroase animale din lume, campioane ale calității pielii și blăni. Turcana, dintotdeauna alături de român pe drumurile destinului, căzută pe nedrept un timp în dizgrație, iată se dovedește o oaie de formula unu, cu blană de top mondial pentru cojoace. De altfel,

ing. A. Bria și specialiștii de la stațiunile Secuien, Cristian, Palas, Popăuți studiază influența genetică, a nutriției și condițiilor de creștere asupra calității pielilor cu blană urmărindu-se obținerea unor rase și linii specializate nu numai în carne, lapte, lînă, dar și în piei și blănuri. Împreună cu medicul veterinar Rodica Mihali de la Sighetul Marmăției au și pus la cale o metodă de hrănire originală. Introducerea în meniul animalelor a citorva grame de colatrol, biostimulator produs în institut din materiale recuperabile din piele netăbăcită, face ca pielea să devină mai plină și blana de calitate superioară. Idee ingenioasă și eficientă primită cu interes și la Congresul Internațional de Blănărie de la Sofia. Cercetarea a descoperit în dermă și collagen solubil, abia născut din celule. El conferă pielilor un plus de molicine și extensibilitate. Pentru a-l proteja de agresivitatea acizilor și bazelor din procesul de prelucrare s-a propus înlocuirea acidului sulfuric cu acizi mai blîzi. De altfel, se află în curs de brevetare noi rețete de înobilare a blănurilor în tehnologia de prelucrare. Cercetarea continuă! Miorită-lae, cercetătorii te vor găti cu blană tot mai frumoasă!

FLORIN C. ■

Belșug din bacterii, și invers

Pornit să astimpe foamea de azot a plantelor pe care le cultivă, omul a descifrat mai întîi patențele naturii, iar mai apoi s-a trudit să le imite sau să le folosească, elaborînd în acest scop tehnici și metode de lucru. Azotul, a descoperit el, reprezintă factorul major limitativ ce contribuie singur, în proporție de 35 la sută, la formarea producțiilor agricole. În natură, plantele își procură azotul necesar folosind două căi: fie că îl extrag din sol (azot mineral), fie că recurg indirect prin intermediul unor microorganisme la oceanul atmosferic, din volumul căruia azotul deține 75 la sută (aproximativ 6 400 kg N deasupra fiecărui hectar de sol și apă, au calculat oamenii de știință).

La început, în scopul creșterii producțiilor agricole, știința a procedat la îmbogățirea azotului aflat în sol. Astfel s-a născut industria de îngrășăminte chimice. Aici, la fel ca în natură, procesul constă în ruperea triplei legături care unește doi atomi de azot și cuplarea acestora cu trei atomi de hidrogen. Dar în timp ce mama-natură desfășoară acest proces la presiuni și temperaturi ambientale, punînd la lucru energia solară, în marile combinate de îngrășăminte minerale, reducerea azotului atmosferic la amoniac are loc în prezența unui catalizator cu fier, la temperaturi ridicate (circa 500 grade Celsius) și la presiune înaltă (300—600 atmosfere). Astfel, pentru producerea industrială a îngrășămintelor cu azot se consumă 22 000 Kcal/kg, orice unitate de acest fel fiind dublată de o termocentrală. Este cunoscut de asemenea faptul că utilizarea nerațională a îngrășămintelor chimice determină degradarea, poluarea solului și apelor. Toate acestea (dar mai ales perspectiva epuizării treptate a combustibililor fosili) l-au obligat pe cercetător să-și îndrepte atenția spre cea de a doua cale naturală: procesul biologic.

Fixarea biologică a azotului este, cum aminteam, un proces natural ce are loc în pămînt prin intermediul unor microorganisme care posedă o informație genetică complexă, genele mîf. Bacteriile înzestrate cu această informație genetică aparțin unui număr de aproximativ 200 de specii de eubacterii și cianobacterii. Aceste microorganisme, ni s-a explicat, sînt fie libere, fie în simbioză cu plantele, în acest din urmă caz relația fiind mutuală, beneficiară, bacteria cedînd azot și preluînd în schimb substanțe nutritive. Identificarea și apoi înmulțirea acestor bacterii pe cale de laborator, reprezintă în esență — vor înțelege desigur cititorii noștri — calea prin care omul pune la lucru spre folosul său, această lume a microcosmosului. În 1977, un specialist american a prezentat chiar un calcul, arătînd că, în lume, prin procesul biologic se fixează anual o cantitate de 175 milioane tone azot, iar aceasta la o dată cînd producția mondială de îngrășăminte chimice se situa la nivelul a 60 milioane tone. Contribuția preponderentă a acestei surse se menține în continuare și același autor prevede în perspectiva anilor 2000 o fixare biologică anuală de 195 milioane tone în cadrul tehnologiilor curente și de 265 tone prin tehnologii moderne.

În țara noastră, investigații și studii sistematice au fost efectuate la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, care de altfel a comunicat și cîteva rezultate în premieră mondială despre care vom vorbi în rîndurile ce urmează. Deocamdată e locul să facem însă o precizare. În natură ca și în laborator, simbiozele cele mai fertile dintre plantă și bacterie au loc la plantele leguminoase (soia, mazăre, fasole, plante furajere și textile). Astfel, așa cum ne informează interlocutoarea noastră, cercetătoarea dr. Ana Popescu, „colaborările” cele mai perfecte au fost observate ca avînd loc în cadrul interacțiunii între microorganisme de genul *Rhizobium* și membrii familiei *Leguminoace*. Această realitate de fapt a

constituit și punctul de plecare în realizarea unei colecții de tulpini valoroase aparținînd diferitelor specii de *Rhizobium*, capabile să acopere integral necesitățile nutritive de azot și să determine prin inoculare creșteri generale de producție de 14—33 la sută. Astfel, cantitățile de azot fixate prin inocularea celor mai bune tulpini, au atins 220 kg azot la hectar, depășind cu 50 kilograme limitele superioare indicate în literatura mondială de specialitate. În mod practic, ni s-a spus, la ICCPT Fundulea, pe loturile experimentale cultivate cu leguminoase pe care nu se mai administrează nici un gram de îngrășăminte chimice cu azot, plantele își procură întreaga cantitate necesară de azot prin mijloace biologice. Mai notăm că în perioada 1984—1986 s-a inițiat verificarea tulpinilor de *Rhizobium japonicum* (destinate pentru soia), în 1987 fiind omologate trei tulpini. Pe această bază se produce Nitraginul destinat inoculării culturilor de cîmp. Ca prioritate mondială sennăm realizarea de tulpini mutante de *Rhizobium japonicum* și *Rhizobium phaseoli*, toleranțe la azot mineral și care se utilizează la cercetări fundamentale privind metabolismul azotului.

Din păcate, fixarea biologică a azotului întîmpină dificultăți tocmai la plantele care ocupă cea mai mare pondere și importanță în economia agrară: la grîu, porumb, orz, orez, ovăz, graminee furajere, floarea-soarelui. La aceste specii, procesul de fixare a azotului este mult mai complex, el avînd loc în cadrul unor relații între rădăcină, microorganisme și sol, plantele în cauză neposedînd la fel ca leguminoasele organe specializate în acest scop. Aceste asociații simbiotice, denumite recent „biocenoze diazotofice” se află în atenția expresă a cercetătorilor, cei de la Fundulea izbutînd detectarea și identificarea unor microorganisme diazotofice (în special din genurile *Azopirillum* și *Beijerinckia*) din rizosfera și rizoplanul plantelor neleguminoase, din care au selectat cele cu capacitate superioară de fixare a azotului. Au fost dobîndite deja și primele rezultate practice: cantitățile de azot fixate biologic la porumb inoculat cu tulpini selecționate a fost între 26—60 kilograme la hectar. Semnificative se dovedesc și succesele dobîndite în cîmpurile experimentale cu orz, grîu, orez și culturi mixte de plante furajere.

Sînt rezultate încurajatoare într-un domeniu atît de nou în lumea întreagă, sînt primele victorii într-un război pașnic și de lungă durată în care omul se întoarce pe căile inteligenței la soluțiile naturii, pe care, înnoibilu-le, la propune viitorului. Iar planurile sale sînt extrem de ambițioase. Planul tematic de perspectivă al Institutului de la Fundulea prevede dezvoltarea cercetărilor privind elaborarea de biotehnologii moderne, capabile de a contribui în mai mare măsură la fixarea azotului atmosferic la culturile de plante leguminoase și neleguminoase, prin abordări pluridisciplinare: microbiologie, biochimie, fiziologie bacteriană și vegetală, genetică convențională și inginerie genetică. Toate acestea vor conduce la îmbunătățirea capacității de fixare a azotului chiar în funcție de soiul respectiv și de zonele pedoclimatice speciale. Pînă în anul 2000, se estimează, soluțiile biologice vor asigura reducerea cu 50 la sută a administrării îngrășămintelor minerale.

Folosirea procedeelelor biologice pentru fertilizarea pămîntului, ca și combaterea dăunătorilor prin inamicii lor naturali (despre care am avut ocazia să vorbim cu alt prilej) fac parte din mai largă tendință a omului de azi de a cunoaște și fructifica patențele naturii, de a reveni în mijlocul ei, de a-i spori și apăra zestreanța ancestrală, de a fi stăpînul planetei nu singur, ci împreună cu plantele și animalele ce-l înconjoară.

LIVIU TIMBUS ■

■ Procuratura Generală — Direcția judiciară pentru cauzele civile: Vă facem cunoscut că cele sesizate de petiționarii Cristea Elena și Cucu Dumitru din str. Mioriței nr. 18, Sector Agricol Ilfov, au fost examinate și constatându-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ „In cursul anului 1986 s-a produs o defecțiune la instalația de apă a blocului. Pentru depistarea ei, constructorul a venit și la mine în apartament, unde a spart un perete de la casa tevilor din baie. Când s-a convins că nu aici e hiba a plecat cu promisiunea de a reveni pentru remedieri. Dar așa cum a venit și a demontat, tot așa a renunțat. Cu toate că, reclamațiile locatarilor au stîrnit și au convins o comisie formată din nu mai puțin de șapte reprezentanți, a tot atîtea întreprinderi, cu toate că verdictul era ferm: „pînă la 30 octombrie 1987 problema va fi rezolvată”, iată-ne ajunși cu bine în 1989 cînd victorului verbului „a se rezolva” rămîne și în prezent. Semnează **Ilie Elena** din București, str. Răscala 1907, bl. 24, et. 2, ap. 39, sectorul 2.

■ Grupăm trei răspunsuri favorabile privind repartizarea unui spațiu locativ de către forurile competente unor petenți aflați în situații deosebite de locuit. Astfel, lui Dinică Adrian, om al muncii la ICE Tehnoforestexport, în urma unor acțiuni întreprinse de Consiliul popular al sectorului 2, i s-a destinat un apartament cu 3 camere, de la mîscarea a II-a, drept cotă la ICE Tehnoforestexport. De asemenea, Gogan Ion, încadrat la Întreprinderea de vagoane Drobeta-Turnu Severin, a perfectat formele legale pentru o locuință de trei camere. Răspunsul vine din partea Consiliului popular al municipiului Drobeta-Turnu Severin. În cazul lui Pintea Alexandru din Cluj-Napoca, str. Paring nr. 16 ap. 9, verificându-se la fața locului starea locuinței sale, propunerea ICRAI Cluj-Napoca nr. 19/3468/1989, Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Cluj-Napoca va repartiza potențialului un spațiu similar celui deținut, conform prevederilor legale. Fostul său apartament va fi redistribuit după reparațiile necesare.

■ „De cîțiva ani buni (să fie vreo trei) chiar la intrarea în sat, acesta fiind așezat într-un fel de depresiune a văii Vișului, deci înconjurat de dealuri foarte apropiate, s-a instalat o boce pentru producerea mangalului. De atunci, deasupra satului, mai ales dimineața și seara, cînd ceața se ridică, plutește impregnât în negură un fum imposibil de respirat, care pătrunde în case, „colorează” rufe, se lasă peste semănături”. Deși sătenii au primit asigurări că este o situație de provizorat, doar citeva luni, ei continuă să lanseze același SOS pentru sănătatea pămîntului și a lor. Pe care-l receptăm prin rîndurile expediate de profesoara **Horj Iuliana** din satul Bistra, județul Maramureș.

■ Inspectoratul municipiului București al Ministerului de Interne ne face cunoscut că, în urma anchetei efectuate de către Autoritatea tutelară a sectorului 1, minorul Faur Dăniel va fi internat într-o școală specială de muncă și reeducare. Răspuns adresat petiționarului Faur Ioan din București.

■ Petrea Paraschiva cu domiciliul stabil în comuna Surdila Greci, sat Horia, județul Brăila și flotant în București, str. Hrisovului nr. 2, bl. 2-4, et. 4, ap. 84, sectorul 1, primește din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Brăila un răspuns favorabil din care reiese că poate beneficia în conformitate cu prevederile Decretului 410/1985 de un ajutor bănesc lunar de 400 lei. Deoarece petenta nu a depus dosar în vederea stabilirii acestor drepturi la Consiliul popular al comunei Sur-

Recomandată

Oficiul P.T.T. Bălătești funcționează „ceas”. Are un colectiv de muncă relativ mic, realizările însă sînt substanțiale, și această se datorează în bună măsură tov. Vițelaru Iosif, dirigintele Oficiului. Preocuparea, perseverența completată cu o îndelungată experiență își spun cuvîntul.

Pe carneașul tovarășului Vițelaru, sînt multe probleme, dar una din ele îl preocupă în mod deosebit: Telefoanele (cele particulare sau „telefoane automate”) — amplasate la îndemînă — care ar trebui să funcționeze cu introducerea fișelor de 1 leu sau 3 lei. De introdus e ușor, dar de venit tonul e mai greu. Tov. Vițelaru, face bon la Tg. Neamț să vină electromecanicul, care de cele mai multe ori le repară în așa fel încît rămîn tot stricate, astfel că s-a născut și o epigramă:

S-au dus 3 lei — fără de ton
Și te-ntrebi: oare de ce?
E aparat de telefon
Sau „Pusculiță P.T.T.”?

Ion Păduraru — pentru confirmare. Ion V. Marin — activist sindical. Curant în Stațiunea Bălătești. Adresa: București, str. 13 Decembrie nr. 25, bloc 9, apartament 86.

dila Greci, direcția sus-aminată i-a confirmat în scris acest lucru, în vederea solicitării ajutorului de mamă cu mulți copii la Consiliul popular al sectorului 1.

■ „Am expediat recomandat încă din ziua de 27 februarie a.c. un plic care conținea o ilustrată-mărtisor pentru un nepot din Galați. Deși a trecut atîta vreme el nu a ajuns la destinație. Unde s-a rătăcit și cine se face vinovat de aceasta”, ne întreabă Cădeleu Olimpia din Iași, bd. Tudor Vladimirescu 83, sc. B, et. 1, ap. 4. Ce-i drept, Mărtisorul a trecut, dar nu peste mult timp, dînd dovadă de „puținică răbdare”, va avea prilejul zilei de 1 lunie și cum... niciodată nu-i prea târziu pentru a primi un cadou... Lucru de care par a fi convinși și cei de la Oficiul postal nr. 1 de unde a fost expediată ilustrata.

■ Ministerul Muncii îi răspunde Ilenei Ciu din comuna Ciuperceni, județul Teleorman, că, din relațiile primite de la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Teleorman rezultă că a primit decizia prin care a fost înscrisă la pensia de urmas, din septembrie anul trecut, drepturile urmînd să le primească în perioada 23-26 aprilie a.c.

■ Mirion Octavian din Brașov, str. Transilvaniei nr. 21, solicita în scrisoarea expediată redacției asfaltarea drumului de la șoseaua națională pînă în satul Cut, pe o distanță de 3 km și prelungirea peronului la punctul de oprire C.F.R. Cut. În răspunsul primit din partea Consiliului popular al județului Alba — Comitetul executiv, se arată că în urma legăturilor luate cu Direcția județeană de drumuri și poduri Alba, pentru anul 1989 pe întreg județul sînt doar 2 km pentru asfaltare și nu se vor putea realiza cei 3 km pentru satul Cut, iar direcția regională C.F.R. Cluj specifică prelungirea peronului la lungimea de 150 m în punctul de oficiu Cut, precum și posibilitatea executării pasajului de nivel.

■ Revin pentru același motiv — neplata alocației de stat pentru copil încă din anul 1983 de către serviciul contabilitate din cadrul AEICP Vasilați, județul Călărași — care continuă să fie de actualitate. Răspunsul primit din partea Consiliului popular al județului Călărași — că de la data 01.02.1987 am primit drepturile ce mi se cuvin — nu corespunde cu realitatea. Pentru că, din drepturile cuvenite, ulterior anchetei efectuate de un reprezentant de la Consiliu și pînă în prezent, am primit 800 de lei, deoarece la calcularea sumei reale cei de la contabilitate au introdus și suma de 1760, reprezentînd concediul medical de care am beneficiat, dar care nu are nici o legătură cu alocația de stat pentru copil. Dumitrache Ioana din comuna Vasilați, satul Nuci, județul Călărași pare a-și găsi singură explicația pierde-

rii alocației din 1983 și pînă în 1987, „din cauza unor tovarăși neglijenți care sînt retribuiți pentru a calcula corect, în spiritul eticii și echității socialiste drepturile bănești ce mi se cuvin”. Și pe bună dreptate!

■ Ministerul Educației și Învățămîntului o înștiințează pe Costin Doina din Mărășești, județul Vrancea, că în urma susținerii concursului de admitere în treapta a II-a la Liceul ind. nr. 3 a fost admisă.

■ Dordea Gheorghe a solicitat sprijin în vederea acordării pensiei pentru munca depusă și limită de vîrstă. Comisia socială de la Întreprinderea de morărit și panificație Titan împreună cu Oficiul de pensii sector 2, au hotărît ca pensionarea potențialului să aibă loc cu începere de la data de 1 aprilie 1989. Dosarul de pensie a fost înregistrat urmînd ca semnatul să primească decizia de pensionare în termenul legal. Răspunsul aparține Ministerului Muncii.

■ „Am făcut imprudenta de a-i povesti fiului meu care erau jucăriile pe care eu le-am avut la vîrsta lui (8 ani). Spre surprinderea mea am constatat că, la întrebarea lui: ce este aceea o trotinetă? a trebuit să i-o desenez. Pentru că nu a fost chip să i-o arăt! Acest obiect lipsește cu desăvîrsire din magazinele de jucării. Sîntem asaltați de diverse jocuri și jucării, de-o calitate cam îndoielnică (ce să mai vorbim de design!), cu trimiteri la sofisticate aparate ale anului 2000, în timp ce minunatele trotinete, nevinovatele baloane sau chiar pistoalele cu apă au dispărut total! Semnează îngrijorat și preocupat de soarta jucăriilor pentru copii **Horățiu Mihail** din Cluj-Napoca, str. Pata nr. 39, ap. 12.

■ Potentul Robu Dumitru din Slatina, zugrav la IACM Olt-Slatina, în vîrstă de 22 ani, solicita sprijin pentru a i se schimba locul de muncă, fiind suferind de „nanism hipofizic”. Ca urmare a discuțiilor purtate cu reprezentanți ai organelor de conducere colectivă s-a găsit soluția: la activitatea de fierări betonisti. Răspunsul este expediat din partea Consiliului popular al municipiului Slatina.

■ Direcția generală comercială București: Din verificările efectuate, cele semnate de Firan Gheorghe din București, Nucșoarei nr. 13, bl. 32, sc. B, et. 2, ap. 23, sectorul 6, s-au confirmat, fapt pentru care vinzătoarea Gherghina Dorina de la unitatea de piine din bd. Constructorilor a fost mutată disciplinar.

■ D.P.M.O.S. București: Tudorache Sanda din București str. Viitorului nr. 71-73, sectorul 2 a fost repartizată și încadrată în muncă, pe post de confecționer îmbrăcăminte la Întreprinderea de confecții și tricotaie București.

■ Consiliul popular al județului Olt — Comitetul executiv: Dosarul potențialului Calangiu Marin din comuna Dobretu, județul Olt, care sesiza că nu i s-a majorat pensia a fost trimis la Ministerul Muncii, care a avizat să fie trecut în categoria pensionarilor invalizi de război și să beneficieze de acest drept. Astfel, în baza adresei nr. 250218/1989 s-a emis decizia nr. 709052/21.02.1989, prin care i s-a mărit pensia potrivit Decretului nr. 210/1988.

■ „După ce am obținut, cu mare greutate și „aproximativ 180 km” parcursi zilnic la stația Peco Băneasa, uleiurile necesare, pe data de 21 februarie am ajuns la Service Pantelimon pentru efectuarea primei revizii la autoturismul nostru, un Olteit — Club 11 RT, cumpărat în decembrie anul trecut. De la ora 7,30 dimineața abia la ora 5 după-masa am reușit să fim luați în seamă de inginerul Mina. Nu știu cit timp este afectat unei revizii, dar cred că, mai ușor și mai omenește, ar fi să se facă programări sau să se afle o soluție anume, ca să nu mai pierdem atîta timp, mai ales că sînt arondate acestui service și Sectorul agricol Ilfov și județul Giurgiu”. **Ködmön Florentina** semnatara acestei scrisori, domiciliată în București, str. Soldat Tina Petre nr. 6, bl. L 31, sc. 1, et. 4, ap. 30, sectorul 3, a reușit ca, „pînă la ora 22 să mi se înlocuiască uleiul și să mi se regleze carburatorul, iar cu restul deficiențelor să plec așa cum am venit!”

■ În urma analizării comportării profesoarei Pîrtac Olga, care a însoțit elevii participanți la faza națională a concursului de fizică, Inspectoratul școlar al județului Botoșani a luat următoarele măsuri: retragerea unei gradații pe trei luni; respingerea înscrierii la examenul pentru obținerea gradului didactic I; înlocuirea din funcția de dirigintă la clasa a VIII-a A; scoaterea din norma didactică a claselor la care sînt elevi care au participat în aprilie 1988 la concursul de fizică; recomandarea pentru conducerea școlii, de a ține seama de cele întimplale la acordarea calificativului anual. Aceste măsuri au fost duse la îndeplinire de conducerea Școlii nr. 11 Botoșani unde activează profesoara Pîrtac Olga. La scrisoarea potențialului Papaport Dorel, domiciliat în Botoșani str. Păcii nr. 4, sc. C, ap. 6, a răspuns Ministerul Educației și Învățămîntului.

■ „Urmare cererii numitului Iancu Teodor din Constanta, str. Dobrogeanu Gherea nr. 17, prin care solicită un post corespunzător pregătirii sale, vă facem cunoscut că, din discuțiile purtate cu petiționarul a rezultat că, are 57 de ani, că este absolvent al Școlii tehnice financiare și că 15 ani a fost contabil. Cu dispoziția nr. 5270 a fost repartizat la I.A.S. Cumpăna, ca responsabil economic fermă”. Răspunsul este primit din partea Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Constanța.

■ Mirodona Vasile din satul Pădureni, str. Gării nr. 9, oraș Mărășești, a fost repartizat să muncească la Întreprinderea minieră Lupeni, ca muncitor necalificat ne comunică DPMOS Vrancea.

Pagină realizată de MARIA RADU ■

Poșta redacției

Heilpern Paul — Galați, **Cloșescu Virgil** — satul Racovița, com. Budești (Vâlcea), **Bulete Tasica** — satul Jedulești, com. Topliceni (Buzău): Nu avem cum să vă ajutăm. Este o problemă strict familială. Încercați pe calea justiției. ■ **Stănculescu Constantin** — Craiova: Nici noi nu-l avem. O să ne așteptăm rîndul la bibliotecă. ■ **Vija Ramona** — Făgăraș: Da, la București, Cluj-Napoca și Iași. ■ **Mantiuc Dumitru** — satul M. Kogălniceanu, com. Al. I. Cuza (Iași): 1) Persoanele încadrate în muncă au dreptul — în condițiile legii — în fiecare an calendaristic la un concediu de odihnă plătit, de 15-24 zile lucrătoare, în raport cu vechimea în muncă. Concediul de odihnă care nu a putut fi efectuat din motive justificate în cursul anului calendaristic pentru care se cuvine va fi efectuat în cursul anului următor, împreună sau separat de concediul pentru acest an (Codul Muncii art. 125-1 și 126-1). Dacă nu vi s-a putut acorda concediul legal, aveți dreptul la compensarea în bani. 2) Puteți, dar continuați, activitatea pînă la primirea deciziei. ■ **Brătulescu Gheorghe** — Plopieni: În cursul trimestrului II va fi încadrată și fiica dv. ■ **Iancu Mariaora** — satul Șipote, com. Deleni (Constanța): Vechimea minimă necesară pentru acordarea pensiei este de 10 ani (Legea 3/1977, art. 13-2). Întreprinderea activității pentru creșterea copilului pînă la 7 ani în condițiile art. 9 lit. k din Legea 1/1970 acordă beneficiul vechimii neîntrerupte și nu vechime efectivă utilă la pensie. ■ **Neacșu Ioan** — Plopieni: Prevederile Decretului 216/1981, pct. 5 din Anexa 6 sînt aplicabile cetățenilor care au încheiat contractele anterior datei de intrare în vigoare a acestui act normativ. Deci nu vă sînt aplicabile. ■ **Stan Ioan** — Cluj-Napoca: Repararea hidroizolației se va executa pînă la finele semestrului I. ■ **Negoesu Constantin** — Ploiești: Solicitarea dv. se află în evidența Oficiului farmaceutic din localitate, care urmează să o rezolve favorabil de îndată ce produsul va fi livrat. ■ **Noaghiu Ioan** — Copșa Mică: Organele în drept vor soluționa situația dv. de familie. Interesant de știut ce a fost în mîntea și inima dv. în 24 septembrie 1988?! ■ **Mezei Jenica** — Timișoara: Din motive umanitare nu ați fost evacuată din locuința pe care ați ocupat-o abuziv. Trebuie să înțelegeți însă că asigurarea spațiului locativ este condiționată de prezentarea dv. la lucru acolo unde este nevoie și de încadrarea conștientă și strictă în disciplina de muncă și în regulamentele de funcționare a locurilor de muncă din combinat. ■ **Radu Ion Augustin** — com. Puchenii Mari (Prahova): Veți fi încadrat în muncă la Șcheia de foraj Scăieni imediat ce veți împlini 18 ani. ■ **Iliescu Liviu** — Tirgoviște: Numai încăpățînarea dv. v-a adus în situația aceasta. Nu aveți deloc dreptate. Atenție, dacă nu achitați în termen consumul de energie electrică plus penalitățile datorate, se va proceda la rezilierea contractului de furnizare, desființarea bransamentului și recuperarea silită a sumelor. ■ **Stăncescu Sofia** — Timișoara: Prezența-ți va fi Oficiul farmaceutic, str. Gh. Lazăr 10, unde aparatul „Miostim” va ajunge prin grija Oficiului Central Farmaceutic București. ■ **Szocs Ioan** — Mediaș: Dosarul pentru pensie de urmas trebuie depus în cel mult 30 zile de la data decesului susținătorului pentru a putea beneficia de pensie de la data decesului (Legea 3/1977, art. 49, al. 2).

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11-14.

„Crearea P.C.R.”, pictură de Dimitrie Grigoraș, în Expoziția omagială de la Sala Dalles

POEM PENTRU PATRIE

Drumul

Din nimbul strămoșilor pornirăm
Luptă ; din țipătul patriei.

Escaladarăm pe scări de singe
Carpații. Inotat-am prin veninul
Pustei horthyste, de-a lungul, de-a
Latul Dunării — înroșind-o. Arzind.

În amurgul războiului, întetirăm
Rugurile, forțat-am Tatra.

Am scos dușmanul cu zvastică
Și din Cehoslovacia.

Din coasta Mării pină în Tatra —
Morminte. 170 000 de morminte
Românești, înflorind ca o alee a
Memorialului spre inima Europei.

Drumul jertfirilor noastre.
Drumul gloriei.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Semnul fertil al angajării militante

Acum, când în întreaga țară s-au sărbătorit, cu bucurie, împlinirea a 100 de ani de la declararea zilei de Întîi Mai ca zi a solidarității internaționale a celor ce muncesc și a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, în Sala „Dalles” s-a deschis o expoziție omagială care constituie o vibranta mărturie despre implicarea artiștilor noștri plastici în tumultul realității.

Așa cum este și firesc, numeroase dintre lucrările aflate în expoziție oferă prilejul de a contempla scene pline de viață și culoare din istoria sărbătoririi în România a zilei de Întîi Mai. După cum, în alte lucrări se evocă emoționant manifestarea de la 1 Mai 1939, când oamenii muncii din țara noastră au spus un nu hotărît fascismului și războiului. Cu mîndrie, cu emoție, în astfel de tablouri descoperim chipul tovarășului Nicolae Ceaușescu și al tovarășei Elena Ceaușescu, care, după cum se știe, au avut un rol decisiv în organizarea și conducerea acelei manifestări.

Întreaga expoziție dezvăluie, într-o manieră tulburătoare, încă o dată, ambianța fertilă, pe deplin creatoare, în care își desfășoară activitatea artiștii noștri plastici, cărora, după 1965, li s-a oferit și li se oferă posibilitatea de a se exprima pe ei înșiși, potrivit înzestrării fiecăruia. De aceea, expoziția este diversă, realizată la o înaltă ținută artistică, cu atât mai mult cu cît în Sala

„Dalles” au dorit să fie prezenți fruntași ai artelor plastice contemporane, dintre care amintim: Ion Șinca, Mihai Mănescu, Vintilă Mihăescu, Valentin Tănase, Ileana Bălotă, Constantin Nițescu, Gheorghe Ioniță, Eftimie Moldălcă, Cornelia Ionescu Drăgușin, Eugen Palade, Vasile Pop Negrețeanu, Dan Hatmanu, Dimitrie Grigoraș, Vasile Dobrian, Gheorghe Ivancenco, Matyás Jozsef, Aurel Ciupe, András Zoltán, Gheorghe Adoc, Alexandru Phoebus, Kovács Zoltán, Spiru Chintilă, Gh. Văntău, Marius Bunescu, Octav Anghelulă.

O secvență aparte o constituie relieful, în lucrări de un tonic optimism a marilor realizări pe care poporul nostru le-a obținut în special în anii de după Congresul al IX-lea și care au transformat țara noastră într-un stat modern și puternic. Lucrări dedicate vieții șantierelor, muncii rodnice de pe ogoare, sînt semnate de Ion Bițan, Vladimir Șetran, Ion Stendl, Liviu Suhar, Geta Mermize. Peisajului fascinant al patriei îi dedică lucrări Traian Brădeanu, Vasile Grigore, Eugen Popa, Bogdan Pietriș, Spiru Vergulescu. Dintre sculpturile prezente în expoziție se remarcă, printre altele, cele ale lui Ion Irimescu, Pavel Bucur, Paul Vasilescu, Balogh Peter.

La „Dalles” în aceste zile sărbătorești de mai — o fastuoasă etalare a unor forțe artistice de prim rang din România, aflate sub semnul fertil al angajării militante.

Eminescu și istoria (I)

Întreaga operă eminesciană nărturisește marea lui dragoste pentru istorie în general, pentru istoria poporului român în special și, poate, nu a fost nici un alt creator la noi care, în secolul trecut, să reinvie pentru contemporanii săi unele din paginile cele mai luminoase dar și cele mai dramatice ale trecutului mai îndepărtat sau mai apropiat al vieții românilor, așa cum, fără să-și aroge veleități istorice, a făcut-o el.

Eminescu, prin cunoașterea de sine și prin studiul pasionat al zvoarelor și al realizărilor istoriografice interne și externe, a ajuns să-și formuleze, s-ar putea spune, o concepție proprie despre mersul istoriei și despre realitatea de scriere și înțelegere a acesteia.

„Cine va urmări bine firul istoriei — arată el — va observa toate reformele și revoluțiile politice au o origine sacrală, că izbăvitele au cauze economice, că nașterea sau stingerea religiunilor chiar stă în legătură cu motive economice”. (Citatele din acest articol sînt extrase din finalul Eminecu — Opere, vol. I și XII, Ed. Academiei). Aceste idei, într-o formulă mai concentrată: „Marile fenomene sociale se întîmplă, după a noastră părere, într-o ordine cauzală tot atât de necesară ca și fenomenele elementare...” Nu este aceasta concepția deterministă? Cu alt prilej, referindu-se la un caz concret — evoluția instituției bisericesti — Eminescu afirmă că „orice fărîmă nouă de cultură e dușmana rmei din care s-a născut, că ea e dușmana mumei”. El împărțea ideea înrădăcită, la noi și aiurea, că pentru a scrie istoria unei e-

pozi, trebuie să fi trecut citeva sute de ani de atunci încoace; contemporanii sînt cei mai răi istorici”, evident prin subiectivitatea lor. Există, după părerea lui, un remediu, anume că „depărtarea în timp s-ar putea încerca însă prea bine prin depărtarea în spațiu și prin divergența căii urmate pe acest teren”.

La reproșurile în legătură cu apelul constant al poetului la epocile de glorie ale trecutului românesc, el răspundea: „Din nou nu se spune bunăoară că dorim întoarcerea stării de lucruri înainte de 1700... Să ne-nțelegem: nu dorim nici una, nici alta !”, și accentua că „noi nu sîntem dintre aceia care laudă trecutul în mod necondiționat”.

Reamintirea faptelor acestui trecut avea o justificare, iubirea de trecut era necesară, în măsura în care prezentul putea trage învățăminte din tot ceea ce devenise istorie. „Dacă ne place uneori a cita pe unii din Domnii cei vechi nu zicem cu asta că vremea lor se mai poate întoarce. Nu. Precum lumina unor stele ce s-au stins de mult călătorește încă în univers, încît raza ajunge ochiul nostru într-un timp în care steaua ce au revărsat-o nu mai există, astfel din cauza trecutului ajunge o rază de glorie pînă la noi, pe cînd cauza acestei străluciri, tîria sufletească, credința, abnegațiunea nu mai sînt”. Asemenea gânduri au dat naștere excepționalei *La Steaua!*

Nu o dată, Eminescu scrie des-

(Continuare în pag. 14)

CONSTANTIN BUȘE ■

Scriitorul — conștiință a epocii sale

PETRE BUCȘA

Sigiliul
imprescriptibil
al experienței
de viață

Născut la Deleni, în județul Cluj, la 11 martie 1919, Petre Bucșa — poet, prozator, eseist — și-a tăinuit peste un sfert de veac vocația literară. Adică, între volumul începutului, *Cetini mohorite* (1943), și revenirea la uneltele, cum spuneam în 1969, la apariția marelui și surprinzătorului plachetă *De n-are veni noaptea*. Ca apoi să se dedice cu predilecție vocației sale firești, publicînd volumele de versuri *Ceremonii* (1978), *Cutremurul cuvintelor* (1982), *Mereu iubirea* (1983) și de proză, *Dincolo de uitare* (1984).

Acum, în apogeul celei de-a doua tinereți, în ziua dialogului, l-am surprins expediind, Editurii „Ion Creangă”, coperta și desenele unui volum pentru copii.

— Totuși, cînd ați debutat, Petre Bucșa?

— În presa literară, primele poezii mi-au apărut în nr. 3 (iunie 1941) al revistei *Luceafărul* din Sibiu de sub conducerea lui Victor Papilian. Pe atunci eram încă elev în ultima clasă a Școlii Normale de Învățători din Deva, unde ajunsesem în urma cedării Transilvaniei de nord prin Dictatul de la Viena, cu transfer de la Școala Normală din Cluj. Este de nedescris ce a însemnat pentru mine apariția numelui meu în acea prestigioasă revistă literară și tot de nedescris impresia produsă de scrisoarea deosebit de încurajatoare ce mi-a adresat-o prozatorul, dramaturgul și profesorul universitar Victor Papilian, pe care l-am cunoscut personal

abia la sfîrșitul lunii septembrie din același an, adică mai înainte de a fi încorporat în armată, de unde m-am eliberat doar în septembrie 1947, după o spitalizare de aproape cinci luni, în urma unor grave răni capătate în luptele din Munții Tatra Mică. Cartea mea de debut, *Cetini mohorite*, a apărut în anul 1943, la Editura *Detunata* din Zlatna, fiind bine primită de critica literară a vremii. În acel volum am publicat multe din poeziile mele pe teme sociale și de atitudine împotriva odiosului Dictat de la Viena.

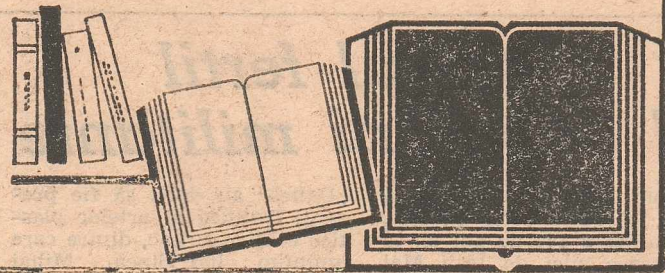
— Cum și cînd ați revenit la uneltele?

— Asta a fost o sintagmă a ta — bine zisă acum două decenii. Dar n-a fost nevoie să revin la uneltele, deoarece de la debut încocoare nu le-am părăsit într-un totuși nicidecum. Întrebarea corectă ar fi fost: după cîți ani de la debut ți-a apărut următorul volum și de ce atât de tirziu? Între apariția primului volum și a celui de-al doilea s-a scurs nu mai puțin de un pătrar de veac... Din 1949 și pînă la pensionare mi-au fost incredinate diferite sarcini de răspundere în cultură și învățămînt, ultima fiind aceea de director al Teatrului Național din Cluj-Napoca, post ocupat cîndva de mentorul meu Victor Papilian. Vina (nu aceasta este expresia cea mai potrivită în cazul de față, dar acum nu-mi vine alta la îndemînă — dacă se poate spune așa) o poartă, în primul rînd, concepția dominantă și — într-un fel — oficială, în etapa respectivă, despre artă, concepție pe care n-am fost în stare nicidecum să mi-o însușesc. Știi care, nu!? Dar dacă n-am prea

(Continuare în pag. 15)

ION ARCAȘ ■

VITRINA CARTILOR

Desene pe asfalt

Teii unui veac de singurătate

Poate mi s-a părut.
Sigur, mi s-a părut.
Ploaia ușoară, de sfârșit de
april mi-a redeșteptat în simțire
mireasma teilor, a florilor ce
încă nu-s.

Atât de repede?
Atât de fragedă?
Mă înnumăr printre cei viiți pe
lume între (eminesciană) scutu-
rare a florii albe de cireș și pre-
vestirea (eminesciană) a florilor
de tei. Spațiul unui triumf —
primăvara! —, al unor caste me-
lancolii, al iubirii. Al credinței
în iubire (întimplându-li-se ea
mai ales altora, rar tie); al cre-
dinței în poezie.

Fragedă, mireasma teilor ce-și
cad și asupra noastră tiparele
zvelte, „rinduri-rinduri”... Imi
tân o clipă răsuflarea spre a nu
năruși mirabilitatea cumpenei de
timp în fața căreia ne aflăm:
apropierea de aurul greu al teilor
în care s-au zidit acum un
veac stelarele, omenești risipuri
ale lui Mihai Eminescu.

De o sută de ani bate ora mi-
resmelor singure de Eminescu.

De o sută de ori teii au reș-
cut pe caldarime bucurestene
misterele trezorierilor dace, cu
aur roșu în retorte, cu aur blind
și îndurerat. Aur pentru rânile
frunții Poetului, aur fluid pentru
dezastrele cărora ei ne-a învățat
să le spunem tristeți, pentru
bucuriile sărace, aur pentru bi-
ruințe și vis.

„Sint ani la mijloc și-nă mulți
vor trece...”

„Mormintul să mi-l sepe la
margine de riu...”

„Adormi-vom troient-va
Teiul floarea-i peste noi...”

„Călăuzind singurătăți
De mișcătoare valuri...”

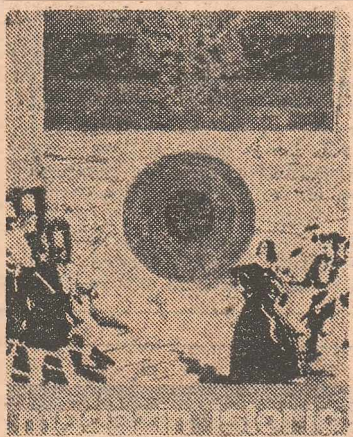
„Când însuși glasul gîndurilor
tace...”

„Nu credeam să-nvăț a muri
vreodată...”

GHEORGHE TOMOZEI ■

Magazin istoric

A apărut Magazin Istoric nr. 5
(mai 1989). Din cuprins: 1 Mai
1939. Poporul român spune nu
fascismului și războiului (Ion
Popescu-Putur); Forța unită a
clasei muncitoare (M.C. Stă-
nescu); 1703—1744 — Mihai Ra-
coviță, voievod român la Iasi și
București (Matei D. Vlad); Din
zilele Revoluției de la 1848 (A.
Ulcini); Cine a compus CIN-
TECUL IANULUI (Viorel
Cosma); Victor Stăvescu — 1940.
Note zilnice (Eugen Preda);
Patria română căreia i-au jertfit
toate ostenele (Paul Schuster-
Stein)

Vitrina artelor

Plastică

Calătorii cu memoria

Unele lucruri le trăim mai in-
tens în amintire decît în fapt.
Rememorarea unui voiaj, de
exemplu, aduce o seamă de sa-
tisfăcții filtrate, superioare în
cîteva privințe celor consumate
cu prilejul călătoriei propriu-
zise. E vorba de un talent, în
care acumularea sentimentelor,
perfectionarea lor joacă un mare
rol. Un tip de activitate
aparte ce se desfășoară cu in-
tinzire, independent, în apa-
rență, de cauza lucrurilor, cu
unele exagerări ce suportă
greu o explicație. E normal
oare să te bucuri de ceva la
ani și ani distanță de acel ce-
va? E posibil și e normal, în-
trucît nenumărate motive de
plăcere se ivesc pe măsură ce
cunoaștem mai mult despre
locurile vizitate. Întii vedem,
apoi gîndim la ce am văzut și
selecțăm informații care pot să
confere un sens înalt imediatu-
lui. Și astfel, cu ochii minții,
privim în trecut și construim
un simțămînt durabil, fiindcă
începem să pătrundem cu ade-
vărat ceea ce am contemplat

cîndva și, mai ales, folosul adus
de momentul respectiv. Pictorii
pasionați de călătorii ori care
au dorit intens să ajungă în-
tr-un capăt de lume, simțind —
din pricină tainică, de ordin ge-
netic poate — o chemare spre
acolo, izbutesc să evoce în ima-
gini clipe ce păreau să-și fi
epuizat complet capacitatea sti-
mulatoare. Imaginile create
peste vreme sînt mai convingă-
toare, mai vii decît cele pro-
duse „la motiv”. Pictorul Ilie
Boca a vizitat Italia, cu o bur-
să, în 1974. Pe schițele aduse
lucrează continuu, conform unei
metode unice sub raportul coe-
renței și al consecvenței. Ilie
Boca încetează a interveni, a
modifica, a repecta, a reorga-
niza întocmai materie — plasti-
că și sentimentală — doar pe
tablourile care au părăsit defi-
nitiv atelierul. El a absolvit
Institutul „Nicolae Grigorescu”
în 1967, dar numeroase desene
din vremea studenției revin
sub creion și penel și își re-
vizuiesc substanța, astfel că tot
ce pictează Ilie Boca e, în chip
paradoxal, vechi și proaspăt.
Procesul acesta, care pe mulți
li contrariază, fiindcă se ames-
tecă și se scurt-circuitează eta-
pele, e în totul justificat de
temperamentul artistului. Un
om rezervat, care nu se grăbeș-
te niciodată și care, uimitor, a
realizat cea mai bogată colecție
de imagini (picturi în ulei pe

pinză și carton și, în special,
pe hîrtie în tehnici mixte, origi-
niale) din cîte avem. Prolifi-
citatea lui Ilie Boca fi com-
pensează chiar și pe cei mai
harnici colegi. Iată un talent
pe care nu-l lăudăm îndăjuns,
deși pentru clăditul unei ope-
re rolu său e vital: a avea
timp de lucru. Ilie Boca e per-
manent conectat la problemati-
ca foarte variată a peisajelor și
portretelor sale. Expoziția de
„Evocări italiene” de la Gale-
riile de Artă din Bacău vine
curînd după îmbelsugata re-
trospectivă de la Dalles, din
1987. Fapt remarcabil e că nici
una din zecile de piese prezen-
tate acum — selectate din su-
te de altele, noi sau înnoite,
conform principiului pe care
n-ar fi tocmai exagerat să-l re-
ținem, datorită radicalității sa-
le, ca în științe: „principiul
Ilie Boca” — nu a figurat în
manifestarea bucuresteană. Pic-
turile au, totuși, un aer împli-
nit, finit; ele nu dau, oricum
le-ai privi, impresia de schiță,
de pagină de jurnal. Fiecare
tablou are impact, reține prin
perspectiva abruptă, prin decu-
pajul cinematografic. „Accen-
tul” — se observă în catalog —
se mută de pe impresia de mo-
ment pe expresia construită și
modelată de universul interior”.
Arhitectura — fiindcă „vedute-
le” referă cu osebire la con-
struitul patinat de timp, uman-
izat prin folosință neîntrerup-
tă, spiritualizat, reîncărcat de
sens prin interpretare perpetuă
— respiră sobrietate, stabi-
litate și un farmec susținut de
sugestii arhaice, un arhaism ce

Cronica literară

de Romul Munteanu

Ipostaze ale poeziei (II)

Unul din versurile sub al cărui sens imperial
ar putea sta poezia Gabrielei Negreanu este
următorul: „Șlefuirea cuvintelor, mondenități /
Derobări de sintaxă, retorici...”

Interogația, aparent plină de mirare sau
afirmația de tip autoritar, reprezintă punctele
de plecare ale enunțului său literar. Enunțuri
de genul: „cine ești tu, din care eu văd doar
ogînda” sau: „dar cine se uită prin ochii păsă-
rilor” sînt diseminate în numeroase poezii.

Afirmațiile capătă chiar o mică putere de
coerciție asupra cititorului: „I-am visat pe
Bălcescu, — expatriatul, exilatul”. Răspunsul
interrogativ al autoarei cade în aberație: „cum
oare / poate fi veșnic alungat Bălcescu din pa-
trie?” Minciuna poetică este evidentă.

Țintirea în superlative trece de retorica mon-
denă și capătă influxurile cele mai joase ale
retoricii gongorice: „Sîngele cu care scriu /
n-a răscumpărat încă sîngele / vinovat al mar-
tirilor”. Așa era poeta în *Partea omului* (1987).

Rămîne să vedem dacă lectura volumului
Încinta (1988) aduce un spor de poeticitate.
Cartea aceasta ar putea sta sub emblema:
„Ține pe genuchi un papirus / și serie”. Scri-
bul imaginat de Gabriela Negreanu este o făp-
tură chinată de muncile tantalice ale literatu-
rii. Autoarea se așază dincoace de cuvinte (ante
res ?) spre a se uita apoi la obiectele de cuvinte
(post res), plină de incitare, gata de o con-
fesiune menită să-i seducă pe cititori, să-i trans-
pună în stare de iluzionare asupra textului:
Am scris un poem, / cel mai important poem
din viața mea. / Stoarsă sînt acum de putere,
carnea îmi tremură, pîrul / imperceptibil și
balucinant / mi-a albit” (*În genere*).

Da, într-adevăr, geneza poeziei poate fi ase-
muită cu o naștere. Dar nu orice naștere este
o zi de sîrbătoare. Presupunerea dinții este
confirmată de autoare. Ogînda din versurile
sale nu-l descoperă doar pe celălalt (dinăuntru
sau din afară), ci și pe scriitor înainte de ges-
tație („masa de scris: între omfalos / și tri-
unghiul coapselor închinată (vehiculul lui
sînt, / încordate mi-s degetele). (*Scribul*).

Gabriela Negreanu lasă impresia că se pri-
vește scriind și meditează spontan, dacă nu
haotic, asupra unui text în curs de a se face.
Versurile sale capătă din cînd în cînd accente
dionysiace, urcînd vertiginos spre delir. Ames-
tecate, sentimentele și ideile din poeziile sale
nu ies dintr-o magmă originară, asemănătoare
cu stadiul mitic al lunii în care apele nu s-au
despărțit de uscat. Ici, colo, o nimerală fru-
moasă, un fulger spontan de cuvinte dătătoare
de literatură, apoi alte cuvinte spinzurate une-
le de altele din întîmplare, cuvinte antropofage,
nesătule, mîncătoare de sensuri. „Anticlasic,
dar nu barbar”, zice poeta într-un program con-
centrat în două rînduri. Dar mult mai rău ni
se pare a fi cînd poezia autoarei rătăcește fără
noimă între aceste zone limitare în care să-
lăsluiește doar un labirint gol. Este drept că
Gabriela Negreanu risipește o anumită pulbere
mitologică în micul său univers literar. Referin-
țele mitice trăiesc însă într-o adevărată baie
de confuzie: „Prea multă fericire și suferință. /
Ariadna / prea multă. / Dionysos în apolinică
lumină / de chîrle, în adînc stă mut Minotaurul”
(*Furnica dansînd*). Nimic altceva decît acest act
imaginar răsturnat, o reverie stricată.

Gabriela Negreanu are o anumită facilitate a
reprezentării plictisului inimii, a bolnii erosului

ce tînde spre armonia androgină, fie ea reat-

zabilă și prin lipirea a două suflete laolaltă.
Cotidianul se desface și el într-o stare de
apăsare: „Mitologia „birolului” — incinta /
aceea ridicolă în care se sufocă / misterul, tu
atîrni / de cupola de vată imaterială / a păpă-
diei / antenele craniului tău ciulite (nu le în-
trerupe! sennalul, acuș se anunță” (*Ratarea
poemului*).

În acest univers artificial erosul se tirăște și
el prin lume ca o făptură bolnavă: „Înflorêște
erosul ca lepra / sub lenș și bătrîn univer-
sul / și fără de rușine se descărnează / pină la
pulpelă adînci, și de-acolo / pină la fluxul valu-
lui sacru” (*Canicula*).

Autoritară prin aserțiune, poezia Gabrielei
Negreanu se consumă în ziceri de genul: „Nu-
mesc revelație integrală realitatea”. Sau: „N-ai
încotro. Ce-a fost spus a fost spus” (continua-
rea este doar o reverie roză).

Gabriela Negreanu a scris poemele ratării
poemului. Descendate, versurile sale cer o mai
netă înscriere într-un univers literar persona-
lizat.

Și poezia lui Gheorghe Daragiu respiră prin
canale literare inegale. Estetic vorbind, textele
sale sînt impure, registrele de limbaj ameste-
cate, iar claviatura sentimentelor de-a dreptul
eteroclită. Culegerea de versuri *Glas albastru
de stea* (1988) pune în lumină un spirit sen-
sibil, dar totodată și starea unui scriitor nederis-
lipit de opțiuni ferme, rezultate dintr-o pro-
fundă cercetare a eului său artistic. Sursele
sale de creație vin din istoria națională și din
stările de reverie suscitade de contemplarea lumii
ca o multitudine de stări.

Minime încă, șansele artistice ale autorului
trebuie căutate în altă parte. Spirit tradițio-
nal, Gheorghe Daragiu cultivă mai elocvent
poezia de tip reflexiv și nostalgic. Ca și alți
scriitori contemporani, autorul lasă liberă starea
de reverie provocată de trecerea timpului. Și
cum timpul devine adeseori anotimp, scriitorul
contemplă cerul și pămîntul într-o adevărată
armonie florală. „O să-și înfigă / dinții de flă-
cără / toamna / în merele acestea ce se leagănă /
deasupra noastră nostalgică”. (*Nostalgică*).

Între a fost și acum se situează marea tre-
cere. Între „carul mare” și sigiliul „ascuns în
ani”, cogito-ul scriitorului se cîstește pe sine
însuși ca un semn al integrării într-un flux uni-
versal: „Rînit cu sîngele din frunze / sînt nu-
mai trecere și scrum / îngrop hultit cîte un drum
/ cu ore grele și obtuze / sînt sclav mereului
acum / trîind prin flăcări de buze / e bruma
mea un sacru fum / în care cresc cununi difu-
ze” (*Sonnet de zi*).

Starea scriitorului pendulează în permanen-
ță între nostalgie și exuberanță. Privirea va-
gantă a lui Gheorghe Daragiu se mișcă rapid
prin spațiu și timp. Și dacă între viață și moar-
te poetul așază visul, constatarea în sine nu se
transformă în impuls literar decît în unele ca-
zuri izolate, cînd visul este validat și artistice.
„Poemul ce-mi vorbea de moarte / mi-a-nrosit
un semn de carte / și din visul ostent / dul-
cele m-au otrăvit” (*Elegie de seară*).

Simptomele poeziei sînt puține în *Glas albastru
de stea*. Gheorghe Daragiu, poetul, rămîne
încă un proiect posibil, grefat pe un travaliu
de durată.

a ajuns să marcheze întreg
spațiul cultural latin. Amatorii
de „vederi venetiene” în ge-
nul agreabil practicat de cohore-
tele de pictori trecători prin
majestuoasele lagune — din care
ne-am pricopsit și noi cu
cîteva — vor fi dezamăgiți.
Ceea ce îl interesează pe Ilie
Boca e duhul destoinic și totuși
fin al pietrei, cristalului aeru-
lui de Mediterană, acel prea-
clar al cugetului clasic ce ne e
prielnic la toate vîrstele.

TUDOR OCTAVIAN ■

Film

François Villon

Gîrînd realizarea unei versi-
uni cinematografice autorizate
a filmului „FRANÇOIS VIL-
LON”. Casa de Film nr. 4 (di-
rector Radu Stegăroiu) și-a asu-
mat nu numai o responsabi-
litate deosebită, avînd în vedere
complexitatea întreprinderii
(versiunea a fost extrasă din
serialul pentru televiziune pro-
dus de către „T.F. — 1, Paris”,
„Cine-TV-Berlin” și R.A.I.-Ita-
lia”, cu concursul Centrului
de producție cinematografică
„BUCUREȘTI”, după un
scenariu semnat de Rose Le-
grand și Maxime Duval, în re-
gia lui SERGIU NICOLAES-
CU) — dar și-a înscris și un
nou punct de referință în pal-
maresul propriu de ambție și
calitate. Vom reveni însă asu-
pra acestor aspecte.

„Pînă una-alta — și pentru
că se spune că un spectacol în-
cepe din hol! — este cazul să
menționăm gîzduirea pe care
cinematograful „PATRIA” din
Capitală i-a făcut-o filmului
încă din seara premierei: ama-
bilitatea întregului personal s-a
adăugat unei vizionări aerisit
cu pauză anunțată între ser-
viciile (filmul lui Sergiu Nicolaescu
durează peste trei ore... ore care
însă nu se simt!). Într-ait es-
de plăcută derularea acestei pe-
licule-mamut!), cu o informa-
grafică de excepție (păcat că
afisul, devenit program de sal-
semnat de cunoscuta grafică
Klárátamásblair — am res-
tat semnătura acesteia de
afis — nu a putut satisface ni-
meroasele cerințe, justificate a
spectatorilor, mulți dintre ace-
tia aflați, mai ales cei mai tîrzi,
la un prim contact cu numele
„blestematului”, genialului po-
francez al evului mediu: a
afis-program dovedindu-se a
o piesă bibliofilă, asadar un
alt act de cultură în paralel cu
cel completînd, informativ, fi-
mul însuși... Dar să revenim
acesta din urmă.

Filmul este crud. Pentru
au fost cruzi anii în care
trăit Villon și mai ales cru-
a fost soarta acestei flori
trede, dar care a dat, pur
splendoare. Poetului, putre-
ciunea i-a fost impusă: de o
tre o injustiție socială și o
ligie oarbe, sustinute de un
natism deplin; splendoarea
născut însă din adevărul vi-
surilor sale și a străbătut o
veacuri. Trîind în cruzimă
poetul a trebuit să devină er-
el însuși: din acuzator dub-

SEMNAL

● Cea de-a șasea carte din Supraviețuirile lui Radu Cosasu a apărut la Editura „Cartea Românească”, fiind intitulată **Cap limpede** și conturând, într-o mai bună măsură, personalitatea unuia dintre importanții noștri prozatori de azi. Ampla construcție epică (primul volum, cu titlul chiar **Supraviețuiri**, a apărut acum 16 ani) topește în magma ei povești, schițe, întâmplări, nu-

vele, fapte de viață, tensionant relatate. Volumele se completează reciproc, comunică între ele prin fire abia perceptibile, abia vizibile, cum bine surprindea Mircea Jorgulescu, pledind pentru unitatea lor. Cele 6 tomuri alcătuiesc „o unitate, un întins roman, de fapt, romanul unei epoci, romanul unui personaj, romanul unei formații și totodată al unei deformații, un roman în fragmente, dar cu obsesia totului, având mai degrabă o structură muzicală, alternând registre, tonuri, teme și motive într-o organizare polifonică suplă, puternică și subtilă”.
● În volumul de versuri **Privighetoarea** a lui Nicolae Sava (Editura „Junimea”, 1969), poetul merge pe calea

unei căutate și necesare modernități în poemele în proză, structurate în ciclurile „Fragment de roman”, „Semnul de

întrebare” și „În aripi de gală”, încheind cu o „Postfață” situată sub același semn al poemului.

● Prozatorul ieșean Ion Tăranu și-a reunit eseurile, reportajele și tabletele (publicate de regulă în revista **Cronica**

dar și în alte reviste literare) între copertile cărții **Istorie vie** (Editura „Junimea”, 1989). Dintre ele vom remarca „Sentimentul capodoperei”, „Prometiada sau considerații despre inițiativa istorică”, „Gîndire pe termen lung”, „Competiția pentru apărarea foiclorului”, „Gînd la Mălini”, „Eroii presei” care dezvăluie în parte chiar „calitatea misiunii de scriitor”.

● Cîntă vara la fereastră este cea de-a doua carte de versuri a lui Eugeniu Nistor (apărută la Editura „Ion

Creangă”, 1989). De data asta poetul se adresează mirificii lumi a celor mici și mari în fapte de neuit.

● Ovidiu Someșan debutează cu volumul de versuri **Poveste neterminată** (Ed. Litera, 1989; coperta și ilustrațiile aparțin Simonei Dumitrescu). Poemele, elaborate și scrise într-un echilibrat și dulce stil clasic, ascund, totuși, o modernitate ce ține de enunțul poetic: „Îți mai aduci aminte de ploile de vară, / cit de albastre, limpezi și din senin veneau / lovind în anii noștri ce nu știau să doară / și-apoi spre necuprinsuri pe cai

de vînt plecau” (Anotimpul întrebărilor). De altfel, poetul Ilie Măduță îi surprinde exact conturul liric în prezentarea de pe copertă: „Poezia lui Ovidiu So-

meșan, nu este de factură pur tradițională, cum ar putea părea la o primă vedere. Citită atent, își relevă, dincolo de prozodia clasică, o modernitate cuceritoare în conținut și forme de expresie”.

● Schițele și nuvelele lui Arcadie Donos din recentul volum **Să vii acasă pe un nor** (Editura Eminescu, 1989) sînt simple, fi-rești, cu farmec, și au o anume naturalețe ce ține de știința povestirii:

„Aici se construiește casa „străbunei Varvara”, îi spune Lăviu lui Dorin, cînd trecură pe lingă un loc în care se construiau niște case.

— Știi ce, bărbate, îi zice Dorin, apucîndu-l cu brațul pe după umeri, tot am eu dreptul în calitate de lucrător în hidroenergetică să-mi fac casă oriunde în țară, ce-ar fi să mă asociez cu voi!

— Să o facem înaltă, tătucule, pină la „încărunțirea norilor” — să poți veni acasă și pe un nor”.

DORIN SĂLĂJAN ■

a devenit victimă — Mila a fost însă cea care, totuși, i-a rămas — în scurta sa viață — reazem și scut: mila profundă, universală, față de semenii — printre care te afli și tu însuți — asasinată moral și mai ales fizic de către preceptele unei puteri aflate nu în criză de conștiință, ci în lipsă de ea... Filmul lui Sergiu Nicolaescu (versiune în care adaptarea dialogului și traducerea din franceză a versurilor sînt semnate de către **Romulus Vulpesco**!) — exact aceste aspecte ni le înfățișează.

O primă remarcă: desfășurîndu-se pe spații vaste, sau în monumentale interioare „de epocă”, beneficiind de o figuratie de invidiat din punct de vedere numeric — incluzînd, deci, decoruri și costume pe măsura „FRANÇOIS VILLON”, filmul s-ar fi putut ușor încadra în genul unei „superproducții”... Nimic mai fals: profesionalismul, de acum de mult recunoscut, al regiei (sîntem informați că filmele lui Sergiu Nicolaescu au fost vizionate de peste 100 milioane spectatori!) — ceea ce în condițiile cinematografiei noastre, trebuie să recunoaștem, n-are nicio însemnătate — și-a confirmat, lată, din plin: nimic din arele cu care ne-au obișnuit superproducțiile occidentale (și nu numai) — adică plictisul ce pare imediat spectatorului după ocl vizual inițial, folosirea unor mari vedete în cele mai ecundare și imposibile roluri, ecurgerea la tehnici supraso-

fisticate de filmare chiar și numai pentru a ne reda cum își oiează, să zicem Cleopatra, unghia unui picior... etc. — nimic din toate acestea în „VILLON”! Dimpotrivă: o sobrietate profundă și pasionantă a urmăririi destinului eroului (excelent interpretat de **Florent Pagny**, nu știu dacă și în altă parte dar la noi un actor complet necunoscut!); un suveran dispret față de spectaculosul în sine, caracteristic genului incriminat mai sus, o mare „poftă”, as zice, în descifrarea meandrelor profunde ce au marcat biografia poetului; o siguranță — în sfîrșit — în a simți „pulsul” privitorului din stal, în a-l întărita atunci cînd acțiunea numai aparent lîncezeste, sau a-l... potoli, atunci cînd violenta unor imagini (cum este aceea impecabilă secontă a spînzurătorii!), îl poate face să se retragă în propria sa spațimă. Și totul subordonat ideii: am făcut, si vedeți, un film despre **François Villon** — un film despre o rază de lumină într-un EV întunecat — nu ne-a fost ușor nici nouă, realizatorilor, să-l facem, probabil cum nici dumneavoastră, spectatoriilor, nu vă este ușor să-l priviți — dorim însă ca măcar dumneavoastră, spectatori, să ieșiți păstrînd în gînd și suflet raza, și nu ferocitatea bestială a acelor ani și locuri care i-au retezat, din nefericire mult prea devreme! — sursa.

Faptul că mult după a-

prinderea lumini în sala cinematografului „Patria” oameni au rămas în picioare încă, dorînd să nu scape nici un nume din „tamburul” final al genericului ce se scurgea — acum „post” fiind — pe ecran, spune multe...

Desigur că mulți dintre acești spectatori recunoscuseră, pe parcursul proiectiei, figurile de acum familiare ale unor interpreți români (**Silviu Stănculescu**, **Ion Marinescu**, **Olga Tudorache**, **Ion Besoiu**, s.a.) — și au avut astfel ocazia să-și confirme că ei, aceștia, nu sînt cu nimic mai prejos decît francezii: **Marc de Jonghe**, **Cristophe Odent**, **Bernard Farcy**, **Pascal Pistaccio**, **Yves Beneyton**, etc.. Este meritul primilor că au demonstrat — pentru a cita oară?! — că avem o școală de actorie de neprețuit, ba chiar capabilă să coplesească prestanța unor parteneri străini. E un lucru bun.

Pe mine m-a impresionat însă că spectatori au stat pînă la capăt, adică au vrut să-l cunoască și pe cel din umbră — care nu sînt niciodată vizibili pe ecran, și anume: Decoruri: **arb. Adriana Păun**, **arb. Ștefan Antonescu**, **Peter Wilde**. Costumele: **Hortensia Georgescu**, **Gabriela Nicolaescu**. Muzica: **Jean-Marie Sénia**, **secondat de Adrian Enescu**. Coloana sonoră: **ing. A. Salamanian**. Machiajul: **Mircea Vodă**. **IMAGINEA**: **Nicolae Girardi**, **Alexandru Groza**.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Prezențe literare

Nunta de argint

Nicolae Dragoș ne oferă o antologie de multă vreme așteptată, cuprinzînd poeme reprezentative din toate cărțile sale de pînă acum (**Moartea Calului Troian**, 1968, **Coloană de-a lungul**, 1971, **Zăpezi fără întoarcere**, 1973, **Scut de etern**, 1974, **Scrisoare în sat**, 1975, **Cu inima curată**, 1977, **Rituraluri intime**, 1978, **Îngîndurat ca pietrele munților**, 1979, **Scutier la umbra clipei**, 1982, **Pentru eterna vatră românească**, 1983, **De veghe la anotimpuri**, 1985, **Fintina din oglinzi**, 1988). Intitulată inspirat **Poe-me dintr-un sfert de veac**, antologia constituie un mod discret și elegant de a marca nunta de argint a poetului cu poezia, dar și un prilej pentru cititori de a-și face o imagine asupra ansamblului creației unui important scriitor de azi. Cele aproximativ 500 de pagini de poezie sînt prefăcute de un minuțios și dens studiu introductiv — **Echilibrul interior** — semnat de C. Stănescu și postfațate de un grupaj de opinii aparținînd unor autori binecunoscuți ca **Serban Cioculescu**, **Edgar Papu**, **Pompiliu Marcea**, **Eugen Barbu**, **Ion Dodu Bălan**, **Al. Piru**, **Romul Munteanu**, **Aurel Martin**, **Dumitru Micu**, **Mircea Jorgulescu**, **Virgil Cutitaru**, **Adriana Iliescu**, **M.N. Rusu**, **Laurențiu Ulici**, **Ioan Adam**, **Dragoș Vrânceanu**, **Mihai Ungheanu**, **Costin Tuchilă** ș.a. Criticii și istoricii literari și-ar fi dorit, desigur, ca poemele să fie dispuse în ordine cronologică și să se menționeze volumele din care provin, pentru ca antologia să servească și ca instrument de informare, dar autorul a preferat să respecte o logică internă a poeziei, evidențînd unitatea tematică și stilistică a creației sale.

Cartea are, într-adevăr, o admirabilă unitate tematică și stilistică. În decursul unui sfert de secol, poetul nu a deviat niciodată de la calea pe care și-a ales-o, cu un instinct sigur, încă din perioada debutului. Ca reprezentant al generației care a intrat în legendă printr-o spectaculoasă revitalizare a liricii românești în deceniul șapte, Nicolae Dragoș s-a dovedit un înzestrat continuator al lui Nicolae Labis, valorificînd cu un entuziasm lucid tradiția și prelînd cu discernămint sugestiile oferite de poezia modernă. O excepțională capacitate de sinteză caracterizează creația sa. Spirit cultivat și luminos, poetul s-a făcut purtătorul de cuvînt a ceea ce este esențial în felul de a fi al românilor. Capriciile modei literare n-au reușit să-l influențeze. Valurile înspumate ale programelor estetice propuse sau impuse zgometos într-un moment sau altul de autori care se entuziasmează ușor s-au lovit în zadar de stîncă încrederii sale neclintite în simplitate, profunzime, emoție. Și chiar dacă în momentele respective această detașare față de cursul acțiunilor la bursa poeziei putea să pară o situație în inactualitate, iată că în prezent judecată retrospectiv, atitudinea se dovedește — ca de atîtea ori în istoria literaturii — singura viabilă.

Poezia lui Nicolae Dragoș este a unui spirit contemplativ și reflexiv. Privînd stelele sau zborul cocorilor, chipul mamei ascuns „sub basma neagră” sau o fotografie de familie făcută cu mulți ani în urmă, poetul descifrează semnificații adînci, inaccesibile altora. Trăirile sale sînt, de fapt, reverii filosofice. Chiar și cînd își studiază în oglindă propriul chip, el nu alunecă în narcisism, ci meditează — fascinat de idee — asupra calității oglinzii de a re-

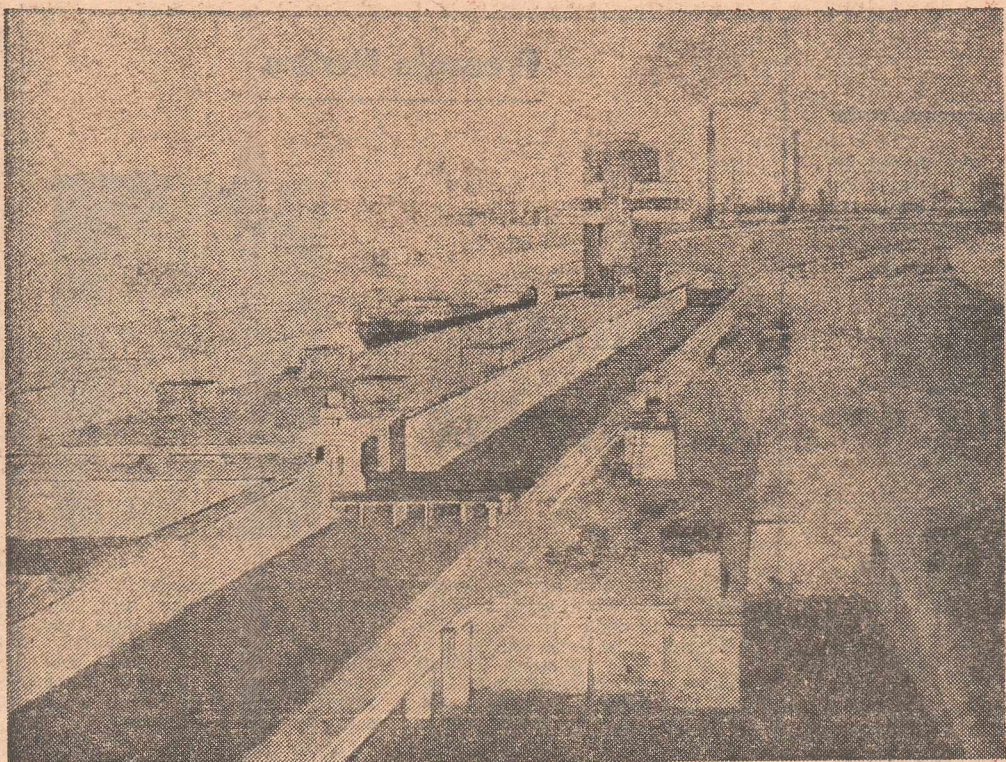
flecta mereu prezentul, fără amintiri: „De cînd o știu, în strălucirea-i blindă / pare un monstru calm ce stă la pîndă, // Cînd în lumina-i veche te admiri / primește-i adevărul drept osîndă... / Trîind din clipe n-are amintiri.” (**Oglinda**).

Foarte intens este în poezia lui Nicolae Dragoș sentimentul trecerii ireversibile a timpului. Aproape în fiecare poem al său se aude zgometul stîns, îndepărtat, dar neliniștitor al unui metronom. Uneori „sonorul” este dat la maximum și bătăile sacadate se aud asurzitor, dramatic: „Ca o sanie invizibilă / coboară dimineața-n amiază / pe această pantă teribilă / lumea plînge și se distrează // Ca o sanie invizibilă / alunecă amiază-n amurg / pe această carare sensibilă / poți trece sclav, poți trece demiurg // Ca o sanie, ca o sanie / toate lunecă, toate lunecă / vreme răsare, vreme se-ntunecă / nestatornică, tandră dihanie // Urcînd-coborînd, urcînd-coborînd / ca o sanie, ca o sanie / și, undeva-n față, vorbele ning: / pe cîrînd, pe cîrînd!” (**Undeva-n față, vorbele ning**).

Înregistrînd, în deplină cunoștință de cauză, cîmeritatea existenței, poetul își păstrează totuși o atitudine echilibrată, demnă, caracteristică spiritului românesc. Artafericea lui Edgar Papu se dovedește, în acest sens, clarvăzătoare: „Nicolae Dragoș este un poet curat, tonic, luminos, lipsit de orice componentă dizolvantă. În bună tradiție românească, subtilitatea și adîncimea sa nu ating niciodată milul neptunian. Se situează printre exponenții acelei permanente stăpînită, pe care o aduce poporul nostru în lume”. De unde provine această rezistență morală? Fără îndoială, din conștiința integrării într-o civilizație străveche. Pentru Nicolae Dragoș dragostea de patrie nu este un sentiment care se arboarează doar la ocazii festive, ci o componentă inseparabilă a vieții sale sufletești, o manifestare firească și vitală, ca respirația. Sentimentul apartenenței la spațiul românesc se identifică deplin cu menirea de poet: „De unde patria începe / și cîntecul începe de acolo // unde patria ar înceta / ar asfinți și cîntecul acolo / asemenea patriei / cîntecul este nemuritor”. (Asemenea patriei).

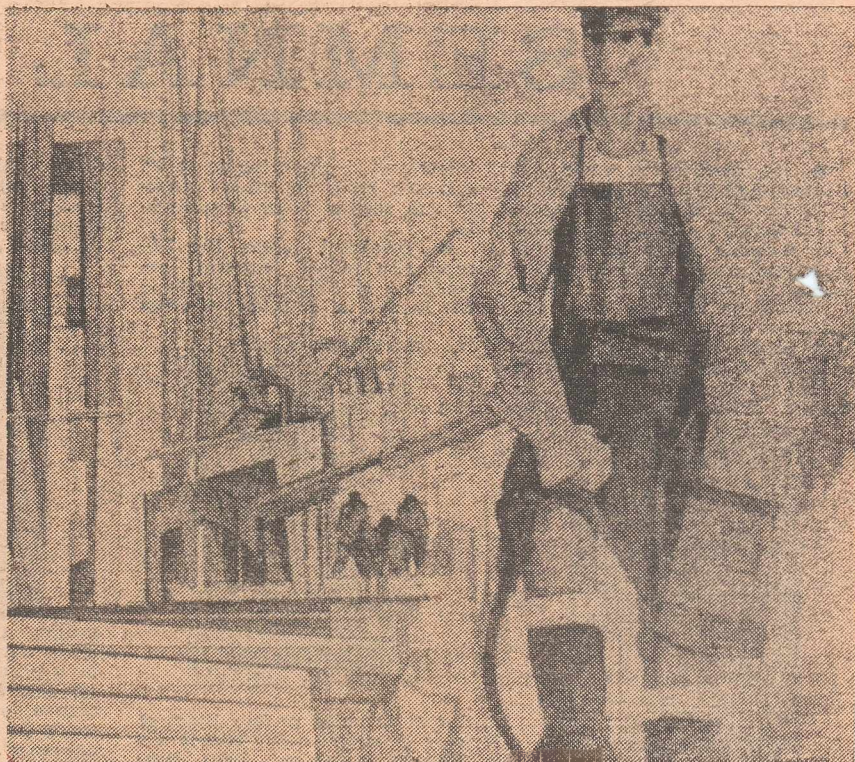
Acest sentiment al apartenenței este exprimat într-un mod tulburător și în poemele dedicate părinților, satului natal. Celebra **Scrisoare-n sat** n-are rămas tututor în memoria, ca un memento al dragostei filiale: „E griul nalt în luncă? / lucerna semănată? / cum vă mai duceti viața? e bine? nu e bine? / aud că geru-n-vîine săracele albine / că te-ai cuprins cu iarnă, ca-ntr-o minune tată // și ce mai face Motrul? / tot trece și tot seacă / lăsînd în urmă pietre să-i povestească taina? / ascultă, uită asta, și strînge bine haina / că prea se lasă, seara și parcă-i frig oleacă...”. Dar există și alte poeme, numeroase, pe această temă, cu aceeași putere de a ne răscoli sufletul. Nicolae Dragoș știe să atingă cele mai intime și grave coarde ale sensibilității noastre. Volumul **Poe-me dintr-un sfert de veac** (publicat din inițiativa Editurii Eminescu — instituție mereu bine orientată și activă în promovarea literaturii române contemporane) consacră un poet care și-a făcut un crez din a fi „suflet din sufletul neamului său”.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

REPRODUCERI DIN EXPOZIȚIA OMAGIALĂ

Florin Ferendino : „Ecluza Năvodna”

Chintilă Spîru : „Șantier”

8 mai • Zile de eternă primăvară istorică

Făurirea, în mai 1921, a Partidului Comunist Român, moment decisiv pentru istoria patriei noastre, a afirmat singura forță politică aptă să preia și să ducă mai departe, dându-le sensul unei construcții sociale conștiente, tradițiile luptelor seculare ale maselor pentru o lume mai bună și mai dreaptă, lipsită de asuprire, pentru libertate socială și independență națională. Continuând tradițiile revoluționare ale clasei muncitoare, ale socialiștilor, partidul a sintetizat, în activitatea sa politică și organizatorică, voința și aspirațiile poporului român care, prin pilduitoare jertfe, realizase, în acel moment istoric, idealul străvechi al unirii tuturor românilor într-un singur stat. Așa cum evidențiază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „în istoria îndelungată a poporului român, partidul comunist reprezintă singurul partid care a pus mai presus de toate interesele generale ale oamenilor muncii, le întregii națiuni și cu cele mai mari jertfe, a condus clasa muncitoare și celelalte forțe progresiste, democratice, întregul popor, în înfăptuirea revoluției de eliberare națională și socială, apoi a revoluției socialiste, în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate”. Partidul comunist a acționat, în pofida teroarei dezlănțuite la puțină vreme după înființarea sa, în condițiile grele ale ilegalității, găsindu-și în propria ființă forța de a depăși momentele dificile create de unele orientări impuse din afară, spre a-și în-deplini, cu abnegație și dăruire, cu neprecupețirea jertfei unora dintre cei mai buni fii ai săi, cu patriotismul viu al faptei și luptei revoluționare, misiunea de neînfărcat conducător al luptei împotriva exploatarei, pentru independență, pentru dezvoltarea liberă a țării, pentru transformarea socialistă a societății românești.

Cu aceeași dăruire manifestată în focul luptelor de clasă ce au înscris momente de referință în istoria contemporană a României, Partidul Comunist Român a declanșat și condus, în urmă cu 45 de ani, revoluția de eliberare socială și națională care și-a găsit în comuniști creierul, inima și brațul înarmat. Avându-l în frunte pe comuniști, poporul nostru a intrat, după 1944, într-o eră nouă,

unitatea sa în jurul partidului întărindu-se continuu în anii marilor înfruntări de clasă ce au urmat Revoluției din august, în lupta pentru lichidarea marilor rămăneri în urmă, sociale și economice, moștenite de la vechea ordine, în procesul viguros de întocmire, din temelii, a unei societăți pentru oameni, a unei țări a demnității.

Unitatea de gând și voință a întregului popor în jurul partidului, identificarea deplină a conștiinței și aspirațiilor întregului popor cu programul de muncă și luptă al comuniștilor — aceasta este realitatea definitorie a celor patru decenii și jumătate de necurmată acțiune revoluționară pentru crearea unei

creatoare, de a dovedi că, în libertate, depinzând numai de propria voință, neînfeudat și neîndatorat nimănui, el poate să-și făurească o umanitate pe măsura omeniei sale.

Este meritul istoric al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi făurit acest statut al partidului comuniștilor ca partid al întregului popor, de a fi realizat, după Congresul la IX-lea, o operă politică unică izvorită dintr-o activitate revoluționară de excepție ale cărei începuturi se înscriu în istoria comunistă la numai un deceniu după făurirea partidului. Aceste începuturi ale activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu care, de la

dului, progresului neconținut al societății, prosperității patriei noastre, promovării în viața internațională a unei politici pentru care România este stimată în întreaga lume, pentru care președintele său este apreciat, cu justețe, drept un mare erou al păcii, o personalitate de prim rang a lumii contemporane.

Congresul al IX-lea al partidului, eveniment care „va rămâne înscris cu litere de aur în istoria României”, înnoind din temelii teoria și practica revoluționară, a afirmat în ideologia și activitatea socială concretă concepția despre socialism ca operă a întregului popor și despre popor ca singurul beneficiar al acestei uriașe opere isto-

durile sale, printr-o puternică unitate de gând și simțire, prin adevărata deplină la politica sa internă și externă, peste 23 de milioane de oameni, adică întregul nostru popor. Participând nemijlocit la viața politică a țării, beneficiind de generoasa deschidere socială a formelor democrației muncitorești-revoluționare, acționând direct în rindurile partidului precum și în organizațiile de masă și obștești care, sub conducerea P.C.R., se implică nemijlocit, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, la elaborarea și transpunerea în practică a tuturor hotărârilor privind viața țării, toți oamenii muncii din patria noastră sînt astăzi făuritorii propriului destin. Strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii, conducătorul neînfărcat al devenirii noastre, de care se leagă prezentul și viitorul patriei, cetățenii României omagiază în acest mai, cînd se împlinesc 50 de ani de la puternica demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, partidul, pe conducătorul său iubit, avînd deplina încredere că, sub conducerea sa încercată, țara va cunoaște, prin munca noastră, a tuturor, o ascensiune rapidă spre culmile cele mai înalte ale civilizației comuniste. Plata în întregime a tuturor datoritiilor externe, prin propria noastră muncă, deschide țării noastre orizonturi noi, posibilități mai mari de dezvoltare, ne face mai încrezători în viitorul pe care ni-l făurim.

România de astăzi este o țară industrial-agrară dezvoltată, pe deplin independentă economic și politic, cu o viață social-spirituală înfloritoare. Marile noastre realizări, fața nouă a României, impresiionantele cîștiguri împlinite într-un ritm extraordinar, tot ce se face, tot ce facem noi înșine sub conducerea Partidului Comunist Român, reprezintă expresia de esență a acestei realități politice instaurate de Epoca Nicolae Ceaușescu — partidul exprimă poporul, se identifică pe deplin cu acesta, poporul găsește în partid chintesenta propriei conștiințe politice, gândul și sufletul său profund, se regăsește, adică, pe sine în ceea ce are fundamental.

CONSTANTIN DUMITRU ■

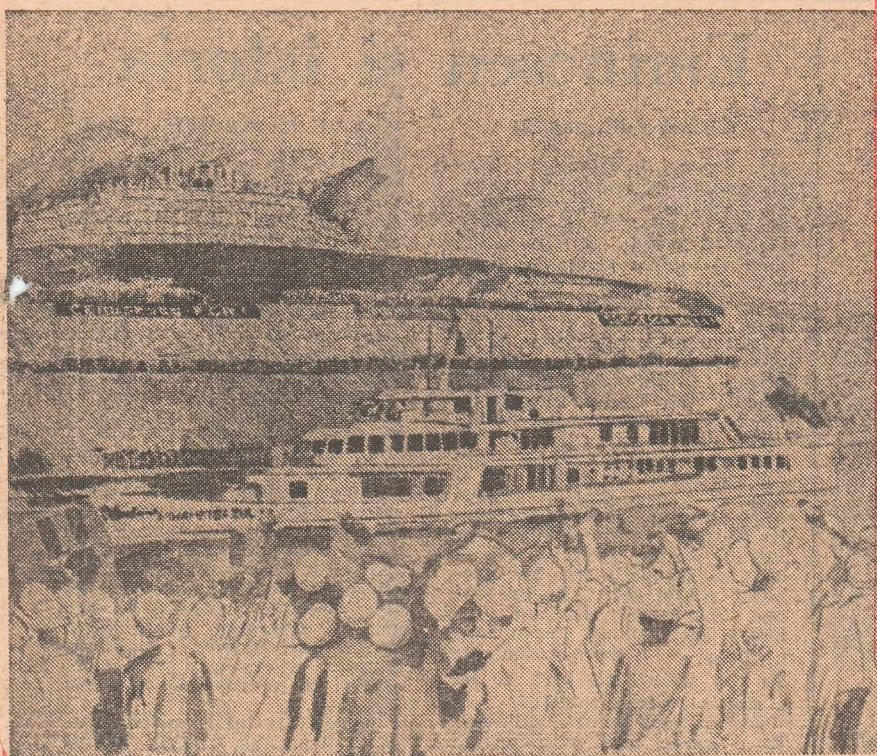
Urmînd partidul, unic far

Românii socialiste moderne, înfloritoare, care, în mai puțin de o jumătate de veac, a străbătut drumul de la o organizare socială ce mai păstra urme feudale la zorii societății comuniste. Sînt ani în care, după o perioadă de muncă și luptă, marcată, totuși, de o anumită stagnare în gîndirea politică și în acțiunea revoluționară, de aplicarea mecanică a unor modele care nu se potriveau realităților naționale, s-a impus, în iulie 1965, un spirit cu adevărat nou, care a revitalizat întreaga activitate a partidului, constituind o veritabilă renaștere națională și politică, imprimînd istoriei partidului și a țării un salt revoluționar în cea mai fertilă epocă din istoria lor. Sînt ani care, accelerînd istoria, au dat poporului român, pentru prima oară în îndelungata sa existență, acum, în epoca glorioasă ce poartă numele genialului strateg al devenirii noastre comuniste, Epoca Nicolae Ceaușescu, posibilitatea de a-și manifesta nestinjenit capacitatea

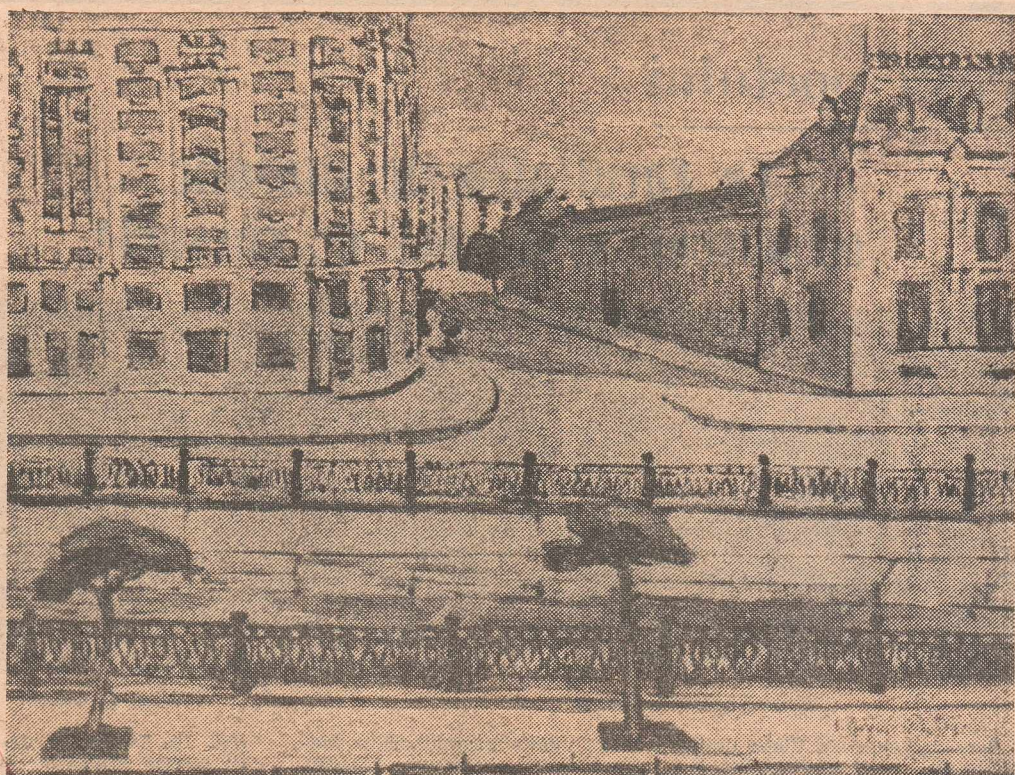
cea mai fragedă vîrstă, și-a dedicat întreaga viață activității revoluționare, au fost permanent confirmate, printr-o excepțională vocație și dăruire, în momente de referință pentru întreaga istorie a partidului de-a lungul a aproape întregii sale istorii. În ceea ce are ea esențial, istoria însăși a partidului nostru este strîns legată de numele și activitatea revoluționară a comunistului Nicolae Ceaușescu care întruchiează cele mai înalte idealuri ale clasei muncitoare, ale națiunii. Revoluționar cîștigător, patriot înflăcărat, secretarul general al partidului a dedicat întotdeauna înaltele sale calități, excepționala sa putere de muncă, de analiză și sinteză, vizionarismul său lucid, capacitatea de a inova continuu, de a găsi cele mai bune căi pentru evoluția social-politică și economică a țării, forța sa neistovită de creație, capacitatea de înțelegere globală a problemelor țării și ale umanității — perfecționării continue a activității parti-

rice. Partidul însuși a devenit „suflet din sufletul neamului său”, forța lui politică sporind, în acești ani de glorie, tocmai prin excepționala sa capacitate de a mobiliza energiile întregii națiuni. Cuvintele secretarului general exprimă, în acest sens, convingerea noastră cea mai adîncă, sentimentele noastre cele mai profunde, gîndurile noastre cele mai înalte: „partidul comuniștilor a demonstrat, prin întreaga sa activitate, că reprezintă centrul vital de la care iradiază lumina și căldura dătătoare de viață, conștiința cea mai înaintată a poporului”.

Acum, în perioada pregătirii celui de-al XIV-lea Congres al său, Partidul Comunist Român este mai puternic ca oricînd, structura și compoziția sa, în care clasa muncitoare deține o firească pondere, reprezentînd definitoriu însăși structura națiunii noastre socialiste. Partidul numără aproape 4 milioane de membri, dintre care peste 70 la sută sînt muncitori și țărani, dar el numără, de asemenea, în rin-

Ion Bițan : „Compoziție”

Spiru Vergulescu : „București 1989”

niversări scumpe poporului român • 9 mai

Națiunea română sărbătorește an de an, la 9 mai, două evenimente cu încărcătură deosebită în importanță și semnificații în îndelungata ei istorie.

9 mai 1877. Dată asociată în mentalitatea colectivă națională de **Independență**. Atunci parlamentul țării a proclamat în entuziasmul unui întreg popor independența absolută de stat a României. Faptul dobîndea nu doar semnificația înscrisurii pe harta politică europeană a unui nou stat cu drepturi depline, egal cu celelalte, ci mai ales pe aceea a încununării unui întreg trecut de luptă cu izbînda unui ideal pentru care s-au jertfit nenumărate generații de români.

În vîltoarea luptei pentru menținerea ființei politice de sine stătătoare, poporul român a clădit, concomitent, o altă dimensiune a devenirii sale istorice. **Unitatea**. Nevoit, generație după generație, să-și apere dreptul sacru de a fi stăpîn sîeși, făurăr al destinului propriu, poporul român și-a unit, la vreme de primjdie, totalitatea forțelor sale, circumstanțe în care s-a cimentat, cu forța legității istorice, unitatea țărilor române, Muntenia, Moldova și Transilvania. Fapta lui Mihai Viteazul la 1600—1601, care a unit cele trei țări române a fost tocmai expresia acestei necesități legice de unire în același corp politic a tuturor țărilor locuite de români.

La 1859, unirea Moldovei și Munteniei și făurirea României moderne a fost un prim pas către împlinirea acestei legități istorice. Iar la 9 mai 1877 România își proclama independența absolută de stat. Independența a trebuit pecetluită cu jertfe de sînge în războiul purtat, la sud de Dunăre, alături de armatele ruse, împotriva forțelor militare ale Imperiului otoman. „Oștile noastre — arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — au luptat pe teritoriul Bulgariei timp de aproape 6 luni, luînd parte la grele bătălii, pînă la victoria finală împotriva Imperiului otoman. În asaltul redutelor Plevnei, în luptele de la Grivița, Rahova, Smîrdan și în alte bătălii, ostașii români au dovedit un eroism fără seamăn, ducînd mai departe tradițiile glorioase de la Rovine, Călugăreni și Vaslui, afirmînd încă o dată înaltele virtuți ale poporului nostru, capacitatea sa de a-și cuceri

cu arma în mînă drepturile fundamentale, libertatea și independența. În aceste lupte au luat parte 52 000 de ostași, din care peste 10 000 și-au dat viața”.

Cucerirea independenței depline de stat a marcat deschiderea unei etape noi în lupta românească pentru libertate, unitate și prosperitate. În împrejurările primei conflagrații mondiale a secolului, în urma războiului întregirii naționale, în 1918 s-a realizat Marea Unire, care a consemnat desăvîrșirea statalității românești independente.

9 mai ca dată istorică prilejuiește rememorarea unei alte izbînzii strălucite a poporului român în neîncetata

luptă. Între 23 și 31 august 1944 forțele militare și populare românești au aplicat Wehrmacht-ului o usturătoare înfrîngere. Au fost eliberați circa 150 000 km pătrați din teritoriul național — aici se aflau obstacole militare de anvergură, favorabile unei defensive îndelungate: linia fortificată Focșani, Nămoloaș, Brăila și aliniamentul montan carpatic; au fost scoase din luptă efective ale Wehrmacht-ului echivalente cu 6 divizii, s-au capturat importante cantități de armament și tehnică de luptă. Prin lipsirea Wehrmacht-ului de cele două obstacole militare mai sus menționate s-au deschis înaintării rapide a forțelor armate sovietice,

taj extraordinar de mare; ei vor atinge Belgradul, Budapesta și, probabil, Viena, înainte ca puterile occidentale să fi străpuns linia Siegfried (frontierele vestice ale Reich-ului — n.n.).

Ancheta istoriografică a stabilit, cumulînd efectele militar-strategice, logistice și politice ale revoluției române din august 1944, că desfășurarea victorioasă a acesteia a adus prețioase beneficii coaliției Națiunilor Unite, scurtînd cel de-al doilea război mondial cu peste 200 de zile.

Dar contribuția României la marea victorie din mai 1945 nu s-a cantonat doar la consecințele de anvergură ale revoluției din august 1944. Armata română, sprijinită de

hoslovacia și Austria. În cele 263 de zile de luptă — de la 23 august 1944 pînă la 12 mai 1945, dată la care rezistența înverșunată a dușmanului în fața ofensivei trupelor noastre a încetat —, forțele române au cucerit 20 de masivi munți, au forțat sau trecut 12 cursuri de apă și au eliberat 8 717 localități, între care 138 de orașe. Ostașii români au provocat inamicului mari pierderi în personal, echivalente cu efectivele a peste 15 divizii ale Wehrmacht-ului. Aproape 170 000 de militari români au dat tribut de sînge marelui victorii asupra fascismului. În intervalul celor aproape 9 luni de război România a trebuit să acopere și cheltuielile financiare și în măruri derivate din stipulațiile Convenției de armistițiu încheiată cu Națiunile Unite la 12 septembrie 1944. Echivalentul în dolari al efortului românesc de război se cifrează la 1,2 miliarde de dolari (valută 1938), de patru ori bugetul statului pe exercițiul financiar 1937—1938.

Prin amploarea efortului său militar și economic, România s-a situat în ansamblul coaliției antihitleriste pe locul al IV-lea, după Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii și Marea Britanie, ceea ce consemnează de facto cobiligeranța statului nostru în ansamblul Națiunilor Unite.

Consolidarea independenței naționale, afirmarea ei viguroasă față de imperialismul hitlerist și de orice fel de imperialism au fost temeliile trainice ale efortului militar și economic al națiunii române în războiul împotriva celui de-al treilea Reich.

Astăzi, România se înfățișează lumii întregi demnă de glorioasele ei tradiții istorice, deplin independentă politic și economic. Zilele de 12—14 aprilie 1989, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a anunțat lichidarea completă a datoriei externe marchează un moment extrem de important în efortul istoric al poporului român de a fi el însuși, stăpîn pe soarta sa. Deplina independență economică și politică astfel afirmată reprezintă una din cele mai de seamă izbînzii istorice obținute datorită unității de granit a națiunii române în jurul partidului comunist, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Dr. MIHAIL E. IONESCU ■

Independență și unitate

sa străduință de a-și apăra independența și unitatea. La 9 mai 1945 s-a consemnat sfîrșitul celei de-a doua conflagrații mondiale în Europa prin înfrîngerea Germaniei naziste.

La 23 august 1944 în România s-a declanșat, sub conducerea unei largi coaliții politice democratice, făurite de partidul comunist, revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a marcat și începutul războiului, alături de Națiunile Unite, împotriva Germaniei naziste și Ungariei horthyste. Afirmînd în chip răspicat drept țel al acestui război apărarea propriei independențe și unități național-teritoriale, România a angajat toate disponibilitățile sale umane și materiale în gigantica luptă împotriva fascismului. De la început, intrarea României în războiul antihitlerist a avut o influență considerabilă asupra desfășurării acestuia, amplificîndu-i substanțial succesele, grăbind înfrîngerea Reich-ului hitle-

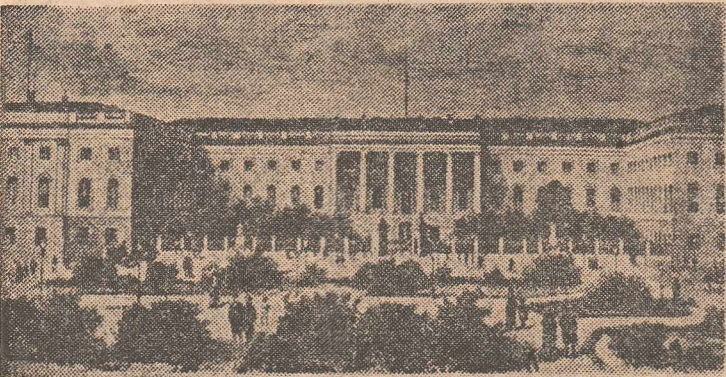
alături de care lupta armata română, două direcții strategice de valoare continentală: către Peninsula Balcanică și spre Europa centrală. În aceste condiții, dispozitivul german amenajat în Balcani — circa 900 000 de militari — a trebuit abandonat în luna octombrie 1944. Un analist militar, atunci combatant în Wehrmacht, a afirmat după război că, în cazul organizării defensivei germane pe linia Focșani, Nămoloaș, Brăila, Peninsula Balcanică ar fi rămas sub controlul celui de-al treilea Reich pînă la sfîrșitul conflagrației. Totodată, trupele române, deschizînd dincolo de Munții Carpați, în Podișul Transilvaniei, sudul Crișanei și Banat un nou front european de luptă împotriva fascismului, cu o anvergură de 900 km, au facilitat în mod considerabil ofensiva dinspre sud-est către granițele Germaniei. Premiul britanic, Winston Churchill, remarcă: „Trecea României de partea Aliaților a adus rușilor un avan-

întreaga națiune, a continuat lupta, alături de trupele sovietice, pentru eliberarea părții de nord-vest a țării răpîtă de Ungaria horthystă prin odiosul Diktat fascist de la Viena (30 august 1940). După eliberarea întregului teritoriu național la 25 octombrie 1944, forțele române au participat la eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și a unei părți din Austria, pînă la victoria finală asupra fascismului.

Aplicarea acestui efort militar de dimensiuni considerabile a necesitat o masivă mobilizare a resurselor națiunii, desfășurată de partidul comunist sub devisa „Totul pentru front, totul pentru victorie!”. O sinteză a efortului românesc în războiul antihitlerist este edificatoare pentru contribuția majoră avută la obținerea acestei mărețe izbînzii. De la Marea Neagră pînă în cadrulul boem, circa 1 700 km, armata română a eliberat peste 200 000 km pătrați de sub ocupația inamicului, în România, Ungaria, Ce-

Pașii poetului

La Facultatea de filosofie se puteau urma 164 de cursuri!

Universitatea Humboldt

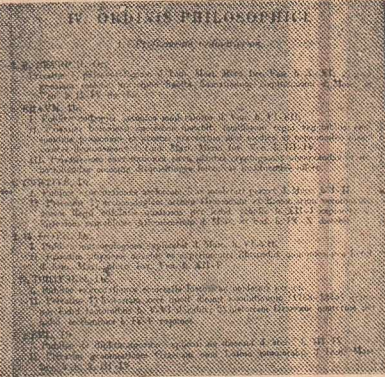
Spre deosebire de Viena unde studenția și-o desfășurase la voia întâmplării, la Berlin Mihai Eminescu a început un studiu sistematic, programul, în-deajuns de rigid, ținând de fama celebrei Universități (fondată de Wilhelm von Humboldt în 1810), în care studiul filosofiei se bucura de o considerație aparte. Se cunosc, acum, cu exactitate, în urma cercetărilor întreprinse mai cu seamă de K. V. Pătrășcanu (autor al volumului *M. Eminescu, student la Berlin*, 1931) și mai recent de Stancu Ilin, atât perioada studiilor cit și preocupările sale, adăugate în cercetări speciale de Zoe Dumitrescu-Bușu-lunga și D. Vatamaniuc, pe baza manuscriselor eminesciene. Sint relevante de asemenea materiile pe care și le-a propus să le parcurgă cu acea rară conștiință a muncii deplină, temeinic înfăptuite. Berlinul i se înfățișează poetului ca în această cronică ritmată: „Privesc orașul — furnicar — / Cu oameni mulți și muri bizari, / Cu strade largi cu multe bolți, / Cu cite-un chip l-a stradei colț, / Și trec foind, rizind, vorbind / Multime de oameni pași grăbind, / Inșă nu are timp să se bucure, ca la Viena, de farmecul „vieții de student“.

Unde este boemia turneelor teatrale, a frumoaselor întâlniri studențești din ambianța vieneză, care îl scoteau din trudnică muncă pentru o scurtă vreme, ca să-l arunce din nou, cu mai multă îndrăgire în viltărele lecturilor și creației? Berlinul a însemnat încercarea de incununa-re a unui țel, justificat prin cuvântul dat mentorului Societății „Junimea“. Căci, cu adevărat, aici se dezvoltă, definitiv, perspectivele gânditorului Mihai Eminescu, în compania celor mai adinci cărți din cultura umanității, cum mărturisește în manuscrisul 2278: „Cind eram încă la universitate, aveam o ciudată petrecere. Îmblam ziua pe uliți, stînd numai pe ici pe colo la cite-un anticar și răscolindu-i vechiturile, luam din cărțile lui tot ce-mi părea mai bizar și mai fantastic — și venind apoi acasă, citeam și traduceam într-un

caiet numit fragmentarium toate pasajele care-mi plăceau. Locuiam într-un sat, aproape de orașul universitar, împrejurul locuinței mele foarte liniștite, căci printr-un hazard locuiau în acea casă numai moșnegi bătrîni. Acolo, noaptea, după ce astupam soba, citeam și traduceam spre propria mea plăcere ceea ce am spus mai sus. Apoi deodată pare că mi se lumina mintea. Intram în labirintele acelor ciudate povești ce le citeam, un tablou cerea pe altul, o întimplare pe alta“. Acest fragmentarium publicat de Magdalena Vatamaniuc, se păstrează și este cu adevărat o revelație a lecturilor vremii.

În Arhiva Universității din capitala Republicii Democratice Germane, pe lângă registrul de înscriere, citeva acte legate de ansamblul pregătirii, puține la număr, și descoperirea statutelor din care am tras concluzia că poetul nu a trebuit să prezinte în mod obligatoriu certificatul de maturitate, ni se mai oferă un document de importanță deosebită. Este *Index Lectionum Oct. MDCCCLXXII — Mart MDCCCLXXIII*, deci indicele de materii din care și studentul Mihai Eminescu trebuia să-și aleagă disciplinele în vederea înscrierii la Facultatea de filosofie. Ca și celelalte documente oficiale, conform regulamentelor acestei universități este scris în limba latină. El cuprinde, pe grade didactice și alfabetice, profesorii ordinari, extraordinari și docenții acestei facultăți precum și toate materiile care se puteau audia și anume cursurile generale, cele de specialitate și specializările de laborator sau în alte domenii (istorice, lingvistice, geografice etc.).

Simpla parcurgere a acestui catalog îi va fi dat suficientă preocupare studentului doritor să aprofundeze, în complexitatea ei, practic nelimitată disciplină filosofică, atotcuprinzătoare a domeniilor vieții științifice și spirituale. Nu credem că Eminescu va fi numărat măcar profesorii facultății la care s-a înscris, dar noi am făcut-o din curiozitatea de a resimți dilema tinărului de 22 de

Indexul de materii

ani. La Facultatea de filosofie în primul semestru al anului 1872—1873 funcționau 84 de profesori ordinari, extraordinari și docenți din care predau cursuri în mod obișnuit 79. Acestora le revenea susținerea unui număr variat de cursuri generale, speciale sau studii specializate de laborator (de la unu la cinci). Numărul total al cursurilor se ridica la 164, iar al activităților de laborator la 25. Așadar, în chip virtual, Eminescu putea audia 164 de cursuri dintre cele mai diverse. Și-a ales, fără îndoială, materiile și profesorii, pe baza pregătirii anterioare, afinităților și scopului propus, cu atenție sporită spre domeniul filosofiei, al aprofundării conceptelor kantiene, hegeliene și schopenhauriene și cu aplicații privind istoria, istoria filosofiei, istoria veche egipteană, arheologia, literatura (în special cea indiană), filosofia juridică, etică etc. Desigur, niciodată nu se vor cunoaște cu exactitate toate cursurile la care a asistat, pentru că la plecarea de la Berlin și chiar în mutările lui ulterioare s-au pierdut unele caiete. (Să menționăm, în treacăt, că fratele lui Mihai, Șerban, și el aflat în acea vreme la Berlin, avea să se mute pe str. Albrechtstrasse nr. 6, cînd poetul a părăsit această locuință, schimbînd-o cu o gazdă liniștită din Charlottenburg, evocată mai sus. Bănuim că lăsa unele lucruri în fosta locuință, în grija lui Șerban, atunci cînd a plecat la Königsberg, în speranța că se va întoarce, ceea ce nu s-a mai întimplat. La moartea lui Șerban, așadar, toate acestea, la îndemnul Căminarului, aveau să fie cedate datornicilor și s-au putut pierde și o seamă de lucruri de-ale lui Mihai Eminescu!). Un fapt este cert: studentul învăța cu încăpătînire, scriindu-i lui Vasile Conta că „Berlinul, ca oraș, pentru mine nu are nici o atracție, afară de bibliotecă și universitate“. Frumos program pentru cel care își implinea formația necesară unui viitor poet național.

VICTOR CRĂCIUN ■

Eminescu și istoria

(Urmare din pag. 9)

pre „Izvorul întăritor al istoriei naționale, iubirea de limbă, de datini și de popor“, dînd o formulare plină de învățăminte, atunci și astăzi: „Patriotismul... nu este iubirea țării, ci iubirea trecutului. Fără cultul trecutului nu există iubire de țară“.

Pentru poet, înainte de toate, peste polemici și adversități cotidiene, prima adevărul și valoarea, chiar dacă acestea, la un moment dat, erau de partea adversarului de circumstanță. Un asemenea inimic, cum se știe, nu atît al lui Eminescu, cit al Junimii, a fost Bogdan Petriceicu Hașdeu. Poetul, fiind vorba de meritele indubitabile pe terenul științei istorice, nu a ezitat să le sublinieze. La începutul anului 1882, Hașdeu scoțea noua serie a revistei „Columna lui Traian“, într-o concepție și cu o menire distincte de cea anterioară, ceea ce nu a scăpat atenției poetului.

Era prilejul pentru Eminescu de a spune ceea ce gîndea și simțea intim despre marele său contemporan: „Fără îndoială, scria el la 1 aprilie 1882, unul din meritele d-lui B.P. Hașdeu este de a fi introdus un nou metod, pozitivist oarecum, în cercetarea istoriei naționale. Înstrășat c-o memorie imensă și c-o putere de combinație aproape egală cu această memorie, intrînd deci două calități ce caracterizează inteligențele geniale: memoria și judecata, cunoșcînd o sumă de limbi vie și moarte, între cari pe cele slave, d-a se-a descoperit cel dintîi izvoarele slavonești atîngătoare de istoria noastră, cu atît mai prețioase cu cît, fiind înconjurați de slavi, aceștia ne cunoșteau poate mai bine decît popoarele apusene“. Prin efortul lui Hașdeu, spune poetul, „încet, încet istoria noastră se reconstruiește piatră cu piatră ca manifestare uniformă a unui singur geniu național, al genului poporului românesc“.

Revista lui Hașdeu, în noua formulă, promitea să „dea o nouă impulsie științei românești“. Eminescu accentua asupra acestei titlaturii, deoarece arăta el, cu deplină temelie, „dacă științele naturale și matematice sînt prin chiar natura lor cosmopolite, știința istoriei, a limbii a manifestărilor artistice ale unui popor, a vieții lui juridice, a datinelor, este o știință națională“. Și, adăugă el, „acestea fac pe un popor să se cunoască pe sine însuși, îl păstrează în originalitatea și tinerețea lui și-l mîntuie de plătitudinea unei culturi cosmopolite“.

Din sumarul primului număr al noii „Columne a lui Traian“, recenzentul se oprește asupra studiului semnat de N. Densușianu, intitulat *Monumente pentru istoria Țării Făgărașului*, pe care-l socotește mai mult decît interesant, întrucît documentele publicate aici „rezolvă în mare parter cestiunea dreptului public al românilor de sub Coroana Habsburgilor“. Este unul din momentele în care erudiția istorică a lui Eminescu se desfășoară cu bucuria și convingerea asupra adevărului istoric

încărcat de argumente irefutabile: „Pe cînd opinia maghiarilor era că poporul românesc n-ar fi avut în trecut nici libertate, nici nobilitate, nici drept propriu, dl. Densușianu citează un vraf de izvoare, dovedind că deja secolul al XIV-lea al lui Mircea cel Mare e plin dincolo de munți de knezii et seniores Olachales, de districtele române, de veri nobiles, adevărați nobili între care în-lînim chiar Basarabi, de possessiones Valachales, avînd veche și aprobată lege proprie, antiquam et approbatam legem districtum Valachica ium universarum Jus Valachie“.

Poetul extrage esența adevărilor din studii și documentele aduse la lumină de harnicul istoric ardelean: „Din acest studiu se vede mai mult: identitatea instituțiilor române de pretutindene, o unitate a poporului românesc, preexistentă formațiunii statelor dundrene, unitate ce cuprinde în unele priviri și pe românii de peste Dunăre“.

Sensibil la tot ce privea trecutul poporului român, poetul omagia demersul general al lui Hașdeu, pe cel particular al lui N. Densușianu: „Ceea ce se dezgropă prin aceste documente istorice și lingvistice, nu sînt numai materialuri de interes arheologic, ci e România însăși, e genul poporului românesc de pe care se înalță pîturile superpuse de ruine și de barbarie. Fiece pas înainte se face aci în înțeleșul reconstruirii naționalității române și pentru ca ea însăși să se recunoască pe sine, să-și vie în fire“.

Era un nou prilej pentru Eminescu, ca, reamintind dictonul: „În sudoarea frunții tale te vei cunoaște pe tine însuși“, să-l transmită ca un fel de jurămint „Cercetătorilor pe terenul istoriei și al(l) lingvisticii, bucurați de aceste rezultate ale muncii naționale, rezultate greu de cîștigat în comparație cu deprinderea mecanică a formelor exterioare ale unei civilizații străine“.

Pentru marele poet, valorile trecutului erau menite să desci-freze istoria, viața poporului român și ele trebuiau să ducă în epoca lui la „o politică adevărat națională“, care „să se inspire numai din izvorul năruia în viitor al conștiinței țării“.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Vitrina artelor

Muzică

Discuri mozartiene

Iată două noi discuri cuprinzînd citeva din creațiile lui Wolfgang Amadeus Mozart. Interpretii lor, pianista *Ilinca Dumitrescu* (ECE 03340) și formația „Pro Arte“ (ECE 03400) alcătuită din violonista Anda Petrovici, violoncelistul Marin Cazacu, pianistul Nicolae Lăcăreț — aici fiind invitat și violistul Gabriel Bălă.

Muzica lui Mozart poate fi cîntată atît de un copil cît și de un interpret de valoare mondială; dar nu oricine și oricînd poate pătrunde în cosmosul mozartian, ce apare destul de simplu — la prima vedere — a fi deslușit, dar care cuprinde o uimitoare unitate a stilului și o vastă diversitate a expresiei;

cosmos, din care pornesc acele acele armonii inegalabile, melodii curive, polifonii clădite pe un tracic eșafodaj constructiv. După Johann Sebastian Bach, Mozart — alături de predecesorul său Joseph Haydn și de urmașul său Ludwig van Beethoven — a știut ca nimeni altul să sintetizeze arta monumentală (Simfonia, Concertul instrumental și opera) în bijuterii camerale; poate chiar din acest motiv genul muzicii de cameră este cea mai înaltă treaptă (și din acest motiv, poate, mai dificilă de înțeles și urmărit) a artei sunetelor; căci nici o notă nu este scrisă în plus pe portativ, mijloacele de expresie sînt foarte economice, iar discursul sonor se bucură de o logică-luminoasă ori tragică, pe care clasicismul vienez — situat la înălțimi ameștoare — a reușit să o stăpînească.

Ilinca Dumitrescu ne încîntă prin tot ceea ce face. Tehnica sa fără cusur, tușul apt de a reda scîlpirile și gingașia mozartiană,

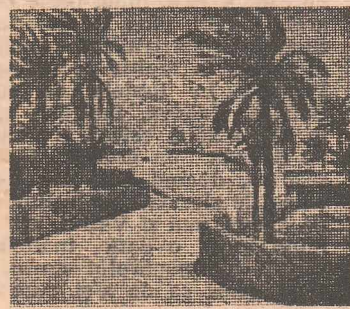
gradația, folosirea rară și judicioasă a pedalelor, rafinamentul, disecarea totală a lucrărilor abordate — ce se întrevade în toate secțiunile — și care conduce la un întreg plin de subtilități; dar, mai ales, perspectiva pe care solista o deschide asupra lumii mozartiene și a unei epoci, reflectată în „Variatunile în Re major, pe tema unui Menuet de Duport“ (KV 573), „Sonata pentru pian în Do major“ (KV 545) și „Sonata pentru pian în La major“ (KV 331) oferă melomanului momente de deplină satisfacție estetică.

Ansamblul „Pro Arte“ este cunoscut ca o formație cu destule servicii înalte aduse artei; și nici nu se putea altfel! Anda Petrovici, devenită recent al doilea concert-maestru al Orchestrei Simfonice a Filarmonicii „George Enescu“ ne-a demonstrat mereu sobrietate în adîncirea muzicii și eleganță în mînuirea arcului ei virtuoz; Marin Cazacu, acest solist cunoscut și exponent al rafinamentului artistic, Nicolae Lăcăreț, prin cunoașterea aprofundată a literaturii camerei scrise pentru pian, clavecin sau orgă, trăiesc cu adevărat fiecare

frază sau propoziție; celor trei li se adaugă, după necesități, și alți colegi, în cazul nostru tînărul Gabriel Bălă, în mare progres tehnic și care dovedește un surprinzător apetit pentru genul cameral. Cvartetele cu pian, în Sol minor (KV 478) și în Mi bemol major (KV 493), scrise de Mozart la 29 și respectiv — 32 de ani, situate deci la epoca unei cunoașteri depline a sintezei artistice, sînt splendide exprimate de cei patru interpreți: omogenitate, muzicalitate, dialoguri foarte clare, personalitate individuală tematică, ritmică precisă a sincopelor, anacruzelor

etc., expunerea curgătoare a discursului, scoaterea în evidență a fiecărui instrument conducător; adică un tot ce farmecă pe oricine îl ascultă!

Iată, deci, două discuri mozartiene care se recomandă singure drept memorabile mărturii interpretative. Ele au apărut recent, editate de harnica noastră Casă de discuri „Electrecord“, sub îngrijirea mamei de sunet Adriana Petrescu, a redactoarei Silvana Sarcă, precum și a graficiei Wanda Mihuleac și Elena Panait.

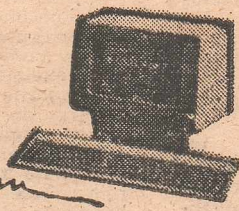

La Galeria „Orizont“ — Mala Zamfirescu Bedivan expune „Impresii din Orient“

atelier literar

Daric Novăceanu

Kuș Alexandru — Gherla, Cluj. Adio copilarie nu-i un poem, ci doar o mărturisire că ai intrat, ori vrei să intri în maturitate. Chiar așa, direct ca o săritură de pe un mal pe altul, nu se poate: adolescența pregătește singurele punți sigure. Și nu uitați: sensul poetic al realității este de natură sentimentală și nu rațională.

Adrian Bica — Făgăraș. Incepeți de la Poarta. Dar aveți grijă încoțor porniți, cum vă alegeți materia idiomatică, simbolurile, obiectele. Singurul organism viu dintr-un poem este cuvântul. Când știți ce să faceți cu el.

Marian Cănelaru — București. Semne promițătoare. Sigur, chiar și bărcuțele de hirtie pot pluti pe mare, dar nu vă faceți iluzia că vă vor duce departe de țărâm. Centaur, da, rămâne încercarea cea mai interesantă din ce ne-ați trimis, dar nu ați reușit să o duceți până la capăt. Poate o reluati și, cine mai știe, îi veți găsi singur defectele.

Ion Mica — Turnu Măgurele. E bine că la cooperativa agricolă unde lucrați nu există mașină de scris. E suficient, și necesar, să existe unelte agricole. Mai ales că nu cooperativa ne scrie, nu ea compune versuri, ci dumneavoastră. Tonul cu care ne vorbiți despre ziua-lumină și arătați spre plinea de pe masă taie orice posibilitate de dialog.

Elena Laura Covallu — Slobozia. Dincolo de o deloc justificată bățose-nie lirică, nici un progres față de poemele anterioare. Doar trei versuri pentru care vă felicităm: „Mai sparg niste cuvinte / să le pun pe foc / e frig în tăcere”.

Evghenie Aurelia — Galați. „Supun lecturii dumneavoastră aceste gânduri versificate cu citiva ani în urmă și as dori o părere obiectivă ca să știu dacă să continui, să trec la proză sau să renunț în domeniul lite-

rar”. V-am citit „gîndurile versificate”, precum cele din Valuri — „Chiar dacă soarele e trist / și raza lui nu mai mîngie / un gînd curat pe cer se suie / și-n val se-neacă un coșmar” — și încercînd să rămînem foarte obiectivi, vă sfătuim să faceți cum doriți — conținuati, renunțați, treceți la proză, etc. —, dar nu ne mai trimiteți.

Biru Cristian — Galați. Sînteți furios că nu vă găsiți menționat în nici un fel în „Atelier” și considerați că o facem din egoism. Nu, nu am fost niciodată egoști. Vă deschidem primul plic și citim: „Se sărută copacii / în cîntece verzi / și noi credem că miroase a vînt / sau a mere coapte”. Să deducem că vă plac mai mult merele coapte decît poezia? Deschidem plicul al doilea, unde, da, dăm peste un început promițător: „Iubit, te sînt prin preajmă / așa cum un orb simte personaje din cărți / ce le citește prin degete”. Restul vă pune în ridicol. Vă sfătuim să nu bateți drumul pînă la București pentru că nu avem despre ce să vorbim. Mai bine intrați într-o bibliotecă, citiți și închipuiți-vă că sînteți în tren.

Zvoristeanu Adelina — Tirgu Mures. Cu mai multă rigoare și, mai ales, cu mai multă metaforă, e posibil să inducăți pleacăți computerul. Ceea ce ați trimis acum e dezlinat, declarativ, naiv. Am mai spus-o și o vom repeta mereu: poezia nu spune lucrurilor pe nume, ci doar le sugerează.

Ciubi Cătălin — București. Textul cel mai reușit — ca unitate și finalizare — rămîne Dimineața gînduri. Încercați, în cazul Mașinii galbene, după ce i-ați desființat ușile și stațiile, să-i scoateți și motorul. În felul acesta vă puteți lipsi și de sofer. Vă mai rămîne să-i puneți număr.

Ovidiu Năstase — Reșița. Vreți un răspuns scurt și categoric: da sau nu. Ne place să vă

încercăm: nici da, nici nu.

A. Vențel — București. Computerul observă că vă apreciați singur: „Scriu versuri proaste, deci exist / mi-e dor, mi-e foarte dor de-o fată. / Trăiesc, de vreme ce sînt trist / și rid ca altădată”. Mai observă computerul că un alt „poem” v-a fost furat de mult timp și transformat în șlagăr lăliu: „Te-ateaptă un om, / un suflet curat. / I-ai spus că-l iubești și-ai să vii, / însă l-ai uitat”. Și tot așa, încă unsprezece linii banale, pînă la finalul optimist: „Mai bine l-ai spune deschis / că nu-l iubești”. Dacă e într-adevăr al dumneavoastră, înseamnă că v-a fost furat înainte de a-l fi scris și puteți cere reparații. Dacă nu-i al dumneavoastră, ci doar l-ați transcris, aveți grijă, pe unde umblați pentru că se spune că textierii de muzică ușoară sînt foarte agresivi.

Mai trimiteți: Albu Liliana — București; **Emil Emilescu** — Cărlărași; **Pavel Valentina** — Tulcea; **Mona Podășcă** — Brăila; **Trestiana Făgeteanu** — București.

Decamdată nu: Gabriela Visceanu — Bacău; **Rafaela Cring** — Vaslui; **Petrică Cărbunăreanu** — Baia Mare; **Matei Daniela** — Pitești; **Constantin Dan** — Brăila; **Panea Sabina** — Caracal; **Ion Popa Emilian** — Constanța; **Mica Ion** — Turnu Măgurele; **Nițu Ionela** — Cornetu, Ilfov; **Bucur Alexandra** — Buzău; **Zean Ispas** — Lugoj; **Radu Dorin** — Tirgu Mures; **Laura Diaconu** — Caransebeș; **Petrie Adina** — Slobozia; **Goga Mihaela** — Piatra Neamț; **Ionescu Florin** — Berceni; **George Dima** — Pitești; **Apostol Margareta Maria** — Constanța.

Nu vă pierdeți timpul: Clurea Ovidiu — Roman; **Victor Andrei** — Vădeni; **Dan Mălin** — Satu Mare; **Marius Teodorian** — Constanța.

DARIE NOVĂCEANU

A treia dimensiune

N-am să pot dormi niciodată fără să tresar în somn; cîntecul cîmpiei și buciulul mîntîilor, încălzite de soare desface zorii și deși sînt în vis văd griul cum face semne depărtărilor cu maci. apoi, toate luminile se ridică pînă în punctul care raze perpendiculare coboară peste secerători. cu glia-mpreună formînd a treia dimensiune.

Aduni clipele

aduni clipele ca pe niște merinde din care nu mîncîni tu ci le împarți celor din jur.

ea și cum tăcerea ne-ar fi înghițit pe toți iese fumul prin hornuri.

în sfîrșit te trezești să aprinzi lumina și pe masa cu trei picioare din mijlocul camerei pui merindele după care ieși în tindă să îmbătrînești încet și sigur.

Ochi deschis

în apele somnului intru din dormire vin și în dormire mă-ntorc.

riu și roată albă pasăre peste vis atins de murele cerului

în apele somnului intru calul se dezleagă singur cu seceră lunii.

Auzi orologiul

aprinzi lumina pentru a auzi orologiul bătînd ochii țî ard.

poată să intervină orice de acum înainte într-o dimineață

imobilitate și nemărginit: nimic nu e înfrîngere în poem chiar dacă numai o singură candelă se aprinde cu inima.

În timp ce priveam

în timp ce priveam în interiorul unui fulger mi-am amintit de tine. Venea seara sau dimineața venea: timpul se opriase undeva în afara mea — pasărea luminoasă așteptînd risipirea prin vis.

Pe fruntariile toamnei stau și ascult ultimul tău cîntec, privighetoare.

Totul e să-ți amintești

Totul e să-ți amintești elipa cînd înfloreau trandafirii sau de pădurea de lemn alb înjunghiat de fulger și dacă prin lumina palidă a zorilor nu zărești umbra roșatică a trupului tău așternînd ghirlande peste covoare întinse pe trepte

înseamnă că dormi sau nu te-ai născut încă. E o șoaptă de vise adunate în semicerc către care nu te poți îndrepta. Faci eforturi pentru a uita stelele căzute în cîmpuri de rapiță. Se inserează și umbrele alungite dau sens vieții tale pentru o clipă.

VICTOR BARBU

La Opera Română

● Vineri 5 mai, la ora 18, Otello de Giuseppe Verdi. Din distribuție notăm: Anatol Covați (Otello), Monica Teodorescu (Desdemona), Nicolae Urziceanu (Iago), Ștefăniță Lascu (Cassio), Dan Zancu (Lodovico). În alte roluri: Nicolae Bratu, Adrian Ștefănescu, Lucia Ci-coară. Dirijează Cornel Trăilescu.

● Tot din repertoriul verdian, Nabucco (sîmbătă 6 mai, ora 18), cu: Nicolae Urdăreanu, Lucia Tibuleac, Ionel Voineag, Dan Zancu, Veronica Gârbu, Paul Basacopol, Nicolae Bratu și Gerda Radler. Conducerea muzicală va fi asigurată de dirijorul Cornel Trăilescu.

● Pentru micii spectatori, în matineul de duminică 7 mai (ora 11) va fi programat spectacolul cu opera Inimă de copil de Carmen Petra-Basacopol. Alături de copiii din corul „Voces primavera” vor evolua soliștii vocali: Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu, Paul Basacopol. Dirijează Claudiu Negulescu.

● Freischütz de Carl Maria von Weber va fi prezentat duminică 7 mai, la ora 18. De pe afișul spectacolului aflăm că-și vor da concursul Emil Iurascu, Elvira Cirje, Florin Diaconescu, Marina Mirea, Alexandru Moisuc, Ștefan Teodorescu, Adrian Ștefănescu, sub bagheta dirijorului Lucian Anca.

● Un spectacol cu două opere românești semnate de Doru Popovici va putea fi vizionat marți 9 mai, la ora 18. În Noaptea cea mai lungă rolurile vor fi interpretate de Alexandru Moisuc, Nicolae Constantinescu, Florin Diaconescu, Sanda Sandru, iar în Interogatoriul din zori Pompei Hărășteanu și Nicolae Urziceanu. Dirijează Carol Litvin.

● Cu Silvia Voinea, Ionel Voineag, Emil Iurascu, Adrian Ștefănescu, Gabriel Năstase, Ruxandra Vlad și Nicolae Bratu, miercuri 10 mai, la ora 18, Lucia di Lammermoor de Gaetano Donizetti. Dirijează Lucian Anca.

● Un spectacol extraordinar va putea fi vizionat joi 11 mai, cu Traviata de Giuseppe Verdi la ora 18. Își dă concursul soprana Svetlana Streieva, solistă a Teatrului Academic de stat din Chișinău, alături de Ștefăniță Lascu și Vasile Martinof. Dirijorul spectacolului va fi Constantin Petrovici.

Sigiliul imprescriptibil

(Urmare din pag. 9)

publicat pe-atunci nu înseamnă că am și renunțat la scris în toată acea lungă perioadă de timp, numai că, vezi, ceea ce am scris a fost destinat înainte de toate soterului și așteptării. Cu anumite riscuri firește. Volumele apărute după 1969, cînd vede lumina tiparului De n-are veni noaptea și apoi celelalte, sînt, cred eu, destul de grăitoare din acest punct de vedere. Între timp, însă, am publicat cîteva traduceri din limbile rusă și engleză.

— Care evenimente din ultima jumătate de secol v-au marcat existența, creația literară?

— Cele care au marcat viața tuturor celor din generația mea și nu numai. Întîi — cedarea părții de nord a Transilvaniei Ungariei horthyste. Apoi războiul — la care am participat cu arma în mînă pentru eliberarea Transilvaniei și zdrobirea definitivă a fascismului. Urmează, în logica istoriei, revoluția socialistă și construirea acestei noi societăți pe acest pămînt bine-cuvîntat al nostru.

— Sînteți unul dintre literații români care au participat cu arma în mînă la războiul antifascist: ce a însemnat pentru omul și poetul Petre Bucea această experiență?

— E greu de răspuns în cîteva fraze. Încercînd să sintetizez

însă, aș răspunde: Această experiență deosebit de dură și-a pus pecetea pe întreaga mea existență, atît ca om cît și ca scriitor. O țărîmă din această unică și deosebit de tragică experiență, prin care nu doresc nimănui să mai fie nevoit a trece, am încercat să o transpun literar în volumul meu de proză Dincolo de uitare. Dar acest volum nu este decît un foarte modest omagiu adus tuturor celor care și-au jertfit viața în lupta pentru eliberarea patriei și zdrobirea fascismului. Și romanul la care lucrez acum, abordînd aceeași temă, se vrea să fie și el un astfel de omagiu.

— Ce mai scrie și de ce scrie Petre Bucea?

— Ei, dacă vorbim despre el, știu că scrie la romanul amintit, cu titlul provizoriu Sugrumarea vîrșului, și finisează un volum de versuri, din care un grupaj a și apărut în revista Tribuna, urmînd ca altele să fie publicate curînd în România literară, Steaua, Vatra etc. Mai finisează un volum selectiv pentru „Cartea Românească” și... De ce scrie? Cine știe sau cine nu știe!

— Zona Munților Apuseni, de unde sînteți de loc, v-a influențat scrisul?

— Dacă sînt născut acolo și în fiecare dimineață, pe cînd mă trezeam, îmi dădeau binele molizii din Cheile Turzii; dacă

am urmat o perioadă școala la Abrud: dacă am lucrat o vară în minele de aur de la Rosia Montană, iar mai tîrziu o parte din armată mi-am făcut-o la Cîmpeni, adică tocmai în creierul acestor munți, cu peisajul lor fantastic, cu oamenii și istoria lor atît de fascinantă, cum să nu-și fi pus toate acestea sigiliul lor specific pe viața mea, dar mai cu seamă, pe scrisul meu, căruia, cred, i-au dat o anumite particularitate?

— Care dintre preocupările unei vieți, devenită — iată — septuagenară, v-a condus la împliniri definitive?

— Într-un anume fel, fiecare dintre ele, dar nici una întru totul. Și aceasta, în primul rînd, pentru că a existat în viața mea o perioadă mult prea lungă să scriu mai ales pentru soter și numai în foarte mică măsură pentru publicat. Deși prin funcțiile avute aș fi putut să public orice și oriunde... Dar vremea s-a dus și ce n-ai făcut ieri e puțin probabil că vei mai putea recupera mîine. Eu însă mai sper.

— Din cîte nu le-ați făcut, ce regretați?

— Pe toate cîte le-aș fi putut și au rămas doar intenții. Și mai ales un lucru: că am lăsat timpul să treacă mult prea repede peste mine și că atît de lungă vreme nu m-am împotrivit trecerii lui, lăsîndu-mă copleșit de alte preocupări, ce m-au sustras mereu de la unica mea pasiune — Poezia.

Convorbiri fără adiționale

Dirijînd în S.U.A.

— Stimate Ovidiu Bălan, v-ați întors dintr-un lung și fructuos turneu întreprins în S.U.A. Vreți să oferiți și cititorilor noștri cîteva amănunte?

— Turneul, organizat de ARIA în colaborare cu Columbia Artists Management din New York, a fost, într-adevăr, si întins ca durată, si onorat cu aprecieri dintre cele mai favorabile la adresa muzicii și muzicienilor români. Timp de două luni, între 18 ianuarie și 17 martie a.c., am oferit publicului din 22 state americane, împreună cu Orchestra de cameră a Filarmonicii din Constanța, aproximativ 40 de concerte, foarte bine primite de melomani și de critică. Primele două le-am susținut la New York, în „Friedrich” și „Huntington”. În prezența întregii conduceri a agenției americane și a unui public entuziasmat, care ne-a aplaudat cu frenetism. Am evoluat apoi în orase de pe coasta Oceanului Atlantic, coborînd pînă la Port Arthur, în Texas, ne-am reintors spre nord, pînă aproape de granița cu Canada, în statul Washington, pentru a ajunge în final si pe coasta Oceanului Pacific, San Diego fiind punctul cel mai de jos atîns aici. Traseul, ce a inclus, între altele, și Las Vegas, loc unde am concertat doar marile orchestre, și a măsurat circa

15 000 kilometri, s-a încheiat la Palm Springs, în California.

— Ce ați dirijat și care a fost ecoul concertelor?

— Am interpretat „Amurg de toamnă” de Alfred Alessandrescu, „Trei piese pentru orchestră de coarde” de Constantin Silvestri, „Toccata” de Paul Constantinescu, „Tarantella” de A. Castaldi, „Concertul pentru flaut și orchestră” opus 10, nr. 3 de A. Vivaldi, „Serenadă pentru orchestră de cameră în Mi bemol major, opus 6” de I. Suk și „Serenadă pentru orchestră de coarde în Do major, opus 48” de P. I. Ceaikovski. Am avut tot timpul o publicitate și o presă foarte bune, care au adus elogii afit orchestrei și dirijorului, cît și soliștilor, flautistul Liviu Cristian. Practic, nu a existat seară în care, după concert, să nu fim înconjurati de reprezentanții asociațiilor muzicale și de concert, de melomani ce ne solicitaseră reluarea unor piese, toți laolaltă avînd numai cuvinte de laudă la adresa creațiilor românești și a interpretilor, gen „orchestra a sunat minunat”, „a scos niste sonorități incredibile”, „instrumentiștii posedă un înalt nivel profesional”, „ei nu cîntă, ci interpretează fiecare frază muzicală”...

CORNEL GALBEN

Nimic din trufia unui om care de cîteva ori pe zi învinge moartea. Nimic din siguranța unui as în profesie. Nimic din grăba unei persoane supraaglomerate cînd e asaltată de alții. Nimic din privirea plină de cutezanță a unui medic despre care scriu ziarele, pentru că este de mult o valoare.

Doctorul Leon Dănăilă este deosebit de modest și deosebit de atent cu cei care îl caută. Are o înțelegere blîndă pentru suferință și, pentru că nu este o atitudine doar de spital ci pornită din adîncul sufletului său, este exaltat cu sine și față de mine care, din fericire, nu-l caut pentru un consult.

Bărbatul care începe să încărunească bate în retragere la orice încercare de a strecura cîte un cuvînt fierbinte, de mulțumire, din partea pacienților cărora le-a redat șansa să aștepte cu speranță zilele care vor veni.

La orice tentativă de a vorbi despre reușita sa doctorul Dănăilă se retrage în spatele unei carapace. Nu obține decît: „Sînt un medic ca oricare, iubind cu pasiune neurochirurgia pentru că e atît de frumoasă”. Și cuvintele sale „mustesc” de adorație, parcă s-ar afla în fața celei mai frumoase femei de pe fața pămîntului sau a unei creatii, fără egal, cum ar fi Venus din Milo.

De necrezut, dar nu-mi plăcea neurochirurgia pentru că în facultate nu am avut o cunoaștere a ei. Și e atît de interesantă pentru că e plină de necunoscute care ne obligă să le căutăm dezlegarea. Fără profesorul Constantin Arseni n-aș fi ajuns să gust din această fericire.

A fost unul dintre profesorii dumneavoastră? Pe ei îi așezăm imediat după părinți...

Pe profesor l-am cunoscut în acest spital, după ce m-am prezentat la un concurs. Eram un medic de circumscripție care șiam de toate și nimic. De la profesor am învățat enorm, de la disciplină la subtilitățile profesiei. De la dînsul am preluat orarul și la 6.30 sînt în spital. Dimineața treaba este mai bună pentru că mintea e limpede.

În cîți ani un doctor, care știe de toate și nimic, ajunge un profesionist de primă mînă, un virtuoz în neurochirurgie?

În medie sînt necesari 10 ani de lucru intens, de îndirjire chiar: 18-20 de gărzi pe lună pentru că din urgențe se învață cel mai mult. Trebuie să renunțăm la orgoliul și să ne oferim și mîna a treia în operație, orice, numai să respirăm aerul de acolo, să fim cu ochii pe Magistru, să-l urmărim cum face, să repetăm gesturile acelea mărețe, pentru că ele dau din nou dreptul la viață. Eu și acum am această bucurie de a vedea cum lucrează alți colegi. În țară, și mai ales în S.U.A., unde am avut o bursă de studii pentru a-i vedea la lucru pe neurochirurghi, puteam să apăsăm imediat ce calități

are omul în alb după eleganța mișcărilor, manualitate, finețe, după cum rezolva leziunea și extirpa tumora.

Ce ați spune dacă eu aș stabili o pararelă între un dirijor și violara întii într-o operație? Este exagerat?

Nicidecum. Și eu îmi spuneam în timp ce-l urmăream: e Enescu, e Sir Barbirolli, e Karajan.

Ați avut norocul să intîlniți doar uriași!

Pe ceilalți nu-i numesc, nu folosesc nimănui...

Microscopul operator a adus o revoluție în chirurgie. În afecțiunile vasculare, pe care le operați cu predilecție, a mărit indicele de siguranță?

Da și nu! Dacă nu ai o manualitate specială nici cel mai perfecționat microscop nu face minuni. El ne ajută mărind de cîteva ori cîmpul operator dar,

tru un timp în umbră profesiei-ne?

Iubirea mea, de tînd știu ce vreau, este medicina. Vorbesc însă numai pentru mine.

De la ce vîrstă știți ce vreți?

Din clasele de liceu. Nu eram tare la matematică, nu mă omoram cu istoria, în schimb nimeni nu mă întreca la anatomie. Citeam toate tratatele de medicină care se găseau prin bibliotecile școlare, eram la curent cu orice apăsare la nivelul inteligerii unui adolescent, și în anii unu și doi de facultate n-am mai avut ce învăța. Dacă eram hotărît de mic să-mi aleg medicina, în schimb, nici cînd am venit la spitalul „Gheorghe Marinescu”, nu știam pentru ce specializare să optez.

La Darabani unde v-ați născut...

Dr. Leon Dănăilă :

„Lacrimile mă dor, dar mă bucură oamenii care plîng de bucurie!”

de pildă, disecarea anevrismelor localizate la baza creierului rămîne, chiar în aceste condiții, deosebit de anevoioasă. Cu ajutorul microscopului operator se reduce cam la jumătate timpul unei operații și cresc considerabil rezultatele care ne emoționează. Ne situăm acum la nivelul statisticilor internaționale, cu insuccese de 3-4%, față de acum 20 de ani cînd succesele abia urcau la 70%.

Chirurgia vasculară la spitalul „Gheorghe Marinescu” este practică de Sabina Bratu, Adrian Lungu, Florin Ștefănescu, Elena Dragomirescu și dumneavoastră. Este un număr suficient pentru varietatea cazurilor?

Ne propunem de cîteva ani să atragem tineri, dar vedeți, ceea ce mă miră, este că nu mulți se mai bat pentru gărzi care, vă repet, reprezintă școala cea mai eficientă. Li chemăm în sălile de operație să asiste, vin, nu vin, și uneori chiar găsesc motive să dea operațiile lor altui chirurg. Nu este aceeași stare de emulație pe care am trăit-o eu în 1961 cînd am venit în spital. Astăzi tinerii trăiesc mai intens în afara spitalului. Nu am avut întotdeauna 56 de ani, și profesorul a fost tînar... Este o diferență de înțelegere a profesiei noastre.

Iubirea poate să pună pen-

La noi se spune „acolo unde se agită harta în cui”, fiind în nordul țării...

Sînteți socotit un fiu răătășitor pentru că v-ați fixat în București, dar nu unul nerecunosător...

Operez pe toți cunoscuții și necunoscuții din orașul meu. Cu cît înaintez în vîrstă cu atît operez mai mult și eu credeam că este un raport invers proporțional.

Ați subestimat raportul între vîrstă și experiență, între maturitate și explozia valorii?

Probabil că este o judecată pe care am făcut-o în tinerete.

Unde ați învățat microchirurgia?

Singur și în America. Am început să mă inițiez în stăpînirea microscopului în țară și apoi m-am perfecționat în anul de studiu la New York la profesorul Ransohoff.

V-am găsit studiind niște fotografii care parcă reproduc neri, stălațite și stalagmite sau picturi suprarealiste. Fac parte din aceeași neurochirurgie?

Ne găsim pe același teritoriu. În colaborare cu doctorul N. Manolescu de la Institutul Oncologic studiem tumorile cerebrale cu microscopul electronic cu baleiaj.

Ce particularități prezintă? Nu s-au mai studiat pînă acum?

Sînt în căutarea uneia din acele necunoscute care fac din neurochirurgie o știință deosebit de frumoasă pentru că permite explorări. În intimitatea lor tumorile cerebrale sînt cunoscute, dar aspectul, învelișul lor cu formațiunile histologice, niciodată, nicăieri în lume, după cunoștința mea. Acum coroborăm aceste clișee cu datele de histologie clasică. Nu știu la ce concluzii vom ajunge.

Cercetarea dumneavoastră s-ar putea să nu dea satisfacție?

Nouă, celor doi poate, dar ea este o cercetare fundamentală. Dacă noi nu vom fi în stare să găsim cîteva date aducătoare de mai multă lumină, vor veni alții după noi și trebuie să se deschidă o altă perspectivă. Este legea „ștafetei valorilor”.

Cînd intrați în operație aveți planul fixat sau vă bazați pe inspirație?

Eu nu fac poezii... Inspirația nu este pe primul loc ci precizia, concizia, planul. Seara, acasă, studiez analizele și fac operația întii în cap și apoi pe caz.

Aveți emoții?

Nu, emoția, în concepția mea de chirurg, trădează o nesiguranță. În sala de operație nu știu nici cum mă numesc. Dispare totul, anul, anotimpul, nu-l aud pe ceilalți din echipă vorbind, sînt concentrat și-mi urmăresc planul.

V-ați găsit vreodată la un pas de catastrofă? Să vedeți cum bolnavul se stinge?

De cîteva ori. Nu-mi pierd singele rece dacă bolnavul face brusc temperatură, dacă o hemoragie rebelă invadează totul, secătîndu-l de litri prețioși de singe. Dacă însă în acele clipe, de maximă încordare pentru echipă, neurochirurgul nu știe perfect topografia vaselor, în cîteva minute, e totul definitiv pierdut. Sufăr cumplit pentru aceste vieți răpite de bolile care, deocamdată, sînt mai puternice decît tot ce am învățat noi.

Mă lăsați să trag o concluzie după puținul timp de cînd vă cunosc?

Vă rog, dacă credeți că nu vă înșelați.

Priviți tot ce nu ține de medicină, cu un mic grad de participare. Întreaga dumneavoastră ființă se dăruie fiecărui pacient.

Am timp liber atît de puțin încît și el trebuie să fie în întregime al neurochirurgiei. Nu pot lăsa să treacă o zi fără să citesc și să aflui noutăți din medicină, pentru că din fericire continui, în lume, sînt evenimente, ceea ce înseamnă că teritoriul necunoscut se îngustează. Nu-mi permit să trec o zi fără să scriu ceea ce observ în operații, în consultații.

Așa au văzut lumina tiparului cîteva din tratatele dumneavoastră, cu toată viața agitată de spital.

Profesorul Arseni a fost motorul, catalizatorul. Pe toți colaboratorii îi îndeamnă să lase ceva în urma lor.

Și unii îl ascultă, spre folosul medicinei. Tot ce am discutat e deosebit de interesant pentru că vă exprimă, dar nu complet. Fără o lacrimă de emoție nu văd sfîrșitul dialogului nostru.

Sînt de altă părere, poate pentru că văd în fiecare zi că se plînge de fericire recuperîndu-se oameni, sau alții plîngîndu-i că nu mai sînt.

Sînteți imun la lacrimi?

Sînt mai rău decît o femeie, lacrimile mă dor, mă ustură. Am și acel exemplu pe care îl căutați. O colegă de-a dumneavoastră, în urma unui anevrism, a ajuns la operație fără să fie conștientă unde intră. După ce s-a bucurat iar de albastrul cerului mi-a mărturisit că îi place spitalul, că e atît de frumoasă sala de operație, ceea ce m-a uimit, pentru că, de obicei, spaima îi domină pe pacienți. Introducîm operații noi, moderne, vaporizăm tumorile cu laserul, înlocuim meningele sau porțiunile de craniu cu polimetacrilat de metil pulbere, care peste o plasă textilă se transformă într-o placă solidă. Este rezultatul colaborării cu Institutul de Cercetări Textile ca și realizarea protezelor vasculare. Sînt foarte rezistente, le folosim cu mare aplicabilitate și chiar acum, cînd stăm noi de vorbă, la Clinica de la Fundeni este sedința de omologare. Am reușit să vă conving că neurochirurgia este deosebit de frumoasă?

Pentru mine tot ce implică singe, bisturiu, plagă, nu se asociază cu frumos ci cu necesar, vital. Dar n-are rost să fim divergenți cînd de fapt toată lumea este de aceeași părere. Medicina, pentru unii din slujitorii ei, este știință și artă.

CARMEN DUMITRESCU

Frumusețea microcartierului Colentina—Fundeni construit în ultimii 2-3 ani pe malul stîng al râului Colentina a început să fie remarcată de toată lumea. E și firesc, blocurile cu 4, 8 și 10 nivele se înșiră ca niște mărețe pe firul apei ogîndîndu-și în ea siluetele zvelte alături de sălcile pietoase prezentă aici parcă de cînd lumea. Trotuarele și străzile bine croite și deja asfaltate lasă impresia celui care nu știe nimic despre gropile, mlaștinile și smircurile pline de gunoale, tînjari și morticiuni de tot felul ce au fost aici, cînd munca ce s-a depus pentru tot ce s-a construit în această zonă a fost relativ ușoară. Dar nu a fost așa.

Trecînd prin acest tînar cartier este imposibil să nu sesizezi numărul mare de copii, unii mai mari, alții mai mici. Dimineața este o plăcere să-i vezi pe școlari cum, grupuri-grupuri, se îndreaptă, unii spre Școala generală nr. 39 situată pe Șoseaua Colentina, alții, spre Școala generală nr. 32 de pe str. Sportului. Primii sînt mai norocoși, iar părinții lor pot să-și vadă mai liniștiți de treburile. Se poate spune aceasta pentru că drumul copiilor, de la ieșirea dintre blocuri și pînă în curtea școlii, nu prezintă nici un pericol. Ei sînt apărați, printre altele, și de măsurile ce au fost luate pentru evitarea accidentelor, pentru buna desfășurare a circulației pietonale și auto în deplină siguranță. Indicațiile rutiere plantate corespunzător pe acest traseu contribuie substanțial la atingerea scopului propus.

Ceilalți copii, zecile, poate chiar sutele de elevi care au cursuri la Școala generală nr. 32, n-au avut deocamdată acest noroc. Ca să ajungă acolo, ei trebuie să traverseze Șoseaua Fundeni prin dreptul străzii Cîmpul cu Narcise, care duce pînă în curtea școlii. Arteră nouă, modernă și principală pe harta rutieră a Capitalei noas-

Măcar o zebra

tre, Șoseaua Fundeni este mult folosită de camioane de mare tonaj, autoturisme, autobuze și microbuze. Pe acolo trec, de asemenea, trasee de autobuze și maxi-taxi.

Așa se face că tot timpul, dar mai ales dimineața cînd copiii se duc spre școală, circulația este așa de intensă încît mașinile trec una după alta în șir neîntrerupt.

Se constată că, deși pe acolo pe unde copiii traversează Șos. Fundeni s-au plantat două indicații „Atenție copii!” și „Trecere pentru pietoni”, totuși acestea sînt pur și simplu ignorate de către cei de la volan. Îi vezi pe sârmanii copii cum, ducîndu-se și întorcîndu-se de la

școală, așteaptă minute în șir pe trotuar, cu frica în sin, uitîndu-se cînd în dreapta, cînd în stînga, pîndînd să „prîndă” un moment — de fapt un spațiu între două mașini ce aleargă fără restricții — ca să poată trece, de cele mai multe ori în fugă, strada. Era de așteptat ca după un grav accident ce a avut loc chiar acolo, să se fi luat la locul cu pricina și chiar în zonă, unele măsuri care să mărească gradul de siguranță al circulației, în primul rînd al micilor școlari. Privind în jur nu se vede nici o restricție de viteză, nici un alt indicator de interdicție sau de altă natură din domeniul circulației care să-i atragă atenția, din timp, celui de la volan, să-l avertizeze că se apropie de un „punct sensibil” al traseului (așa cum este traseul din apropierea Școlii generale nr. 39).

Un copil, într-o dimineață, spune că și acasă, la școală a fost învățat să traverseze strada numai pe zebra, dar aici nu-i nici una.

Intr-adevăr, nici acolo și nici în apropiere n-a fost și nu este nici măcar urmă de zebra. Poate că dacă ar fi, așa impunătoare cum este ea prin inșesi culorile alb-negru, lucrurile s-ar îmbunătăți. Dacă însă se va adăuga și o restricție de viteză, în mod cert situația se va îmbunătăți radical. Și toate acestea spre binele copiilor și liniștea părinților lor, care îi așteaptă să se întoarcă de la izvorul învățăturii veseli și cu note cît mai bune.

VASILE DUMITRU

Să lași ceva în urma ta

La cariera Mahmudia, unde se află și sediul Întreprinderii miniere Mahmudia—Somova (județul Tulcea) nu se ajunge ușor, iar împrejurimile nu sînt dintre cele mai pitorești, încît să zici cînd ai ajuns: „Las” că a meritat”. Peisaj lunar, dealuri de piatră decopertate, văi fără prea multă vegetație, praf și un cer adesea plumburiu.

De aici se extrage calcarul pentru Combinatul siderurgic de la Galați. Mai sînt și alți beneficiari, dar acesta este principala. Sfîrșite pînă în adîncimile lor de foreze puternice, apoi mărunțite în concasoare uriașe, dealurile Mahmudiei „o iau” în jos, spre portul de la Dunăre, pe o bandă rulantă dublă în lungime totală de 8 km și de aici sînt încărcate în barje de 2000 tone fiecare, pentru a fi transportate, în convoaie, la Galați.

În primul trimestru s-au livrat suplimentar aproape 50.000 tone de minereu.

Da, se muncește și se și câștigă, iar condițiile de viață ale celor ce lucrează la „exploatare” sînt din zi în zi mai bune. Dacă ai să abordezi acest subiect cu oricare muncitor sau inginer, acesta va rosti mai întii un nume: Petre Ciupercă.

Specialist adunînd în spate anii unei vieți dedicate numai acestei profesii, bun organizator al proceselor de producție, directorul întreprinderii, Petre Ciupercă, este, mai înainte de

toate, un om cu dragoste pentru oameni. Datorită inițiativei lui, pe locul unui fost depozit de combustibil a apărut, aproape peste noapte, o cantină care servește trei mese calde pe zi. Prețul unui meniu complet, la prînz — 10 lei. Gospodăria anexă este constituită dintr-o crescătorie de rațe, găini și porci. În această primăvară, pe un loc viran din preajma sediului administrativ a apărut o seră în care au și fost plantate primele răsaduri de roșii și alte legume. Și mai recent, o mlaștină din zona inundeabilă a Dunării a fost amenajată pentru creșterea peștilor și va fi în curînd populată corespunzător. Cele două blocuri de locuințe ale minerilor din Mahmudia sînt și ele ogîndiri ale bunilor gospodari. Doar cu echipa de fotbal „Minerul” Mahmudia nu prea a avut noroc; a retrogradat din divizia C în campionatul județean. Dar mai vedem noi...

Să nu-l suspecteze nimeni de carierism, sau de vreun alt interes personal; „nea Petrică” — cum îi spun cu dragoste oamenii locului, care mai are doar un an-doi pînă la pensie — este doar unul din acei oameni simpli despre care bătrînii noștri spuneau cu înțelepciune că „sfîrșește locul”.

El vrea cu tot dinadinsul să lase o amintire a trecerii sale prin viață. Să lase ceva în urma sa.

CONSTANTIN ISMAILEANU

Magazinele „Plafar” sint, neîndoiros, farmacii vegetale, farmacii ale „medicinii blinde”, cum mai este definită fitoterapia, la care apelăm tot mai des. V-ați imaginat vreodată, însă, drumul plantelor medicinale, de la locul unde cresc (sau se cultivă) pînă la pungile cu ceaiuri sau la flacoanele cu medicamente? Munca acelor oameni care se ocupă de ele?

Am poposit, de curind, la întreprinderea „Plafar” Cluj și am descoperit o complexă uzină de sănătate cu numeroase și numeroase probleme, succese și insuccese, inițiative și idei, cu oameni devotați unei activități nebanuit de grele și de cuprinzătoare.

Procesul tehnologic începe, firește, cu achiziția plantelor. Directorul Rosza Emeric, „plantist de 40 de ani”, cum spune, și tot de atîta ani, de cînd s-a înființat „PLAFAR”-ul, la conducerea acestei unități, mă avertizează că resursa ei se află pe raza a trei județe — Cluj, Bistrița, Maramureș — și are loc pe două căi. Pentru plantele cultivate — mac, chimion, cornul secarei, mentă, pătlăgînă ș.a. — achiziția este asigurată prin contracte cu cooperative agricole de producție din cele trei județe, ponderea avînd-o, totuși, județul reședință a întreprinderii.

Îl intererup cu întrebări, nu prea liniștitoare. Am fost la „Antibiotice” Iași, unde am aflat că nu primește întreaga cantitate trebuitoare producției pentru gama de medicamente realizate pe baza alcaloizilor din Cornul secarei, iar unul dintre furnizorii importanți este și „Plafar” Cluj. Este adevărat, însă, rezolvarea problemei ține de mai mulți factori și specialiști. Chiar și de către oel de la „Antibiotice” Iași. Agronomii nu prea sint bucușoi s-o cultive din mai multe motive. Institutul de cercetări biologice din Iași, vecinii și colaboratorii direcți ai „Antibioticeilor”, întîrzie să le pună la îndemînă material biologic de mare valoare, calitate ce se testează în chiar fabrica interesată. Dacă există mașini pentru inocularea secarei cu ciuperca respectivă, nu există încă și mașini de recoltare, la fel de importantă pentru obținerea producției scontate. Prin culesul manual, care sporește prețul tonei de produs, se pierde cea mai mare parte din recoltă. Nu se reușește să se adune la timpul optim, astfel se risipește prin scuturare, ori rămîne pradă celei mai mici schimbări meteorologice, ploaia sau vîntul făcînd ravagii. Altfel, ar fi foarte rentabilă, pe lîngă boabele de secară se pot cîștiga circa 10 000 lei la hectar. Specialiștii în proiectarea de mașini agricole promit de ani de zile un asemenea agregat, au și experimentat unul, ce urma să fie îmbunătățit, dar l-au făcut uitat. Cultura macului, deși are o agrotehnică integral mecanizată, nici ea nu ajunge la potențialul de producție posibil, deoarece

nu în toate unitățile cultivate se bucură de atenția cuvenită în faza lucrărilor de întreținere. „Plafar” Cluj-Napoca este singura întreprindere din țară care a luat în cultură pătlăgînă, al cărei beneficiar este, în principal, întreprinderea de medicamente „Biofarm” București. „Din păcate, nu ni se solicită toată masa vegetală pe care o putem obține”, mă informează directorul. Oare să și fi pierdut din prestigiu siropul de pătlăgînă pentru afecțiunile bronșice? Chiar dacă ar putea fi așa, principii activi din această valoroasă plantă medicinală nu ar putea fi convertiți în alte medicamente pentru învingerea altor boli? Ei sint binecunoscuți în literatură, iar planta bine studiată și de către specialiștii din țara noastră. Cine are nevoie de ea s-o solicite la Cluj-Napoca, din moment ce „Biofarmul” nu o mai ia în calcul la justul ei preț.

Cea de-a doua cale de achiziții o constituie recoltarea din flora spontană, din natură. Ea îi furnizează între 130—140 specii anual, de la cele din vîrf de

desfacere, organizațiile obștești, școlile, cetățenii individuali. Am denumit astfel și categoriile de culegători. Cîteva anacronisme și paralelisme în valorificarea generează încă producțiile scăzute de care vorbeam, la cele mai multe dintre specii și care se resimt, iată, la tețgheaua magazinului. „Lucrăm cu prețurile de achiziții de acum 20 de ani, ceea ce nu-i mai stimulează pe culegători. Silvicultura are posibilitatea să le ofere anumite stimulente, noi nu, explică directorul. Cînd ai pierdut coordonarea acestei activități, e greu să redresezi lucrurile. Deși există o convenție între Ministerul Industriei Chimice, forul nostru tutelar, și Ministerul Silviculturii pentru a acorda autorizații culegătorilor noștri, nu fiecare ocol silvic o respectă și nu le dă voie să intre în păduri”.

Cu toate aceste inconveniente și greutăți, „Plafar” Cluj reușește să rămînă o firmă importantă și serioasă pe piața internă și externă a fitoterapiei, să-și onoreze contractele cu fabricile de medicamente — „Antibiotice” Iași, „Biofarm”

uscător”, o instalație uriașă, cu foc continuu, care staționează doar cîteva luni pe an, iarna, pentru „remont”, pentru reparații capitale, „îngheț” multe tone de masă vegetală în 24 de ore. Cîteva electromecanici fac adevărate minuni să mențină în permanentă stare de funcționare acest colos, pentru care nu se prea găsesc piese de schimb, din motivul că nici o întreprindere constructoare de mașini nu-și asumă obligația de a le fabrica. După uscarea, prețioasa materie primă intră în operațiile de tocare, pulverizare, selectare, depozitare. Am văzut 3 000 de metri pătrați plini ochi de baloturi, saci, ori cutii imense din lemn, purtînd zeci și sute de etichete, cu nume latinesci și nume populare de plante medicinale. Două etaje de încăperi-depozite cu sisteme de condiționare a aerului și a umidității, unde simțurile sint asaltate de arome amărui, iar privirea de ordinea și curățenia unei farmacii.

Nu staționează mult aici, zilnic pornesc spre secția a doua, spre secția de ceaiuri, extracte și medicamente, condusă de far-

profil de la Facultatea de farmacie din Cluj-Napoca, așa precum, într-un viitor apropiat, va produce fitomedicamente sub formă de tablete, instalația respectivă, de curind achiziționată, se află în probe tehnologice. Înzestrată cu laborator de analize, testări și control (fizice, microbiologice, chimice), secția este în adevăratul sens al cuvîntului o fabrică.

La Dej, se obțin uleiuri volatile dintr-un însemnat număr de specii destinate industriei farmaceutice, a cosmeticelor și a celei alimentare. Anul trecut, a intrat în producție instalația pentru „feinschnitt”, cu o capacitate de 250 tone de „făină” uscată de măceșe pe an, capabilă să prelucraze circa 12 000 tone de fructe proaspete. Este un unicat în țară, la fel cum unicat este și instalația de producere a concentratului de măceșe pentru băuturi răcoritoare. Noutatea lui 1989, va fi obținerea unui concentrat dintr-o combinație de mai multe fructe de pădure, cu aceeași destinație. (Sperăm să ajungă și prin părțile Capitalei).

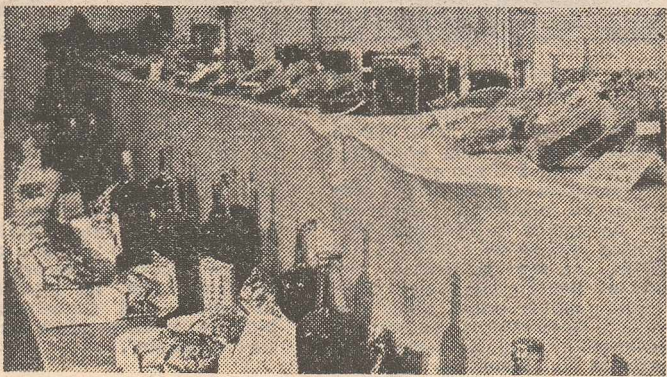
Biologul Iancu Maria o altă împătimită a plantelor medicinale de la „Plafar” Cluj, îmi vorbește de încă multe noutăți și inițiative ale acestui colectiv mic ca număr, dar mare în fapte și idei. Una ar fi preocuparea în asigurarea de semințe și refacerea fondului natural pentru o serie de plante de perspectivă în fitoterapeutică modernă, a căror bazine din flora spontană au scăzut îngrijorător, cum ar fi Brîndușa de munte, Arnica montana, Sunătoarea, Păducelul, Rușcuța de primăvară. Brîndușa de munte a sensibilizat lumea universitară a agronomilor. La Institutul agronomie din orașul transilvan, se lucrează, Leon Muntean, de la catedra de filotehnie, întreprinde, de cîteva ani, cercetări pentru revitalizarea acestui genofond, stabilind chiar tehnologia luării în cultură a speciei, dat fiind conținuturile ei în substanțe active și perspectivele pentru medicină (cercetări despre care vom vorbi într-un articol separat).

O alta ar fi, „comerțul prin coletărie”, activitate — unicat în țară, pentru care se depun eforturi și se consumă o mare cantitate de muncă, din generozitate și umanitarism. (Numai că unii abuzează, cînd liste a cîte 30—40 de plante și în cantități ce depășesc imaginația. Sint, „vinzătorii ambulanți” de prin piețe, de fapt, speculanții care, le revind cu zeci de ori prețul real. Noi înșine trebuie să luptăm cu ei). Iancu Maria citește, onorează și răspunde la mii de scrisori pe an, deși atribuțiile sale profesionale în cadrul întreprinderii sint cu totul altele, pe linie de producție și control tehnic de calitate.

În directă legătură cu starea noastră de sănătate, „Plafar” Cluj lucrează în fiecare zi conștient de această realitate.

CICI IORDACHE ADAM

Din natură adunate, pentru om, cu sănătate

munte, la cele de prin văi și lunci, de pe maluri de ape ori din codri seculari, de la Arnica montana și mugurii de pin la obișnuitul mușetel și blînda pădăine.

Și aici l-am îmboldit cu întrebări pe directorul Rosza Emeric. Am trecut, înainte de a poposi în biroul său, pe la magazinul de profil din centrul municipiului și am cerut un număr de plante medicinale, chiar dintre cele mai uzuale — cum sint mușetelul, sunătoarea-teiul, cozile de cîreș — și nu le-am găsit.

„Plafar” Cluj are, în raza celor trei județe, peste 100 de centre de achiziții de care răspund 110 achizitori. (De reținut că ei reprezintă mai mult de o treime din totalul personalului întreprinderii. De reținut, că aceia care ne asigură o mare parte din materia primă a sănătății noastre nu sint o armată ci o mină de oameni, plini de entuziasm și de virtuți, între care cea mai importantă este conștiința muncii lor). Sursele de achiziții sint silvicultura, cooperatia de producție, achiziții și

București. „Terapia” Cluj-Napoca, Institutul de cercetări chimice Timișoara, „Plantavorel” Piatra Neamț etc. —, cu cele de cosmetice, cu rețeaua de magazine de specialitate din întreaga țară, cu toți partenerii, tot mai numeroși, din țările Europei. (Pulberea de măceș, de pildă, „feinschnitt”, cum a intrat în limbaj internațional, realizată în secțiile de producție de la Dej și Cluj-Napoca, cîștigă concurența calității, atît sub raportul conținutului în acid ascorbic cit și sub aspect comercial, în fața oricărei alte firme europene).

Ca orice uzină, „Plafar” Cluj are cîteva secții-fabrici de producție. Cea mai mare și mai veche se află la Someșeni, în „poarta” municipiului, pe drumul ce duce spre aeroport, cea mai nouă — la Dej, și doi sateliți — la Huedin și Zalău.

Șeful centrului din Someșeni, tehnicianul agronom Florian Petrușă mă poartă pe firul tehnologic al acestei veritabile fabrici. Secția „primară” de „primire-prelucrare-condiționare” a plantei pornește de la „hala-

macistul Veres Iosif. Cîteva zeci de lucrătoare cîntăresc și ambalează 4 milioane de pungi de ccauri medicinale — simple și compuse — pe an. În această secție se realizează 30 din cele 35 rețete din rețeaua „Plafar” a țării de ceaiuri pentru diferite afecțiuni. Unele au în compoziție și cîte 10 specii, fiecare în altă proporție ce trebuie respectată cu sfîntenie. Balanțele farmaceutice înnebunesc ochii citorva femei experimentate, dar ele știu că n-au voie să greșească. Dacă obosesc, cîteva minute de pauză și exerciții de relaxare sint obligatorii; din miinile lor ies un medicament și nu un ceai oarecare!

Laboratorul de extracții și produse medicamentoase, care dă, firește, farmacistului cea mai mare satisfacție profesională, este cea mai nouă realizare a întreprinderii. Deocamdată furnizează beneficiarilor — magazinelor de profil, oficiile farmaceutice — 3 produse fitoterapeutice, despre care am mai scris — Geardinocid, Tonobil, Aftogeranil —, urmînd să preia și alte cercetări ale colectivului de

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Inceputurile geografiei științifice

Cei dintii care s-au preocupat la noi de probleme de geografie au fost mari cărturari, asemenea lui Dimitrie Cantemir și Constantin Cantacuzino (ei au alcătuit și hărți ce constituie prețioase documente), de asemenea Nicolae Milescu, Nicolaus Olahus și Johannes Honterus. Însemnări de interes geografic se mai găsesc presărate în minunatele texte ale cronicarilor, iar ulterior în scrierile lui Iosif Moesiodiacul.

În secolul al XVIII-lea și în primele decenii ale veacului al XIX-lea, specialiștii ai imperiilor rus și austro-ungar — e drept în scopuri militare proprii, ce nu aveau nimic de a face cu știința și economia țării — au întocmit hărți topografice la scară mare, statistici și memorii documentare, care s-au păstrat ca documente de valoare. Vine apoi vremea însemnărilor de călătorie ale unor români, asemenea lui Dinicu Golescu, care, deși privesc alte țări, exprimă mereu gânduri privind plaiurile românești și cuprînd suferințe cu privire la înnoirile ce s-ar putea introdu-

ce în țările române.

O contribuție însemnată aduc în secolul al XIX-lea specialiștii din Serviciul Geodeziei al Armatei, mai ales în legătură cu alcătuirea hărții geografice a țării, acțiune vitală, la care si-au adus contribuția spre pildă Constantin Barozzi, Constantin Căpităneanu (despre care am publicat în „Flacăra” un articol special) și Constantin Brătianu; ei integrează totodată cartografierea țării în cartografierea modernă a Europei, una dintre primele activități de colaborare științifică internațională la noi.

Un moment deosebit de important este marcat de anul 1875, cînd se constituie Societatea Geografică Română, în al cărei comitet de conducere aflăm nu numai specialiștii în geografie sau geodezie, ci și oameni de cultură de frunte din alte domenii („prietenii ai geografiei”): fizicieni, geologi, chimiști, naturaliști, istorici, fizicieni, etnografi, economiști etc. Societatea întreprinde acțiuni deosebite de importante, printre care editarea Marelui dicționar geografic al României (1898—1902), pu-

blică periodicul de mare valoare științifică „Buletinul Societății Geografice Române” (și astăzi o sursă documentară însemnată), militează pentru îmbunătățirea învățămîntului geografic, organizează cicluri de conferințe geografice. Totodată, diferiți autori încep să dea la iveală tot mai numeroase scrieri despre diferite zone ale țării, lucrări de geodezie sau de geografie istorică.

Cu toate acestea, geografia românească si-a mai păstrat destul timp caracterul descriptiv-informativ, și chiar pe la sfîrșitul secolului al XIX-lea i se contesta adevăratul caracter autonom, propunîndu-se chiar... împărțirea studiului ei între științele înrudite. O scriere care a pus, în cea mai mare parte, capăt acestor confuzii a fost *Locul geografiei între științe*, publicat în 1894 în „Buletinul S.G.R.” de cel care avea să devină ctitorul școlii românești de geografie: Simion Mehedinți (1868—1962). Ridicîndu-se împotriva caracterului rutinier de „inventar”, pur enumerativ, atribuit vechii geografii, S. Mehedinți, și ulterior discipolii săi, susțin că „întregul teritorial” este obiectul precis, unitar și indisolubil al geografiei, că are o metodă specifică, ce constă din analiza și integrarea celor patru învelisuri planetare (atmosfera, hidrosfera, litosfera, biosfera), în fine că există o știință geografică unică, care are mai multe ramuri, printre care geografia fizică și geografia umană pre-

zintă o însemnată deosebită. În lumina acestei viziuni, vom înțelege mai bine definiția clasică pe care Simion Mehedinți o dădea geografiei: „Geografia este știința care se ocupă cu relațiile (statice și dinamice) dintre cele patru învelisuri planetare, considerate din punct de vedere al masei lor”.

Geografia științifică românească a avut privilegiul, foarte rar, de a avea drept fondator pe un filosof al științei, ceea ce a marcat întreaga ei dezvoltare. Să ne oprim în încheiere asupra acestui fondator de excepție, Traian Herseni scria pe drept cuvînt despre el: „Poședa o neobismuită putere de gîndire, întretinută de o riguroasă și vastă informație, o fericită îmbinare a însușirilor de adîncă analiză cu un spirit puternic de sinteză al discursivității științifice [...] — trăsături care îl așază, pe bună dreptate, printre cei mai de seamă gînditori ai neamului nostru”. Cît despre stilul scrierilor sale, atît cele de specialitate, cit și cele eseistice, să reținem această observație a lui Barbu Ștefănescu Delavrancea, care ne scuteste de orice comentariu: „O astfel de limbă poate fi cîntată la vioară”.

Nu vom insista asupra biografiei lui, deși pînă și locul nasterii și copilăriei — vatra de civilizație rurală a Sovelei — i-a marcat existența, idealurile și cariera. A studiat literale și filosofie la București, s-a specializat în geografie în Franța și Germania, a fost profesor titu-

lar (1900—1938) la prima catedră universitară de geografie din România, director al revistei „Convorbiri literare” (1907—1923) și membru al Academiei Române din anul 1915.

Studiind complexul planetar, a arătat că învelisurile planetare, deși diferite ca formă, compoziție și mișcare, se subordonează cauzal într-o ordine strîns legată de complexitatea lor crescîndă: atmosferă, hidrosferă, litosferă, biosferă. Viziunea sa, în care se rezervă un loc important omului, vieții sale sociale și culturale, este expusă pe larg în lucrarea sa fundamentală *Terra. Introducere în geografie ca știință* (2 vol., 1930).

Simion Mehedinți este autor de lucrări remarcabile de antropogeografie, de etnografie geografică (de menționat discursul său de recepție la Academia: *Caracterizarea etnografică a unui popor prin munca și uneltele lui*), de geografie economică. Excursiile cu studenții și profesorii de geografie, congresele anuale ale acestora din urmă, colocviile lunare deschise, ținute timp de 30 de ani, excelentele manuale școlare elaborate au constituit o fericită întregire a activității sale științifice și pedagogice. În scrierile lui, nu numai specialiștii, dar orice om de cultură recunoaște un veritabil model de gîndire profundă și originală, demn de un mare ctitor și realizator.

I. M. ȘTEFAN

Între Valea Oltului și Dealul Negru

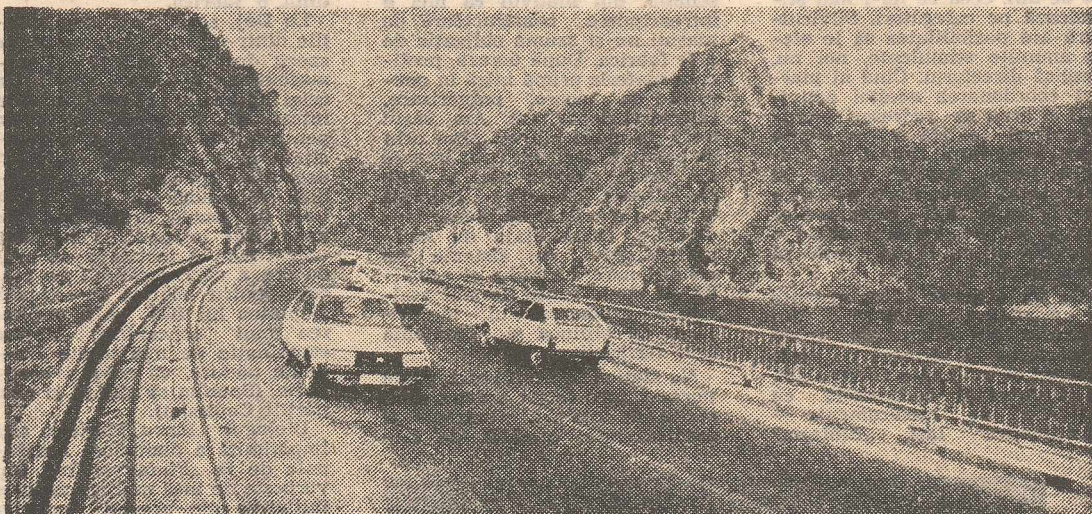
CIRCULAȚIA

de la litera regulamentului
la regulile civilizației

Severitate
și discernămint

Trecind munții spre Vilcea, temperamentul oamenilor este deja mai încălzit de lumina sudului. În acest județ, circulația are mai multe segmente specifice: Valea Oltului, cu tranzit și trafic turistic intens, îndeosebi în sezonul estival; sudul județului, cu trafic local predominant și tranzit spre Craiova și Slatina; în sfârșit, cam perpendicular pe această coloană se află șoseaua nordică, prin Horezu, cu acces spre bazinele carbonifere Berbești și Tîrgu Jiu. Aceste particularități, la care se adaugă diversitatea formelor de relief, precum și vecinătatea cu 8 județe între care există un permanent du-te-vino fac din Vilcea una din zonele fierbinți ale circulației din țara noastră.

„Aceste realități, completează șeful Serviciului județean de circulație, tovarășul lt. col. Constantin Ungureanu, ridică și stăcheta exigenței față de munca noastră. Săptăminal facem analiza evenimentelor rutiere, a abaterilor, cauzelor și măsurilor respective, elaborând pe plan local un buletin rutier de sinteză cu tot ce s-a întâmplat. Apoi prelungim constatările noastre cu unitățile economice, cu organismele F.D.U.S., cu întreprinderile deținătoare de parcuri auto, cu secția județeană de drumuri, astfel încât circulația să fie o permanentă preocupare pentru toți factorii care au și pot să aibă un rol important în prevenirea evenimentelor rutiere”. Chiar în zilele documentării noastre, la sediul Serviciului județean de circulație se desfășura o sedință de instruire cu o genți de ordine din tot județul, pe tema specifică a circulației. Asta intrucit complexitatea și diversitatea rigurilor rutiere (echiparea corespunzătoare a căruțelor și bicicletelor, instruirea mecanizatorilor pentru campanie, intensificarea traficului pe măsura apropiării de sezonul estival etc.) reclamă o atenție sporită din partea tuturor factorilor, nu numai a celor de specialitate. „Exigența noastră vizează în primul rând asigurarea unei conduite preventive din partea conducătorilor auto, intrucit ei sînt calificați să folosească drumul public, subliniază șeful serviciului. Compenzatoriu, într-un fel, am putut constata la serviciul județean de circulație o preocupare intensă pentru atragerea într-o comportare corespunzătoare a pietonilor, chiar dacă acești inevitabili parteneri de trafic se află la adăpostul sancțiunilor pe care de regulă le iau soferii. În numere recente ale ziarului local „Orizontul”, la rubrica instituită de cîțiva ani am putut citi episoade specifice dedicate pietonilor („Pietonul - «soveran» al străzii?”, „Știm să fim pietoni?”, „Pietonii, o problemă!”) în care căpitanul Nicolae Tufeanu pune, cu tact și convingere, aceeași problemă, dar din mai multe puncte de vedere. Această orientare spre tot ce se întâmplă pe șosea este benefică pentru activitatea lucrărilor de circulație, intrucit, cum se știe, realitatea traficului este mult mai diversă și mai complexă decît partea ce revine în responsabilitate conducătorilor

Parcarea cu probleme

Sibiul e turnul de control al Văii Oltului. Și chiar dacă la Sibiu merită să ajungi pentru a rămîne, totuși, tranzitul este trăsătura dominantă a traficului în această zonă din inima țării: trecînd munții dinspre sud, firul circulației se împarte din acest județ spre toate zările Transilvaniei.

Pentru a primi cum se cuvine această avalanșă automobilistică, Sibiul și-a pus la punct mai întîi problemele circulației locale, întărind cu accentele urbanisticii moderne tradițiile mașiniste și spiritul de civilizație ale orașului. Din această împliere, disciplina rutieră n-a mai rămas un simplu capitol de regulament, ci a devenit un fapt de bun simț, sesizabil de îndată ce pășești în acest ținut. Cu alte cuvinte, orice stil de comportament mai dezordonat se limpezeste aproape de la sine pe teritoriul Sibiului — fără a fi nevoie de alte intervenții decît, eventual, a unui gest care arată obrazul. „Garantia civilizației și a bunelor intenții, ne spune tovarășul lt. col. Aurel Brîndușe de la miliția județeană, o constituie comportamentul agenților de circulație și preponderența măsurilor preventiv-educative. S-a urmărit nu instituirea unei baricade artificiale între agenții de circulație și participanții la trafic, peste care unii să se uite la alții cu severitate ori suspiciune, ci dimpotrivă, a unor relații amabile, de apropiere și dialog, de bun simț, intrucit interesul este comun. Această manieră, care este o trăsătură mai generală a organelor locale de conducere, se regăsește și în munca noastră, fiind, pe de altă parte, pe deplin adecvată felului de a fi al locuitorilor”. Un fel de a fi care

poate fi definit de sugestivul test al semaforului: în Sibiu, la culoarea roșie, pietonii stau. Poate și de aceea, aici, media accidentelor din vina pietonilor este mai mică decît pe tară.

Constatarea pilduitoare este aceea că, printr-un asemenea stil de muncă în circulație, disciplina rutieră nu numai că n-a slăbit, ci s-a și întărit, sub efectul benefic al aceluși catalizator numit bunul simț. Dovada: descreșterea substanțială progresivă a accidentelor înregistrate în județ în ultimii 9 ani — a celor mortale cu peste 40 la sută, a celor grave cu peste 35 la sută, a celorlalte cu aproape 70 la sută. „O mare contribuție la obținerea acestor succese — pentru că diminuarea accidentelor este scopul și interesul fundamental al tuturor —, completează tovarășul Brîndușe, o are intervenția convergentă a factorilor locali, sub multiple aspecte — educaționale, de gospodărire și amenajare a tramei stradale, de colaborare cu noi, în sensul receptivității reciproce asupra diverselor evenimente din trafic. Ca să folosesc niste termeni din circulație, în această muncă de prevenire a accidentelor, toate organele implicate, ca și participanții la trafic, nu folosesc nici „pasajele subterane”, nici o șosea cu „linie continuă” peste care nu se trece, fiecare circulînd „pe partea lui” și nici un „semafor” care are numai culoarea roșie; toți folosim, ca să zic așa, un același „loc de parcare”, în care dialogăm în liniște, constructiv, operativ, ca orice oameni care au același drum — al disciplinei rutiere”.

Pentru felul de a fi al pietonilor, mi se dăduse exemplul testului cu semaforul: pentru conduita agenților de circulație, nu m-am abținut și-am propus „testul radarului”, invocînd unele situații, întîlnite pe alocuri, în care respectivul instrument e deghizat prin boscheți, chiar dacă șoseaua are patru benzi de circulație pe

sens și nici-o casă pe margine, kilometri în sir. „Înteleg ce vreți să spuneți. În lucrul cu acest aparat foarte necesar acordăm un credit în alb tuturor participanților la trafic, și nici nu ne deranjează dacă aceștia își semnalizează reciproc prezența lui, vizibilă, de altfel, pe șosele: scopul nostru e atins o dată ce fiecare apasă pe frînă, asta ne interesează, în primul rînd. Oamenilor trebuie să le răspundem cu gesturi civilizate”.

Sibiul, mereu altul

Această manieră de înțelegere a problemelor circulației a fost posibilă și datorită tradițiilor mașiniste ale zonei, care au permis oamenilor să înțeleagă mai bine și mai demult ce-nseamnă disciplina rutieră. În Sibiu, indicele de motorizare este superior mediei pe tară, iar unul din opt cetățeni majori posedă permis de condu-

Control preventiv pe zona sibiană a șoselei internaționale E 15

Cronica șoselei

Problemă de conștiință

Reconstituirea are loc chiar lângă podetul unde a fost găsită victima. Un pusti de vreo zece ani, vădit copleșit de gravitatea întîmplării și seriozitatea discuției, vorbește cu întreruperi. „Păi... eu îmi ascund mînea sub podet în fiecare zi cînd mă întorc de la școală. Dimineața o scot din ascunzătoare și o iau cu mine. Tata mi-a zis să nu mai bat mînea. Cîc nu mai învăț. De fapt noi ne jucăm cu ea numai în recreații, și picul face cu mina un gest de dezvinovățire. Vrînd să scot mînea, am dat cu mina de ceva umed și lipicios. Cînd m-am uitat, eram roșu pe degete. Mi-am dat seama că e singe. Am luat-o la fugă spre casa lui nenea Brîscă. Dumealul e aci de fată și băietelul arată cu mina spre un om cu fata galbenă ca de ceară, imbrătrinit prematur, probabil de vreo boală ce-l chinuie. „Așa e, confirmă acesta. Am plecat apoi imediat cu băiatul la podet, sub care zăcea un om într-o baltă de singe. Am anunțat la post

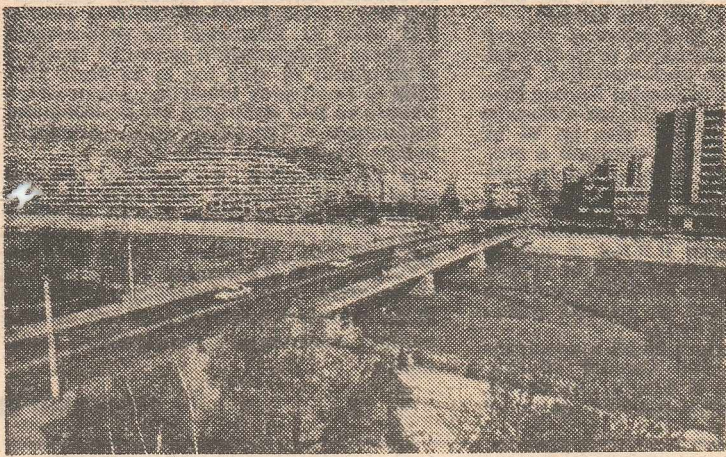
și au venit tovarășii care au început cercetările. Mai mult, eu nu știu nimic”, conchide bărbatul, cu intenția nedisimulată de a arăta că nu mai e cazul să i se pună și alte întrebări. Soferul care în timpul relatărilor băiatului și omului cu înfățișare de bolnav privea indiferent spre pădurile de munte învăluite în ceața subțire a dimineții, intervine cu o voce calmă în discuție. „Văd că priviți spre mine. Să fie clar, rețet pentru a nu știu cîta oară. Eu nu numai că nu l-am tirat pe om sub pod, dar nici măcar nu l-am lovit. S-au găsit fire de păr sub rezervorul de motorină al camionului? L-oi fi agătat, nu zic nu. Dar fără să-mi dau seama. N-am simțit nimic. Nici cel mai mic soc. În cabină era doar și domnul inginer Vinea. E aci prezent, întrebați-l!” Tînărul subțire la trup, imbrăcat cu haină și pantaloni din piele gri, evită privirile celorlalți. Fruntea-i plină de cute adînci arată și ea îngrijorare. Vorbeste nesigur, cu o voce

sfîrșită. „Da, așa e, cum spune soferul. Eu de fapt dormeam. Am atîpit de cum m-am așezat lângă el. Dacă soferul a oprit pe parcurs?” Parcă surprins, Vinea se bîlbîie ușor „S-ar putea, nu-mi dau seama, n-am sesizat. Dacă am recunoscut în persoana victimei pe sudorul de la tronsonul doi? Sigur că da. Desi capul îi era plin de singe, mi-am dat seama că e el după fata-i prelungă și statura înaltă”. „Cred că e aici o mică neînțelegere, intervine bărbatul în bluză. Cînd l-ai văzut dv., cadavru era spălat, pregătit pentru înhumare”. Fata tînărului devine stacojie. Arată ca a unui copil ce a fost prins cîmpînd la teză. După ce face remarcă, omul nu mai insistă. Pronunță sec: „Ne întîlnim mîine dimineață la aceeași oră, tot aici, la podet”. Soferul împreună cu inginerul se îndreaptă spre un ARO care-i așteaptă nu departe de locul unde s-a purtat discuția. Cînd cei doi ies din raza vizuală a reprezentanților autorităților, Ambrozie, soferul, începe să vorbească vădit nervos, agitat. „Se poate don' inginer?! Ați dat totul peste cap. V-ați trădat, ne-am

dat de gol. Cum a fost posibil să spuneți că obrazul îi era plin de singe? Nu ne-am înțeles noi s-o țineți una și bună? Nici nu-mi dau seama ce vom putea spune mîine dimineață. Cum să mai dregem busuiocul? Și ce bine decurgea totul, repetă cu năduf Ambrozie. Era clar că n-au dovezi. Una e să lovesti pe cineva fără să-ti dai seama, mai ales că era noapte, ceață, ploua și alta să se stabilească că eu, după ce am doborît omul la pămînt, l-am tirat sub podet și apoi am dispărut. Mai apasă și altă chestie. Cel mort e colegul de santier și consăteanul meu. Cît de bine fixasem toate detaliile... V-ati fisticit exact ca un copil scos la tablă”. Deodată inginerul se schimbă la față. Ochii i se limpeziră, privirea îi era clară. Se adresă calm soferului: Ambrozie, am gresit foarte grav. Dar nu că m-am încurcat în declarația făcută la reconstituire, ci pentru că ti-am promis să te acopăr. Însă tata, care m-a crescut și m-a ținut cinci ani în facultate, e un om la fel de simplu și necăit ca bietul sudor pe care îl omorîrăm aci, nu departe...” „Don' inginer,

bănuiesc ce vreți să spuneți în continuare. Nu mă nenorociți, am nevastă, copii!...” „Știu Ambrozie, dar nu pot să-mi încerc conștiința pentru toată viața. Întodeauna, mi-am dorit să fiu în orice împrejurare eu însumi, să nu capăt alt chip, ce nu-mi avarine. Să dorm liniștit, fără cosmaruri. Pe vremea cînd eram de vîrstă băiatului, cu mînea, așa mă învăța tata. L-ai tirat pe om sub podet pentru a întîrzi descoperirea faptelor, iar eu am asistat ca un laș la toată mirșăvia”. Eșuîndu-i tactica rugămintilor, soferul trecu la amenințări apoi încercă din nou să-l convingă pe tînăr să-și mențină depoziția. „Don' inginer. Viața mea e în mîinile dv. Îndurați-vă!” Sfirsește printr-un argument cu care speră să-l dea gata pe inginer. „Oricum îmi sinteti complice. Chiar dacă faci declarația așa cum văd că intenționați, tot în boxă, alături de mine ajungeți. În calitate de complice”. „Da, dar mărturisind, mă voi despovăra de o faptă groaznică”.

VICTOR BEDA ■

Intrarea în Rimnicu Vilcea, adică în orașul dintre Dealul Negru și Valea Oltului

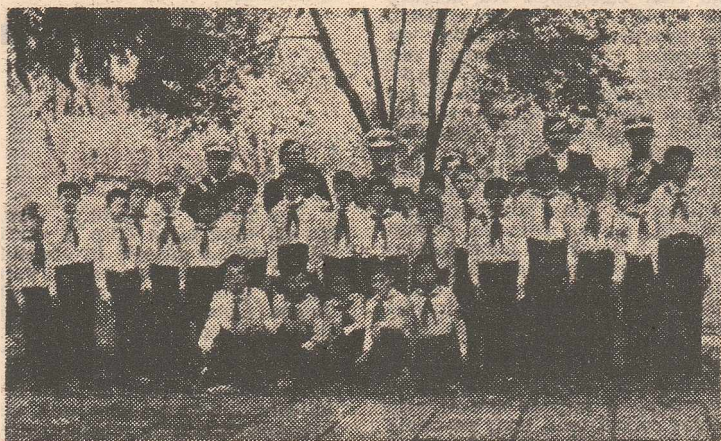
auto. În același context se înscriu și dezbaterile organizate la Vilcea despre alte aspecte complementare literii reglementării, cum au fost „Oamenii în sprijinul omeniei”, „Marea vacanță a școlarilor, marile răspunderi ale părinților și educatorilor”, „Educația rutieră a copiilor — o materie la care nu se ia vacanță” ș.a.

Îmbinând severitatea firească meseriei cu tactul unei inteligențe superioare a fiecărui fapt de circulație, lucrătorii serviciului de specialitate al miliției județene și-au câștigat nu numai o autoritate vizibilă de la o postă, ci și o anume popularitate reconfortantă în rândul oamenilor. Căpitanul Vasile Taifas, șeful biroului municipal, imi exemplifica situația unui accident mortal al cărui autor a putut fi depistat numai cu ajutorul populației: „În astfel de cazuri este nevoie doar de omenie, în adevăratul sens al cuvântului. Cei care au recepționat apelul nostru și-au făcut doar ceea ce datorie de conștiință pe care fiecare trebuie să-o avem de îndată ce ieșim pe drumul public, ca șofer ori pieton”.

Mediana e valabilă și-n curbe!

Tot cu Vasile Taifas plecăm într-un raid ad-hoc prin Vilcea și împrejurimi. În municipiul sistematizat este realizată în

consens cu exigențele unui trafic fluent și comod. Pe lângă semaforizarea intersecțiilor, s-a realizat semnalizarea cu lămpi filatoare a trecerilor de pietoni. La Liceul de energetică, elevii de-a XII-a aveau oră practică pentru conducerea utilajelor grele. De la directorul adjunct prof. Istrate Purece, mai aflăm că la secțiile electro-

Patrula școlară din Vilcea, instruită de pl. mj. Ion Zmaranda și pl. Aurelian Nicolescu, promite un nou titlu național

energetică, electromecanică auto și mecanici utilaje se fac cursuri pentru obținerea permiselor de conducere categoriile B, C, E. „Drept pentru care tovarășii de la circulație ne țin foarte aproape, întrucât, s-a constatat, de evenimente rutiere mai deosebite se fac vinovați

mai ales conducătorii auto tineri”. În liceu sînt peste 3.000 elevi — la zi, sînt și școala de mașini —, la care se adaugă cei din școala profesională. Pentru conducerea mașinilor și utilajelor există poligoane special amenajate și mașini instructori dintre cei mai buni. Activitatea respectivă fiind permanent în „radar” serviciului de circulație, se poate spune că cine reușește să ia permis de conducere încă din perioada studiilor la Liceul de energetică din Rimnicu Vilcea va fi un conducător auto de nădejde.

Pe Valea Oltului e liniște. Viaductul din amonte de Călmănești, unic în țară fiind de-a lungul, și nu de-a latul apei, în curbă și lung de 400 m, a rezolvat și ultima problemă mai delicată a acestei sosele. „Întreținem o legătură permanentă cu secția de drumuri pentru construirea parapetilor de rezistență și combaterea căderilor de stînci, astfel încît firul Văii Oltului să rămînă numai un prilej de incintare și nu de stress”. Întreb de cealaltă zonă celebră a Vilcei, Dealul Negru. „Denumirea a rămas doar din respect pentru tradiție, șoseaua fiind acum pe deplin modernizată și imblinzită. Nu mai reprezintă pericol decît pentru cei

cu adevărat aventuristi, care vor cu tot dinadinsul să transforme în raiu o călătorie ce poate decurge liniștit și foarte plăcut”. Care e secretul unui astfel de drum cu multe serpentine? „Îl întreb, gîndindu-mă c-aveam să mă îndrept spre Pitești. „Mediana șoselei. Trebuie respectată mediana șoselei. E vorba nu numai de evitarea oricărui risc de coliziune sau derapaj, ci și de efectul psihologic al unui traseu ce se întinde „blind” sub roțile mașinii atunci cînd e ghidat ca de un fir al Ariadnei”.

De la Valea Poștei („era chiar o vale pe care circulau postalioanele”) ne întoarcem. Nu mai rețin nici un caz mai deosebit, dorind să respect frumusețea acestei zone în care, în materie de circulație, numai din inconștiență poți căpăta amintiri urite.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Grupaj realizat cu sprijinul Inspectoratului General al Miliției — Direcția Circulație

Fotografii de FRED NUSS și PAUL ULIERU

Căpitanul Vasile Taifas, în dialog de lucru, chiar și într-o pauză a elevilor de la Liceul de energetică

Pentru Vlăduț, ultimele zile de vacanță au fost încântătoare. După multe insistențe, sprijinit ferm și de mămica, a reușit să-și convingă tatăl să-l dea nasina pentru o excursie pînă la Predeal, cu prietenii. Avea, de-i drept, permisul de aproape un an, dar nu parcursese la voință decît câteva sute de kilometri, argument pe care tatăl îl invocase cu insistență împotriva acestei excursii pe roți. Dar cum capul familiei are, ca orice familie, și un gît reprezentat de tandemul feminin, orientarea acestuia din urmă a fost decisivă.

Nici nu ieșiseră bine din oraș la proaspătul șofer, depășind vîșleș un biciclist, l-a atins ușor la aripa dreaptă, gata-gata să-l ăstoarne. Noroc că omul era înjos, altminteri cine știe... Călătoria continuase în tăcere. Entuziasmul de la început se topise. Doar Pic, cățelul Irinei, era bine dispus. Un popas la împina le-a readus buna dispoziție. Prietenul căutat lipsea, ecace deja către Predeal, dar irintit acestuia îl primiră pe ări cu multă bucurie. „Nu ecaci pînă nu mîncaci”, spusese zădă, și așa au trecut cîteva

ore bune. Cînd a urcat din nou la volan, Vlăduț era deja momeșit. Dornic să ajungă mai repede, tirîndu-l accelera cît putea. Sfîrșitul roților pe asfaltul fierbinte se amesteca cu glasurile voioase ale tinerilor, acompaniate de lătratul scurt, răgușit al cățelului. Urmău curbele de la Posada. Virajele abordate cu viteză îl aplecau pe cei din

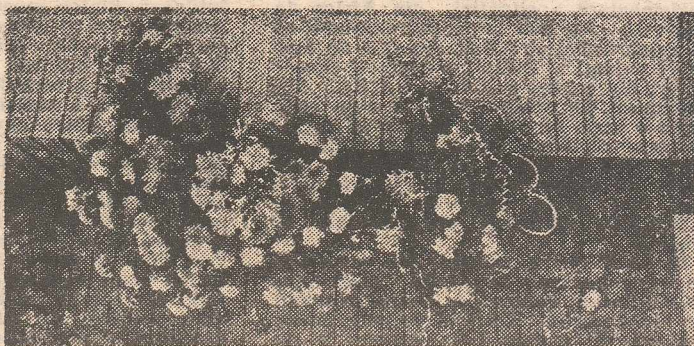
Excursia

mașină dintr-o parte în alta de parcă s-ar fi aflat pe un vas în mijlocul furtunii. Asta îi amuza grozav și strigau entuziasmați. Irina îl luă pe Vlăduț de gît și îl sărută pe obraz. Surprins în preajma unei curbe, acesta smuci de volan și mașina luă atît de scurt virajul încît pătrunse pe contrasens și izbi violent parapetul din stînga. Acesta cedă, iar mașina lansată în plină viteză se balansă o clipă în aer, apoi se rostogoli în prăpastie. Întimplarea a făcut ca zona să fie inte-

sată de arbuști, care au acționat ca un tampon elastic. Suspendedați între crengi, gata în orice clipă să cadă în hăul ce se căsca dedesubt, tinerii au început să strige după ajutor. Au oprit cîteva mașini. La buza prăpastiei s-au ivit capete curioase și o frînghie lungă a coborît către ei. S-au repezit grămadă către funia salvatoare și cel dintîi care a biruit în înclăștare a fost Vlăduț. După o clipă de ezitare, cu mîna pe frînghie a spus ferm: „Întîi fetele”. Pe măsură ce erau scoși din prăpastie de soferii celor două autocamioane care oprise la fața locului, tinerii se împrăștiu care încotro. Șocul îi speriască într-afît încît uitaseră că au venit împreună. Ultimul a rămas cățelul, al cărui scheunat îl înduioșă pe unul din soferi și agățîndu-se de funie, acesta îl scoase afară. Dacă, străbătînd Valea Prăhovei, o să vedeți în cabina unui autocamion un patruped cu urechile mari, pleoștite, îl veți recunoaște. S-a atășat mult de noul stăpîn. Animalele recunosc oamenii cu inimă bună!

PAUL ULIERU

Ilustrate din Pitești

Pedagogie cu petale

„Ne pare rău, nu mai avem nici o cameră liberă; toate sînt reținute pentru «Simfonia lălelelor»”. Așa se întîmplă în fiecare primăvară. Timp de trei zile, cei care vin în Pitești sînt împărțiți în două categorii: participanții la „Simfonia” și ceilalți.

Orașul în care fiecare petică de pămînt e transformat într-o oază verde, într-o grădină multicoloră, a redevenit, pentru a doua oară, oară, orașul florilor. Prin flori, nu numai orașul a devenit mai frumos, ci și oamenii săi. „Pulsul” acestei transformări îl dă numărul florilor rupte, care a scăzut direct proporțional cu creșterea numărului celor ce le plantează și le ocrotesc. Ideea e susținută de Mircea Pungoci, șeful sectorului Sere din cadrul Consiliului popular Pitești, a cărui afirmație — „la Pitești florile și-au dovedit vocația de pedagogi” — surprinde în primul moment. Și-o susține cu cifre exacte. În 1972, au înflorit în oraș 3.000 de lălele. Jumătate din ele au fost rupte. În acest an, o adevărată explozie de culoare a luminat orașul, avînd drept torțe fremătătoare, 100.000 de lălele, din 35 de soiuri. Se mai rup și acum flori. Numai că azi nimeni nu mai trece nepăsător pe lângă un asemenea gest, așa cum nimeni nu se face că nu-l vede pe cel ce aruncă o hîrtie pe jos. Pedagogia florilor e un fapt real, nu o figură de stil. Părerea este susținută și de Canarache Viorela, cercetător la ICPVILF. „Prezența florilor metamorfozează. Ca să ne con-

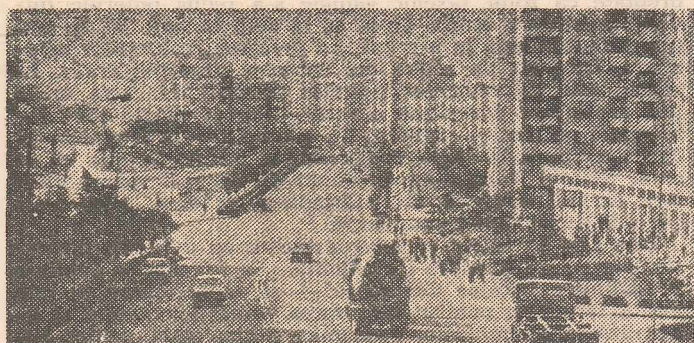
vingem, e suficient să privim în jur, în acest oraș; să mai amintim de Rimnicu Vilcea, de Tirgoviste, de Baia Mare, orașe care și-au creat și ele o adevărată tradiție în organizarea de festivaluri ale florilor. Și nu cred că exagerez spunînd că pentru cel ce a urmărit de-a lungul anilor devenirea acestor localități, existența festivalurilor se face simțită în chipul străzilor, al parcurilor, al curților și balcoanelor. În chipul orașelor”.

Avînd printre organizatori Comisia centrală de floricultură, dendrologie și arhitectură peisagistică, aceste întîlniri anuale ale specialiștilor din întreaga țară devin momente de reper în evoluția domeniilor respective.

Înceiem, nu înainte de a vă face cunoscută propunerea cercetătorului Vasile Oprea, perfect valabilă pentru toate manifestările de acest gen din țară.

Fiecărei unități participante, municipalitatea să-i pună la dispoziție curtea unei grădinițe, a unei școli, un scuar, un colț dintr-un parc pe care aceasta să le amenajeze cu material floricol și dendrologic propriu. Astfel, expoziția ar avea drept cadru de manifestare întregul oraș, care și-ar spori mereu zestrea de frumusețe, iar ca participanți, pe toți cei care, în ani, vor îngriji spațiile astfel create.

O adevărată lecție de pedagogie a florilor, desfășurată cu sute, cu mii de elevi!

„Insula” sporturilor

Avînd drept punct terminus parcul de pe malul lacului de acumulare, în partea de sud a orașului Pitești s-a conturat una din cele mai întinse și complexe zone sportive și de agrement din țară. Venind din centru, pe Calea Bucureștiului, piteșteanul dornic de cîteva ore de relaxare găsește aici oferte din cele mai variate.

Pentru amatorii de înot și plajă, în strand se fac ultimele pregătiri înaintea deschiderii sezonului. În apropiere, în elegantul bazin olimpic, cu zece culoare pentru adulți și șase pentru copii, micii înotători ai orașului își fac antrenamentul. Munca de cinci ani a valorosului grup de profesori de aici a dat, în acest an, primele roade în concursurile internaționale de natație.

Creat de același Ștefan Rădulescu, arhitectul care semnează și proiectul bazinului, noul Complex de prestări cu caracter sportiv este încă un punct de reper în peisajul arhitectonic al Piteștiului. Așa cum ne arată și Virgiliu Cristea, președintele Cooperativei „Prestarea”, extinderea serviciilor în domeniul prestațiilor cu caracter sportiv s-a dovedit un adevărat succes. Dovada? Cei 200 de piteșteni care frecventează zilnic sauna, sălile de bowling, de șah, remy, table, de tenis de masă, ori sala multifuncțională pentru badminton,

volei, tenis, gimnastică, unde activitatea se desfășoară sub îndrumarea unor profesori de specialitate. Peste cîteva săptămîni vor fi date în folosință și terenurile de volei, baschet, handbal, tenis de cîmp, la care se execută ultimele finisări. Mare parte din activitatea complexului se desfășoară pe bază de abonamente (ca și cea a bazinului, de altfel), profesorii-instrucitori însoțind grupele de copii de la școală la complex și, după terminarea orei, înapoi la școală, asigurînd, astfel, o largă accesibilitate și celor mai mici locuitori ai municipiului.

Cum peste o lună, zona va deveni una din cele mai populate din oraș, edilii s-au gîndit să ofere locuitorilor și o modalitate plăcută și comodă de a ajunge aici. Au optat pentru o linie de minicare; acestea vor face legătura nu numai cu centrul, ci și cu celelalte zone de agrement, pădurea Trivale, cu grădina zoologică și baza nautică Bascov-Pitești, unde sînt deja construite două hoteluri. Iar în aceste zile se lucrează la legarea pistei de concurs de baza de cazare și la amenajarea plajei — conturînd astfel un adevărat „traseu de vacanță” pentru după-amiezele libere.

ROXANA PAICU
Fotografii de SORIN LUPȘA

● În orașul sud-african Capetown s-au desfășurat lucrările Comisiei comune pentru transpunerea în viață a acordurilor de reglementare a situației din Africa de sud-vest. Au luat parte reprezentanți ai Angolei, Cubei și R.S.A. Au fost de față reprezentanți ai O.N.U., precum și observatori din partea S.U.A. și U.R.S.S. Un comunicat de presă relevă că s-au convenit o serie de măsuri menite să reglementeze repelierea forțelor S.W.A.P.O. și ale Africii de Sud la bazele stabilite anterior de comun acord. În ultimele zile, cea mai mare parte a luptătorilor S.W.A.P.O. au sosit din Namibia în Angola.

● La Moscova au avut loc consultări sovieto-japoneze, la nivelul adjuncțiilor ministrilor de externe, în cadrul grupului de lucru pentru Tratatul de pace dintre U.R.S.S. și Japonia. S-a procedat la un schimb de păreri în legătură cu aspectele

de drept internațional, politice, istorice și geografice legate de tratatul de pace.

● Presa britanică apreciază că după întâlnirea dintre cancelarul vest-german Helmut Kohl și premierul britanic Margaret Thatcher, criza din interiorul N.A.T.O. în legătură cu programul de modernizare a rachetelor cu rază scurtă de acțiune s-a adâncit. Se consideră că dezacordul dintre partenerii N.A.T.O. în această problemă ar putea să creeze cea mai adâncă disensiune din sinul alianței din întreaga ei existență de 40 de ani. În aceste condiții, apreciază comentatorii, reuniunea la nivel înalt a N.A.T.O. care urmează să se țină la sfârșitul lui mai la Bruxelles ar putea fi deosebit de furtunoasă. După cum este cunoscut, cercuiri largi ale opiniei publice dintr-o serie de state membre ale alianței nord-atlantice consideră că securitatea acestor țări poate fi asigurată nu perfecționând și introdu-

cind noi arme, ci reducându-le pe cele existente la niveluri cât mai scăzute.

● În Paraguay s-au desfășurat alegeri generale pentru desemnarea președintelui țării și a membrilor parlamentului. Președintele provizoriu, generalul Andres Rodriguez, candidat al Partidului Colorado (de guvernământ), a fost ales cu 75 la sută din voturi în funcția supremă a statului. El urmează să preia oficial funcția la 15 mai, pentru o perioadă de 5 ani.

● Populația Uniunii Sovietice numără 286 717 000 de locuitori. De la recensământul din 1979, populația U.R.S.S. a crescut cu 24 300 000 de locuitori. Avind în vedere ultimile date, Uniunea Sovietică continuă să se plaseze, în ceea ce privește populația, pe locul trei în lume.

● S-a încheiat prima etapă a construcției tunelului pe sub Canalul Mincei, care va lega Franța și Anglia. Din partea franceză au fost străbătuți 3 245 de metri

în condiții dificile ale platoului continental. Din partea britanică, au fost străbătuți circa 11 kilometri. Se preconizează că darea în folosință a primului terminal al tunelului să aibă loc la 15 iunie 1993. Până la finalizarea lucrărilor, constructorii trebuie să mai străbună 134 de kilometri. Străpungerea tunelului este prevăzută pentru finele anului 1991.

● La Bruxelles s-a încheiat procesul principalilor vinovați de acte de violență petrecute la 29 mai 1985 pe stadionul Heysel, în cursul finalei Cupei Campionilor Europeni la fotbal dintre echipele F.C. Liverpool și Juventus Torino, soldate cu moartea a 39 de persoane. 14 din cei 25 de suporteri britanici puși sub acuzare au fost condamnați la pedepse cu închisoarea.

ION CODRU ■

Comentariul săptămânii

Noul protecționism

Schimburi comerciale între țări și popoare s-au făcut totdeauna, însă în zilele noastre relațiile comerciale internaționale s-au obiectivat și generalizat, au devenit, putem spune, inevitabile. După cum arăta președintele României, în epoca noastră, când cuceririle științei și tehnicii pun la îndemina popoarelor imense mijloace și posibilități de a-și spori avuția materială și spirituală, de a valorifica resursele naturale în folosul societății, dezvoltarea relațiilor economice între state, participarea la diviziunea internațională a muncii se impun ca o cerință obiectivă a progresului uman.

Însă dezvoltarea normală a schimburilor comerciale pe glob este perturbată și frînă de numeroase restricții și bariere artificiale, care alcătuiesc, la sfârșitul secolului 20, un nou sistem protecționist, anacronic și păgubitor, în ultimă instanță, pentru toată lumea, deci inclusiv pentru cei care l-au creat și îl promovează. Este vorba mai întâi de restricțiile tarifare, adică de măsurile protecționiste propriu-zise, nedismulate, care în ultimii ani s-au înmulțit continuu. În același timp însă, noul protecționism se realizează și pe alte căi. Una din ele este încălcarea sau ocolirea principiilor și regulilor de bază privind politica comercială, convenite în cadrul Acordului general de taxe și tarife (G.A.T.T.) și al altor foruri internaționale. Ca urmare, politicile comerciale internaționale sunt determinate nu de normele internaționale de conduită stabilite de organisme de resort, ci de raportul de forțe dintre state, fapt care avantajează țările mari și puternice, punând într-o situație dificilă țările mici și mijlocii, țările în dezvoltare. Împotriva acestor țări, ca și împotriva țărilor socialiste, a fost extinsă aplicarea de măsuri restrictive sub pretextul că exportul acestor state ar perturba piețele. S-a creat astfel o situație în care atît principiul nediscriminării, element fundamental al G.A.T.T., cît și clauza națiunii celei mai favorizate, în forma ei necondiționată, să se erodeze treptat, diminuându-se rolul și eficiența. Legat de aceasta, s-a remarcat pe bună dreptate că rolul taxelor vamale s-a redus puternic (nivelul acestora a scăzut de la 40 la sută în anii '30, la mai puțin de 7 la sută în prezent), în favoarea restricțiilor netarifare, care au de multe ori caracter discriminatoriu. În sfârșit, este de remarcat practica folosirii de către unele țări capitaliste dezvoltate a restricțiilor și sancțiunilor comerciale pe motive politice. Un exemplu — amendamentul Jackson-Vanik la legea comercială a S.U.A. Se știe că în chiar Statele Unite s-au exprimat opinii în favoarea anulării acestui amendament, arătându-se că el a adus mari prejudicii economiei americane.

Este deci în interesul tuturor țărilor ca măsurile protecționiste de orice fel să fie anulate. „Se impune — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — să se acționeze cu mai multă fermitate pentru înlăturarea protecționismului și liberalizarea schimburilor economice dintre state, pentru eliminarea oricăror forme de presiuni și condiționări politice și de altă natură, a oricăror îngrădiri și bariere artificiale din calea comerțului internațional, pentru promovarea unor relații economice de deplină egalitate, respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc”. În viziunea românească, un sistem comercial echitabil și eficient, capabil să asigure dezvoltarea economică a tuturor țărilor, în special a țărilor în dezvoltare, trebuie să fie global, universal și pe deplin democratic. Un asemenea sistem comercial internațional constituie o componentă de seamă a restructurării ansamblului sistemului economico-financiar mondial și el este menit să contribuie la progresul și bunăstarea tuturor națiunilor.

ION D. GOIA ■

Bani care învelesc otravă

Tîrgul era tentant pentru un om amărit ca Sunday Nana din Nigeria. I se ofereau 100 de dolari pe lună pentru ca să depoziteze pe peticul său de pămînt niște butoaie cu reziduuri. Cine ar fi rezistat unei asemenea oferte, mai ales cînd suferă de foame? Butoaiele conțineau o substanță toxică cancerigenă... Dar nu numai persoanele particulare au fost tentate de asemenea afaceri. Guvernul unui stat african încheiase un contract în valoare de 600 de milioane de dolari pentru a permite unor firme să depoziteze pe teritoriul național reziduuri chimice. Sub presiunea vecinilor, care aflaseră despre ce fel de reziduuri era vorba, contractul a fost reziliat. Ministrul care a acceptat contractul a declarat: „Am accep-

tat tîrgul deși știam că substanțele sînt otrăvitoare deoarece aveam nevoie de bani!”. Neutralizarea acestui „gunoi” chimic ar costa prea mult firmele producătoare și de aceea ele caută o soluție mult mai ieftină: depozitarea pe teritoriul unor țări din lumea a treia. De-a lungul coastelor Africii patrulează o adevărată armadă de vase încărcate cu asemenea substanțe. Aceste nave fac repetate croaziere în jurul pămîntului în căutarea unui loc unde să-și descarcă otrăvitoarea încărcătură. Este clocotită, în acest sens, odiseea reziduurilor de la firma italiană Jelly Wax. Cargoul maltez „Lynx” a fost închiriat pentru a transporta 12 000 de butoaie cu substanțe toxice din portul italian Carrara pînă în Djibouti. Desi

Mumia din pagoda Dau

Filmul documentar este atrăgător mai ales prin faptul că oferă cineastului o sursă infinită de frumuseți și de mistere ale vieții cotidiene. Acesta este și principiul creației lui Pham Binh, un cunoscut creator de film vietnamez. Nu demult, el a vizitat zona pagodei Dau, în provincia Ha Son Binh, un cunoscut sanctuar budist din Vietnam. Revista „Le Courrier du Vietnam” a consacrat o relatare filmului realizat cu acest prilej de Pham Binh. Cineastul vietnamez a fost frapat de o statuie care prezenta un bonz (preot budist) în poziție de meditație, cu mina stingă pe genunchi, iar cu dreapta tocmai lovind o toacă de lemn pentru a ritma rugăciunile. Părea să fie o ființă vie, cu corpul puțin încovoiat, cu ochii săi închiși într-o atitudine de profundă meditație...

Nu mică i-a fost surprinderea cineastului cînd a aflat de la localnici că această statuie este chiar corpul unui bonz pe nume Vu Khac Minh, mort în urmă cu peste trei sute de ani! Potrivit legendei care s-a păstrat din acele vremuri, el ar fi fost discipolul lui să-l respecte reclusiunea în micul templu și să nu deschidă ușile acestuia decît a treia zi după ce nu vor mai auzi toaca. Dacă va fi găsit mort și prăbușit pe podea, discipolii aveau ordin să dărîme templul peste corpul neînsușit, pentru a-l îngropa. Dacă va fi găsit așezat, atunci el trebuia să-l aplice pe corp o peliculă de lac pentru a-l conserva. Sub stratul de lac, experții au identificat un strat de paie tocate, amestecat cu mătase și melasă de trestie de zahăr. Vu Khac Truong, discipol al celui dipăruit, a fost singurul care a cunoscut secretul acestui amestec.

Arheologii francezi au vrut să demonstreze că este vorba de o mumie, dar nu au avut mijloace tehnice să dovedească acest lucru. Pe de altă parte, populația s-a opus transportării statuii în afara pagodei. Cu toate acestea, recent, statuia a fost dusă la spitalul Bach Mai din Hanoi, unde a fost radiografiată. Pe ecran a apărut clar scheletul ei, cutia craniană fiind intactă, fără să fie scos creierul, fenomen necunoscut în perioada de după mumii faraonilor. Articulațiile sînt în stare bună, de parcă omul ar fi în viață și nu a fost identificată nici un fel de materie aglutinantă.

Pham Binh a prezentat toate aceste descoperiri în documentarul său „Secretele pagodei Dau”. O serie de experți sînt

capitanul avea la mînă un contract parafat, în regulă, autoritățile din Djibouti nu i-au permis acostarea. „Lynx” a traversat Atlanticul spre Puerto Cabello în Venezuela. Inițial, autoritățile portuare au permis descărcarea crezînd că există vreo firmă locală care se află antrenată în afacere. Dar nimeni nu a revendicat încărcătura. Pînă la urmă în portul Genova au mai ajuns 9 000 de butoaie. Un periplu cu un sfîrșit lamentabil. Ar mai fi de adăugat părerea unui expert în astfel de contracte. „Dacă export așa ceva nu pot să spun că sînt imoral, deoarece — spre deosebire de comerțul cu droguri, sclavi sau fîldeș — a trimite reziduuri otrăvitoare în țările sărace este ceva perfect legal”. Oare chiar așa să fie?

DAN DĂNUȚ DORU ■

de părere că bătrînul călugăr ar fi recurs la o serie de tehnici de autocontrol pentru a-și provoca autodistrugerea viscerelor și a sistemului cervical; au fost crutate numai tendoanele și ligamentele pentru a menține corpul în poziție sezîndă. Datorită documentarului lui Pham Binh, statuia-mumie din Dau, miracol și enigmă în același timp, va putea fi prezentată și oamenilor de știință și altor cercuiri interesate de pe alte meridiane.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Vînătoarea de criminali

„Am nevoie de ajutorul dvs. Priviți bine acest chip și dacă știți unde se găsește în această seară, sunați-ne imediat și veți ajuta la arestarea lui David James Robert, unul din cei mai mari zece criminali ai țării”. În studiourile canalului de televiziune Fox din Washington, John Walsh a lansat prima vînătoare de oameni televizată. Se așteaptă cu emoție reacția Americii. În acel moment, într-un mic apartament din Staten Island, un cartier la sud de insula Manhattan, un om panicat nu-și putea dezlipi ochii de pe ecranul televizorului. FBI-ul îl credea în Indiana, la 1500 km de New York. David James Robert, a cărui fotografie se găsea pe peretii tuturor posturilor de poliție americane de circa doi ani, era încolțit. O formidabilă putere era asmuțită împotriva lui. În 1986 a evadat din închisoarea Indianapolis în timpul unui transfer la spital pentru examene medicale. Viața sa, un veritabil dans al morții: patru asasinări, printre care și cel al unui bebeluș de cîteva luni abandonat pe marginea unei șosele înghețate, nenumerate violuri și, pentru a încheia, șase condamnări pe viață. David a început o viață nouă la New York unde a devenit foarte respectabilul domn James Lord, responsabilul unui refugiu pentru cei fără adăpost. Ba chiar, într-un ziar local i-a apărut fotografia în timp ce era felicitat de... primarul New York-

ului pentru... inima sa caritabilă!

Emisiunea televiziunii încă nu se terminase cînd telefoanele au început să sune. Telespectatorii îl identificaseră formal pe David în mai puțin de trei minute. Secția FBI din New York aflată în alertă maximă a intrat în acțiune, zeci de poliști începînd să cearnă adresele indicate. În 40 de minute a fost găsită mașina criminalului. După 72 de ore puscăria își repunea musafirul care-i refuzase ospitalitatea. Prezentatorul de la Fox, John Walsh exulta: „Este incredibil! Televiziunea a reușit în mai puțin de o jumătate de oră ceea ce poliția în întregii țări încercă de doi ani, să dea de urma unui pericolos criminal.”

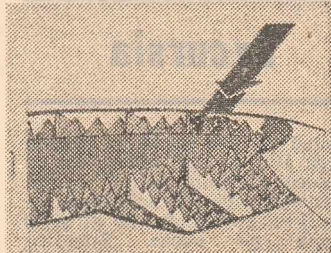
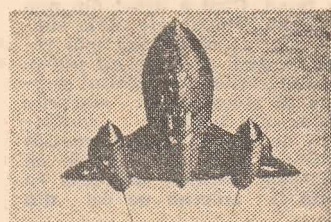
În mai puțin de trei luni, această vînătoare de oameni difotoliu a devenit un fenomen național și un succes comercial de invidiat. Alte 118 stații locale de televiziune au preluat emisiunea pe care o urmăresc cu atenție 15 milioane de americani în orele de maximă audiență ale serialurilor de duminică seară. În 12 săptămîni 15 criminali periculoși au fost arestați grație informațiilor furnizate de telespectatori. „Am reluat tradiția western-ului cînd chipurile criminalilor erau afișate în locurile cele mai circulante, explica Michael Linder, producătorul emisiunii „America's most wanted” (cel mai căutat în America). Am schimbat afișul de birție cu unul electronic pe care-l privește 15 milioane de oameni.”

Și totuși, vînătoarea de oameni este o emisiune controversată. În afara acuzațiilor de voluntarism și violență gratuită numeroși avocați reproșează faptul că televiziunea, însușindu-se într-un tribunal, violează independența justiției. Și F.B.I.-ul este îngrijorat de riscurile pe care emisiunea le reprezintă pentru justiție, deși îi recunoaște enormul succes. În fond, realitatea emisiunii și poliștii federali nu doresc decît să-i împiedice pe criminalii odioși să se plimbe pe străzi nestingheriți și, deci, să-și reia locul în camerele pregătite unde nu pot ucidă pe nimeni. Emisiunea continuă.

IOAN ROȘCA ■

Avionul invizibil

Este posibil ca un avion să devină din vizibil, invizibil și invers? Se pare că da. Deși tehnologia construcției unui

astfel de aparat este ținută în secret, unele date au fost făcute cunoscute. Pentru a fi invizibil avionul trebuie să nu poată fi detectat acustic, termic și vizual, respectiv să nu apară pe ecranele radar. Un astfel de aparat de zbor este cel din im-

agine, un Lockheed SR-71, construit dintr-un aliaj de titan cu o țesătură poroasă, și care are toate profilele rotunjite. Căz de fierbiți, ce sînt auncate de motoarele cu reacție ies prin eșapamentele plasate deasupra fuselajului, iar micile motoare așezate la capetele acestora le amestecă cu aerul ambiant, reducîndu-se astfel numai zgomotul, dar și disipînd condensul ce se formează la înălțimi. Suprafața avionului alit exterioară cît și interioară este tapisată cu conuri și pîrîmide, de genul celor din figură executate dintr-o spumă specială, ce au calitatea de a absorbi undele electromagnetice emise de radar. Pentru mărirea aerodinamicii, aparatul de zbor este acoperit și cu o vopsea specială. Se crede că avionul este dotat și cu aparatură electronică ce emite unde în contrafază cu cele ale radarului, aflat pe so anulîndu-le. Astfel el poate deveni pentru radar cînd vizibil cînd invizibil. După cum afirmă specialiștii americani avioanele invizibile de tipul F-19. ATA vor deveni operaționale începînd cu anul 1991. Să sperăm că pînă atunci rațiunea va învinge, iar miliardele de dolari ce urmează a fi folosite în construirea unor asemenea aparate vor fi utilizate cu folos în domeniul pașnicei activități.

AUREL DIANU

Tragedia de pe Sheffield

ȘTEFAN UDRESCU ■

Ministrul pentru zonele urbane, Carlo Tognoli, avertizează că nu există fonduri suficiente. Este în întîrziere și momentul introducerii — preconizate — în Italia — a taxei aplicabile vehiculelor diesel particulare, care poluează în proporție sporită. Nu numai că este în întîrziere ci nici măcar n-a început conversiunea sau înlocuirea acelor surse de fum și poluare care sînt autobuzele publice cu combustibil diesel. Este în întîrziere și adoptarea catalizatorului

Alegind a treia cale

Meciul s-a jucat. Legenda lui Robinson s-a pus în mișcare. Nimeni n-o va mai opri. Kiki Gavilan, Jack La Motta, Randolph Turpin, Carl Bobo Olson, José Bassora, Gene Fullmer, Carmen Basilio și încă alte vreo două sute de nume, toate „spulberate”. De acum înainte nimic și nimeni nu-l va mai putea ingenușca pe Sugar Ray. În afara morții : a intervenit Dumnezeu pentru a-l face k.o.”.

Tragedia de pe Sheffield a făcut ocolul lumii ca un avertisment la adresa pornirilor animalice tot mai frecvente, din păcate, în preajma terenurilor de sport. Fenomenul stârnește curiozitatea psihologilor, interesul sociologilor, îngrijorarea politicianilor. Tot mai multe autorități, în materia diferitelor discipline, sînt chemate să se pronunțe asupra cauzelor unor asemenea catastrofe. Unul e de părere că „plasele de fier ar trebui desființate. Invadarea terenului nu omorîră pe nimeni“. În publicația amintită, este invocată și antichitatea : „după gladiatori, acum cei sacrificați sînt spectatori“. Iar starea acestui sport-ree, care a născut atîta pasionați spre a ajunge „să-i omore“, e pusă în oglindă cu mitul zeului Cronos, care-și devoră fiii. Dar asemenea comparații rămîn pur retorice. Trist retorice.

Prin Sheffield, cu victime de trei ori mai multe decît Hey-
sel-ul, nu numai Anglia a fost
întoarsă pe dos, ci întreaga
umanitate. Este unul dintre cele
mai triste episoade ale civiliza-
ției moderne, care nu poate fi
comentat în nici un fel; pentru
că singurul vinovat fundamental
se află în om, în educația lui, în
modul în care-i sînt stimulate,
orientate ori filtrate pasiunile.
Acele pasiuni care adorm ra-
țiunea și dau naștere la mon-
struozități ca acelea de pe
Sheffield.

OCTAVIAN STIREANU ■

● Reprezentanții heavy și hard rockului au declarat război deschis flagelului ucigător numit DROG. Deveniți participanți activi în campania anti-drog, ei au pregătit ca prim material un dublu album care

va apărea la începutul verii. Albulum va cuprinde vechi succese în interpretări actuale, astfel: Ozzy Osbourne interpretează „Purple Haze” al lui Jimi Hendrix, Cinderella cântă „Move over” lansat de Janis Joplin, Scorpions vor interpreta un pot-pourri al slagărilor trupei „The Who”, iar Bon Jovi au ales marelui succes al lui Thin Lizzy, „The Boys are back in Town”.

MIRCEA ZANE

Trofee de prestigiu în vitrina handbalului feminin românesc!

Cum se obține victoria

Îată o întrebare al cărei răspuns este greu de formulat înainte de competiție, chiar având atutul performanțelor anterioare, știut fiind că nici un sport n-a definitivat... „rețetele” victoriei. Cu atât mai dificil ar fi fost răspunsul pentru tinărul mare maestru american, J. Fedorowicz, la startul în marea „open” american de la New York, turneu care i-a adus cea mai strălucitoare și nesperată victorie din palmares. Circa 1000 de șahiști împărțiți în șase grupe valorice au concurat în 9 runde desfășurate în sistem elvețian, prezenți fiind cei mai buni jucători americani, un puternic contingent de jucători europeni și... 12 mari maestri sovietici. Grupa de elită a reunit 100 de participanți, favorizând jucătorii sovietici L. Polugaevski, J. Ehlvest, V. Smislov, I. Dorfman, I. Razuvaev, M. Gurevici alături de jucătorii locali Y. Seirawan, B. Gulko, W. Browne, A. Miles.

Un cuvânt greu de spus urma să aibă și reprezentantul nostru Florin Gheorghiu, cunoscut fiind excelențele sale rezultate obținute peste ocean: câștigarea turneului de la Lone Pine (1979) și înscrierea de trei ori consecutiv în anii 1979, 1980 și 1981 ca victorios în „U.S.A.-open”. După o victorie prețioasă la maestrul internațional E. Shapiro, multiplul nostru campion a avut de trecut printr-un culoar de foc al trioului sovie-

tic: A. Cernin, L. Polugaevski și J. Ehlvest, jucători cu un coeficient elo mult superior. Jucând două runde consecutiv cu piesele negre, Fl. Gheorghiu a ales ca armă de luptă împotriva lui Polugaevski (după remiza cu Cernin) și a lui Ehlvest apărarea Benoni, deschidere în care numele lui Gheorghiu este punct de referință în manualele de teorie, reușind să obțină avantaj tactic. Să urmărim duelul cu ex-candidatul la titlul mondial: Polugaevski — Gheorghiu: 1.d4 Cf6 2.c4 c5 3. d5 d6 4. Cc3 g6 5. e4 Ng7 6. Cf3 00 7. h3 e6 8. Nd3 Ca6 9. Ne3 Ce7 10. a4 De7 11. Dd2 c5 12. Ng5 Te8 13. g4 Nd7 14. Cg1 Df8 15. Cge2 Rh3 16. Cg3 Cg8 17. Ne3 f6 18. 00 Nh6! 19. f4 e:f4 20. N:f4 N:f4 21. T:f4 De7 22. Ta1 T:f8 23. Rg2 Rg7 24. h4 Ch6 25. Ne2 De5 26. b3 Tae8 27. Cd1 Ca6 28. Cf2 Cb4 29. Nd3 C:d3 30. D:d3 a6 31. Df3 T:f7 32. g5 Cg8. În această poziție, când atacul albului a ajuns în impas, negrul putând beneficia de un final mai bun, cei doi adversari au căzut de acord asupra remizei din cauza unei pronunțate crize de timp. Putea urma 33. Ng4 C9g4 34. T:g4 f:g5 cu contrașanse pe ambele flancuri pentru negru.

Partida cu Ehlvest a urmat linia din partida cu Polugaevski, schimbarea survenind cu 9. 00 Ce7 10. Ng5 h6 11. Ne3 e: d5 12. e:d5 b5! Și Gheorghiu câștigând duelul teoretic, dar în mare criză de timp a ratat copilărește victoria în poziția Rh1, Dh4, Tf1, Td1, Ce4, Nbl, pioni: a2, c4, d5, f2, g2 și Rg8, Dd7, Te2, Te5, Ch3, Cb4, pioni: a5, c5, d6, f7, g6, h6, datorită unei mutări intermediare 1... C:f2 ?! 2. T:f2 T2:e4 3. N:e4 Th5 4. D:h5 g:h5 5. Td1! ajungând chiar să piardă confruntarea în loc să fi câștigat prin 1... T2:e4! 2. N:e4 Th5 3. D:h5 g:h5 4. g:h3 D:h3 5. Rg1 Dg4 6. Ng2 D:c4... În runde următoare, întâlnind jucători cu un elo mediu de 2500 p, marele nostru maestru a remizat cu De la Villa, cu E. Ahmlovskaja, a câștigat la Shirazi și a terminat la egalitate cu marii maestri Seirawan și Lein cumulat în final 5 puncte din 9 posibile.

Lupta pentru victorie a fost foarte strînsă, presărată cu numeroase surprize. M. Gurevici (U.R.S.S.) a fost eroul celei mai mari ratări, pierzind în mod incredibil în ultima rundă în poziție avantajoasă în fața lui J. Fedorowicz, singurul care a ajuns astfel, prin jocul intim plării, să totalizeze 7 puncte.

MARGARETA MUREȘAN

Așteptată cu deosebit interes, finala Cupei Cupelor Europene la handbal feminin avea să facă din nou neîncăpătoare Sala sporturilor din Bacău, spre care s-au îndreptat, încă de la primele ore ale dimineții ultimei duminici de aprilie, peste 3000 de spectatori. Alte cîteva sute au rămas afară, resemnați, urmînd să privească partida pe monitoarele instalate de către organizatori, gazde ospitaliere și de data aceasta.

Miza jocului și-a pus amprenta încă din start, ambele formații greșind și înroșind situații foarte clare de gol. Sovieticele, bunăoară, care au avut lovitură de începere, forțează și pierd, dar portarul Barieva apără de două ori și își aduce din nou echipa în atac. E rîndul Ioanei Vasilca să se remarcă, scoțînd uluitor mingea trasă de Vidrina, din lovitură de la 7 metri, însă șutul imparabil al Gabrielei Antoneanu întîlnește bara. Tot în bară avea să tragă și Butnărașu, după ce Vasilca, într-o excelentă dispoziție de joc, stopase iureșul oaspetelor.

Handbalistele de la „Kuban” revin în forță, calcă semicercul și Elena Ciubotaru, bine anga-

jață, n-o poate păcăli pe Barieva care avea să pareze, la rîndu-i, numeroase alte mingi. Va rata apoi și Luca, dar tot ea recuperează și deschide scorul. Era minutul 6. Gheața se spărse, însă peste 2 minute sovieticele aveau să preia condu-

Din acel minut 16, antrenorii Mihai Pinteș și Costel Petrea s-au văzut siliți să schimbe tactica de joc, pierderea acestei aruncătoare de temut fiind suplinită de combinațiile inspirate de la semicerc, care au pus în situații de a înscrie pe

listele de la „Știința” întră cu și mai multă siguranță în teren, dar ratează exagerat de mult și permit sovieticelor să se apropie amenințător: 13—10 (minutul 35), 17—15 (minutul 49), 20—18 (minutul 56), și în final, 22—19.

O victorie de răsunet care aduce echipei băcăoane primul trofeu european, cu atât mai prețioasă cu cit el este „recuperat” chiar de la deținătoarea ultimelor două ediții ale prestigioasei competiții europene. O performanță strălucită, ce confirmă ascensiunea handbalului feminin românesc, care a avut printre artizane pe Ioana Vasilca, Laurica Lunca (1), Filofteia Danilof (1), Lidia Butnărașu (4), Gabriela Antoneanu (1), Georgeta Cervenciu, Emilia Luca (9), Elena Ciubotaru (5) și Marlena Petrea (1). Lor li se adaugă Angela Brîndușoiu, Eugenia Jitaru, Adriana Popa, Eva Tarvas, Marilena Matei și Cristina Turluianu, cele care pe parcursul întregii competiții au contribuit cu forțe egale la netezirea drumului spre marea finală.

CORNEL GALBEN

Cupa cupelor — la Bacău

Urcarea pe soclu

cerea, amuțind pentru o clipă vacarmul tribunelor. Replica băcăoancelor e promptă și în minutul 10 ele conduc cu 3—2 instalîndu-se, încet-încet, la cîrma jocului.

Văzîndu-se deseori depășite de tehnicitatea și inventivitatea gazdelor, oaspetele se apără cu o agresivitate rar întîlnită, ce s-a soldat firesc cu eliminările de rigoare, dar și cu scoaterea definitivă din joc a Gabrielei Antoneanu, transportată de urgență la Spitalul județean.

celelalte jucătoare. Vasilca mai apără încă două lovituri de la 7 metri, parează numeroase alte șuturi, dînd aripi coechipierelor care înscriu gol după gol, mărîndu-și astfel avantajul: 10—7 în minutul 24, 12—8 în minutul 29. Cu trei secunde înainte de sfîrșitul primei reprize, Elena Ciubotaru, excelent lansată de aceeași Vasilca, ridică printr-o execuție măiestră scorul la 13—8, spre deliciul tribunelor.

Avînd 5 goluri avans, handba-

lul nostru feminin, Chimistul Rimnicu Vilcea, pornea cu șanse substanțiale în disputa din returul finalei „Cupei I.H.F.” chiar dacă în meciul pe care-l susținea în deplasare o înfrîngea pe actuala deținătoare a trofeului, formația Egle Vilnius. Cele opt puncte avans cucerite la Rimnicu Vilcea dar mai ales valoarea de ansamblu a echipei antrenate de Gheorghe Ionescu și Ioan Gherhard promiteau reeditarea performanței realizate în 1985, cînd handbalistele noastre intrau pentru prima oară în posesia prețiosului trofeu. Și într-adevăr, la sfîrșitul timpului de joc regulă-mentar, scorul general al finalei (47—44. În favoarea sportivelor române) consfințea împlinirea unei merituose performanțe cu largi semnificații nu doar pentru mișcarea sportivă vilceană ci și, poate mai ales, pentru handbalul nostru în general, care-și concretizează ascensiunea prin cele două titluri cucerite de fete, prin prezența stelistilor într-o altă finală europeană, prin promovarea naționalei în grupa de elită a handbalului mondial.

Misiunea vilcencelor a fost, se înțelege, foarte dificilă, în con-

Cupa I.H.F. — la Rimnicu Vilcea

Pentru a doua oară

dițiile în care puternicele lor adversare și cei peste trei mii de spectatori prezenți în tribunele Palatului sporturilor din Vilnius nu au renunțat nici un moment la ideea că handicapul poate fi refăcut. Gazdele au militat, desigur pe „forța de șoc” determinată de masivitatea sporti-

velor sovietice, pe jocul lor athletic, pe avantajul propriului teren dar toate acestea n-au fost suficiente pentru a răsturna situația în favoarea lor, echipa română ripostînd mereu foarte precis, în defensivă mai ales, luptînd cu dăruire pe tot parcursul partidei, opunînd ofensivei dezlănțuite a celor de la Egle eficiența unei evoluții cu valențe tehnico-tactice deosebite.

Jucătoarele noastre (Denisa Nan, Edit Matei, Maria Verigeanu, Liliana Topea, Lăcrimioara Lazăr, Nadina Nedelcu

și portarul Carmen Moldovan) au făcut și de această dată o partidă mare, jucînd mai ales pentru rezultat dar reușind nu o dată faze de mare spectaculozitate. Este clar, ele au știut foarte bine nu doar ceea ce vor (prima repriză mai ales, în care au terminat cu două puncte

bătălie pentru a câștiga războiul, intrînd, iată, pentru a doua oară în posesia trofeului.

O câștigătoare ale cărei merite sînt cu atât mai mari cu cit a reușit pe parcursul desfășurării competiției să elimine adversare de valoare (Z.V.L. Prešov, Rostselmaș Rostov pe Don, Spartacus Budapesta și, în fine, Egle Vilnius) impunîndu-se de fiecare dată printr-un joc elaborat, bazat nu doar pe forța dar și pe inteligența sportivelor sale, încă o echipă românească aureolată în competițiile de vîrf ale handbalului european care merită toată admirația și felicitările noastre ce se cuvin adresate jucătoarelor, tehnicienilor și conducătorilor, tuturor oamenilor de bine care le-au încurajat și susținut înalta performanță.

Aceste două victorii finale ale echipelor noastre se pot constitui într-o bună rampă de lansare a handbalului românesc feminin și la nivelul naționalei, ele trebuind să fie nu doar o promisiune ci însăși certitudinea pe care să se fundamenteze munca de edificare a unei echipe cu adevărat competitive.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Baschet în patru

Așteptat cu mare interes de iubitorii baschetului, primul turneu al Diviziei „A” feminine pentru locurile 1—6 (desfășurat la Cluj-Napoca, într-o impecabilă organizare) a avut darul de a incurca și mai mult lucrurile în fruntea clasamentului. Dacă „U” Cluj-Napoca s-a distanțat la trei puncte de a doua clasată și la patru de a treia și a patra (cîștigînd toate jocurile, după cum era și de așteptat), Voința București a „lăsat-o” pe Olimpia București să o depășească în clasament, ajungînd la egalitate de puncte cu Voința Brașov!

Lupta s-a dat, de fapt, între echipele antrenorilor Martin Paraschivescu, Strugaru și Moraru, fiecare cu avantajele ei: „U” cu cel mai omogen lot și cu jocul cel mai rapid, Olimpia cu cea mai bună așezare în teren, Voința București cu jucătoarele cu talia cea mai înaltă iar Voința Brașov cu o mare combativitate și putere de concentrare. Asta a fost la Cluj-Napoca... Dar să nu uităm că brasovenzele au jucat fără Magdalena Jerebie și Carmen Cășvean, cea de a doua fiind posibil să fie refăcută pînă la începerea turneului bucureștean. „Cheia” si momentul psihologic al turneului l-a constituit fără îndoială partida (din ziua a doua) dintre cele două formații ale cooperației meșteșugărești (cînd Camelia Hinda, a zburdat pur și simplu), bucureștencele resimțînd șocul în ziua urmă-

toare, cînd Olimpia nu a mai condus din minutul 13, dar s-a menținut în plasa parteneriei și în ultimele secunde a reușit să egaleze prin Mariana Bădini și să cîștige în ultima secundă a prelungirilor, prin splendidul cos al Mălinei Marinache. Încolo, remarcări deosebite sînt greu de făcut, instabilitatea pîrînd a caracteriza întreg acest prim eșalon al baschetului feminin, fluctuațiile de la un meci la altul și chiar de la un minut la altul fiind în mod cert mai mult de factură psihologică — ceea ce explică greseli copilărești urmate de executii de excepție și invers. S-a văzut însă clar că „garda veche” (Bădini, Bors, Biră, Stoichiță, Urgodi) nici nu se gîndește să cedeze iar noile venite în „A” (Daniela Morosan și Georgiana Geleriu de la „U”, Laura și Anca Nitulescu — 15 ani, neîmpliniți — de la Rm. Vilcea, Ioana Cocirlan și Svetlana Simion de la Voința București și Gabriela Balogh de la Salonta) își impun cu din ce în ce mai mare pregnanță prezența, în timp ce în lipsa Magdei Jerebie vilceanca Magdalena Manea s-a detașat ca cosghețară cu 125 de puncte înscrise.

Avantajul luat de clujence este incontestabil și cel de al zecelea titlu de campioane naționale se pare că nu le va scăpa.

RADU BĂDILĂ

Toată lumea face sport

● Declarațiile dinaintea unui joc important au farmecul lor chiar (în cazul de față tocmai de aceea...) cînd le citești „post-festum”, exemplul cel mai bun constituindu-l cel al olandezului Frank Rijkaard, care, înaintea returului semifinalei A.C. Milan — Real Madrid, a tunat și fulgerat împotriva antrenorului Arrigo Sacchi. Înaintea partidei, încheiată, cum stiti cu categoricul scor de 5—0 în favoarea formației italiene (Real Madrid a mai încasat o corecție similară în urmă cu 7 ani, de la Bayern München) ziarele olandeze au înserat cîteva filipice ale acestui dificil caracter care este Rijkaard, cel ce, vă amintiți poate, a mîi avut un diferend grav cu Johan Cruyff, pe vremea Ajax-ului. „Este absurd să fiu folosit în apărare”, a spus Rijkaard într-un interviu apărut în „Het Parool”. „La A.C. Milan, tactica sufocă totul, mai ales creativitatea. Discutăm ore întregi tactică, iar rezultatul în teren nu-i altceva decît haos. Sacchi trebuie să-mi spună ce are de gînd cu mine în viitorul sezon!” ● Marco Van Basten a fost și mai clar, declarînd în „Volkskrant”: „Îmi fac deja bagajele. Indiferent de rezultatul finalei Cupei campionilor europeni cu Steaua, n-am nici cea mai mică intenție să-mi prelungească contractul cu Milan. Voi pleca la Cruyff, la Barcelona”. După meciul cu Real, echipă care a „prins” una dintre cele mai nefericite zile din

istoria sa, controversale s-au mai aplanat. Vor reizbucni, probabil, după finală... ● Pe urmele lui Stanley Matthews, celebrul atacant englez care a jucat în prima ligă pînă la 50 de ani, calcă, iată, Morten Olsen, care, la aproape 40 de ani, a fost rechemat de antrenorul danezilor, Sepp Piontek, la reprezentativă. Cu selecția din partida cu Bulgaria, Morten Olsen a intrat în selectul club al „centenarilor”. ● În vederea finalei „Cupei Cupelor” la fotbal, programată cum se stie în ziua de 10 mai, la Berna (ora de începere, ca și la finala „C.C.E.”, 21.15, ora României) între C.F. Barcelona și Sampdoria Genova, autoritățile elveteiene au luat măsuri de securitate fără precedent în Tara Cantoanelor, fiind mobilizati 1000 de poliști, în timp ce au fost vindute cu 10000 mai puține bilete decît capacitatea stadionului. În fapt, în fotbalul occidental actual, în care rețetele se fac în special din încasări de la sponsori, pentru reclame și drepturi de televiziune, nu interesează în mod deosebit vânzarea biletelor, mai ales la partidele „cu probleme”, unde cheltuielile de securitate devin din ce în ce mai mari. ● Stadionul „Walk-dorf” din Berna a fost construit în 1950 și a găzduit, printre altele, celebra finală R.F. Germania — Ungaria (scor 3—2) a campionatului mondial din 1954 și o finală a „Cupei Cupelor”, în 1961, cînd Benfica Lisabona a întrecut cu 3—2 (scor „programat”) pe... C.F. Barcelona.

LUCIAN OPREA

Tot noi vom obține calificarea!

(Comentarii de la trimișii noștri speciali la Atena)

...Spun nimeni alții decât Lung, Gh. Popescu, Cămătaru, Bumbescu, Iovan, Sabău, Klein, Lupescu, Rednic, Mateuț, Hagi și ceilalți tricolori
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

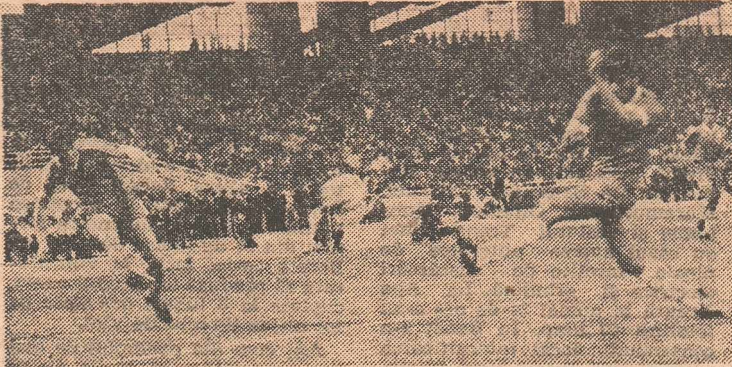
(Urmare din pag. 24)

că finala se joacă o singură dată, în timp ce pentru calificare „mai sunt jocuri”. Coincidența face ca între finală și jocul cu Bulgaria să existe doar o săptămână: la Barcelona e clar cine va juca, dar cine va juca la București? Întrebarea ar avea un răspuns de principiu: în națională trebuie să fie prezenți cei mai buni jucători din țară. Se pot invoca și situațiile nu tocmai departate în timp cînd Boniek, apoi Lerby, după jocurile cu echipele lor de club, se urcau în avion pentru a fi prezenți în echipele naționale respective. Vrem să spunem că teza despre apărarea culorilor patriei, a prestigiului național, despre mîndria de a asculta imnul țării pe un teren de sport își capătă acoperire reală și substanță concretă tocmai în astfel de situații, în care aceleași forțe trebuie să fie prezente pe două fronturi — cu aceeași plăcere și cu același interes.

În al treilea rînd, jocul de la Atena a dezvoltat precum un revelator deficiențele de program anterior în activitatea echipei naționale. Ne referim la insuficiența jocurilor internaționale, despre care s-a mai scris,

de altfel, în această pagină. Naționala noastră n-a avut, din păcate, posibilitatea să-și consolideze mai multe variante de alcătuire și, cu atât mai puțin, nici să ajungă la o „combinare vectorială” a stilurilor de joc din cele două principale cluburi furnizoare de jucători. Ca să fim în actualitatea unei comparații, menționăm că echipa Greciei a vînturat în acest sezon mai multe formule, pe parcursul a 7 jocuri de verificare, ajungînd la acel „11” care ne-a dat atîta de furcă. Moda (adoptată? im-

pusă?) la echipa noastră națională, de a stringe jucătorii doar în preajma meciurilor, ar fi trebuit dublată sau suplinită de asigurarea unor stagii de pregătire mai îndelungată, în care să se experimenteze inclusiv situațiile de posibile absente (mai mult sau mai puțin inevitabile). Or, în condițiile date, naționala n-a putut fi la Atena decît ceea ce și este: alăturarea unor jucători cărora și sub tricoul le-a rămas definitiv stilul de joc de la club. Mai mult decît atît, am prezentat într-un joc oficial

Iovan, revenit pe dreapta, și-a regăsit aplombul

Clipa care ne depărta de Roma

Între eleganța săriturii lui Sabău și zvîrcolirea apărătorului elen este aceeași diferență ca între un favorit și un out-sider

Presă greacă a fost spumoasă nu numai înaintea jocului, ci și după. De data asta, au bătut marea, cu titluri ce anunțau, parca, o catastrofă naturală de proporții, pe faza căderii în careu a lui Samaras, neacordarea penalty-ului fiind considerată pe-aici aproape o „crimă”. Abia simbăta, în 29 aprilie, spiritele s-au mai potolit, odată cu publicarea în „Lumina sporturilor”, cel mai popular cotidian sportiv care apare la Atena, a unei declarații a observatorului F.I.F.A., la acest joc, domnul Roger Bart, medic de profesie, fost arbitru internațional, vicepreședinte al Federației Franceze de Fotbal. Fără a comenta declarația acestuia, așa cum au făcut, de altfel, și ziariștii eleni, o reproducem doar, cu mențiunea că a acordat arbitrilor nota maximă:

„Din păcate, arbitrii sînt neîndeptățiți adevse în urma unor faze critice, care duc la fracțiuni de secundă. Opinia mea personală este că nu a fost penalty, deoarece mingea se rostogolea, scăpată de controlul celor doi rivali, înainte de a cădea Samaras. Dacă acesta ar fi căzut cu o clipă mai înainte, atunci era sigur penalty. În cazul concret, însă, după părerea mea, arbitrul a apreciat foarte just faza în favoarea apărătorului. Totdeauna se ține cont de avantajul apărătorului în propriul careu. În raportul meu către F.I.F.A. am menționat, de asemenea, comportarea lui Apostolakis în momentul în care a primit cartonaș galben.

Jocul echipei grecești a fost excelent, surprinzîndu-mă prin efort și dăruire. Nu uități că ați jucat contra unei echipe care este, probabil, printre cele mai tari forțe fotbalistice ale Europei. Trebuie să fiți mulțumiți nu numai de jocul propriu-zis, ci și de scor”.

S-ar părea că ziariștii eleni și-au însușit opinia domnului Bart, pe care, chiar dacă n-o comentează, au avut, totuși, decența s-o aducă la cunoștința suporterilor de aici.

VICTOR RĂDULESCU

o linie inedită de apărare și un atac (Hagi, Cămătaru) ce evoluase (fără eficiență) doar la Varșovia. Paradoxal, se poate spune, randamentul cel mai slab l-a avut, totuși, mijlocul — întrucît apărarea a fost, într-adevăr, la înălțime, iar în atac (altfel, unde?) s-au creat, cum s-a văzut, niște situații de gol.

Dificultățile liniei de mijloc sînt explicabile prin dislocarea lui Hagi: cu el în poziție retrasă, și marcat cum a fost, s-ar fi creat spații largi în atac (celebrele lansări spre Lăcătuș), s-ar fi ținut mingea mai mult, s-ar fi forțat pătrunderi pe centru (cu inevitabilele lovituri libere din atîtea jocuri) și-ar fi dat apărării posibilitatea să joace mingea pe spații mai scurte (și pre-lungite, cum se știe) de acțiunile individuale ale lui Sabău și Hagi. Or, în alcătuirea dată, nici Lupescu n-a putut fi Hagi, și nici Hagi — Lăcătuș; deci am avut altă echipă, care a jucat, inevitabil, altceva decît ne obișnuise în toamnă.

Desigur, s-ar putea face referiri asupra evoluției fiecărui jucător, dar astea nu mai folosesc acum la nimic. Mai ales că, la națională, randamentul fiecăruia nu depinde de propria-i valoare (nemodificabilă între două locuri de cantonament), ci de alți factori, preponderenți extra-fotbalistici. Totuși, nu din punctul de vedere al valorii, arhicunoscut, de altfel, ci al randamentului jucătorilor noștri subliniem: seriozitatea lui Lung, capabil să-și regleze, la un potenționmetru sufletească invizibil, fiecare evoluție în funcție de importanța partidei; prestația iarăși excelentă a tăcutului Red-

nic, readus de un antrenor înspărat pe postul de libero și reactivat la un nivel superior tocmai cînd se și vedea, ani în șir „vioara a doua”, la națională, în acest rol; mobilizarea exemplară a cuplului Iovan — Bumbescu, prieteni de o viață, dar sufletești și serioși cînd e vorba de „meserie”; prospețimea lui Klein, reprofilat și el tot la club și, iată, tot spre beneficiul ulterior al naționalei; Mateuț a fost persistent în neșansă, Sabău a intrat mai greu în ritm, Lupescu a resimțit tracul debutului într-un joc sufocant prin miză, Cămătaru n-a avut partener de joc în atac, Ilie Dumitrescu n-a avut timp și spațiu de desfășurare, Gh. Popescu — aceeași certitudine, iar despre Hagi — citiți însemnările alăturate.

Concluzia principală a jocului de la Atena este nimic altceva decît premisa majoră a întregii campanii de calificare: **naționala are nevoie de sprijin și de încredere.** Pentru că tot ea va obține calificarea! După prima jumătate a întrecerii — jumătatea cea mai grea, cu două jocuri în deplasare și unul acasă — naționalii noastre nu i se poate reproșa nimic, din punctul de vedere al rezultatelor. Urmează să limpezim circumstanțele jocului cu Bulgaria, plasat în atmosfera densă a finalei Cupei campionilor. Apoi, pauza de vară va estompa probabil „șocul psihologic” al revenirii danezilor într-un moment în care se uitau spre noi cu periscopul. Oricum, runda nordică din toamnă va fi decisivă. Așa cum a fost, de altfel, fiecare meci de pînă acum.

„Meciul” dinaintea jocului

Că un meci de fotbal poate începe cu mult înainte de fluierul arbitrului aveam să ne convingem, o dată în plus, la Atena, unde presa greacă a aruncat bolovanul încordării chiar din momentul sosirii pe aeroport. Cel mai căutat de toți — Hagi, jucător care are în Grecia o popularitate de nedescris, umflată adesea cu drojdia de bere a unei imaginații infierbinate. N-am auzit „în direct” schimbul de replici dintre jucătorul nostru și ziariștii care-l impresuraseră, dar cert este că înțarul acelei conversații a fost transformat într-un „armăsar” care, a doua zi, ocupa mai multe pagini ale ziarului „Athlitikicho”, în care Hagi era terfelit în fel și chip — de la aluziile vestimentare (cu un colorit, pasămite, similar clubului Panathinaikos) pînă la comentarii de-a dreptul jignitoare, ce frizau bunul simț, zgîriind chiar și privirea unor cititori neutri. S-au legat de Hagi sub diferite pretexte, de la faptul că nu era proaspăt bărbierit, pînă la un răspuns mai puțin elegant pe care, exasperat de insinuirile și insistențele așa-zisilor gazetari de sport, l-ar fi dat la un moment dat.

Misterul acestei campanii de presă aveam să-l aflăm nu după mult timp, răsfoind colecția amintitului ziar în care adesea Hagi era prezent și prezentat numai la superlativ, inclusiv prin intermediul unor interviuri de care el habar n-are că le-ar fi dat vreodată! Desigur, e regretabil că băieții de la „Athlitikicho” au încercat să-și spele rușinea față de propriii cititori (pe care, fără nici-un temei și în repetate rînduri îi anunțase, sub titluri pompoase, că Hagi va juca la Panathinaikos), aruncînd totul în spinarea lui Hagi, dar eșecul fostei lor campanii născută de imaginație nu poate fi niciun compensat printr-o campanie în sens opus, de minimalizare și jignire a celui pe care odinioară îl ridicau în slăvi. Patima este totdeauna năpădă și condamnabilă, dar mai ales cînd e vorba de cuvîntul tipărit — și tipărit tocmai spre a scoate castanele din foc cu mina altuia.

Nu ne amestecăm în slăbiciunile pe care respectivii ziariști le pot avea față de un anume club (în ciuda cerinței de obiectivitate a unei publicații declarată „neutră” din punct de vedere sportiv), dar nu putem omite că, în paralel, un alt ziar, „Lumina sporturilor”, n-a pomenit vreun cuvînt despre așa-zisa discuție de la aeroport, mulțumindu-se să publice pe pagina întâi poza lui Hagi sub care, laconic, se spunea doar atît: „Toți românii sînt exagerat de optimiști!”. Se înțelege că atacurile asupra lui Hagi s-au prelungit, firesc nu-i așa?, din presă în tribunele stadionului și de aici în teren, rare fiind situațiile în care contactele jucătorului nostru cu mingea să nu fie însoțite de fluierăturile respective. Spre lauda lui, Hagi și-a văzut de joc, n-a răspuns la provocări, dar a plătit tributului unei prudențe excesive dar, omenește, de înțeles, evitînd, orice „clenci” cu vreun jucător elen. De aceea, poate, a și pierdut multe mingi, invariabil — în fracțiunea de secundă a contactului cu adversarul.

Pătania lui Hagi sau cu Hagi confirmă, încă mai era nevoie, că jocul de fotbal și-a extins astăzi durata cu mult înaintea și după cele 90 de minute. De aceea, mai ales în jocurile în deplasare, partidele încep odată cu coborîrea din avion; și cer respectarea tuturor regulilor. Inclusiv ale unei conduite impecabile, fără cea mai mică posibilitate de reproș sau interpretare. (O. ȘTIRE).

Hagi a avut de disputat două „meciuri”: pe teren și în afara lui

**Cu omenie
românească
și solidaritate
marinărească**

ÎNTÂMPILARE PE MAREA ROȘIE

Nava-mineralier „Bechet” venea din India. În timp ce navigau pe Marea Roșie, marinarii români au salvat, în condiții de furtună, pe cei 12 membri ai echipajului vasului pescăresc „Numa al Nassr”, aflat în derivă de 20 de zile, cu proviziile de apă terminate. Având motorul defect și cirna blocată, ambarcațiunea, sub pavilionul Republicii Yemen, se afla în voia vinturilor și a valurilor, expusă pericolului scufundării. Echipajul său se găsea în r-o avansată stare de epuizare.

Marinarii yemeniți au primit îngrijirile de urgență necesare, h apă și apă, fiind transpotați apoi pînă în rada portului Hodeidah. Aici au fost debarcați, spre bucuria familiilor lor.

Ulterior, la stația de radio a navei românești, comandată de Marcel Zărea, a fost recepționat următorul mesaj transmis de autoritățile portuare respective: „În numele poporului yemenit și al guvernului vă mulțumim. Sinteți oricînd bineveniți la Hodeidah”.

(Agerpres)

Refren pentru toate
virstele:
„Înfloresc grădinile,
Ceru-i ca oglinda...”

Fotoreportaj de
PAUL AGARICI

După meciul nul de la Atena

Tot noi vom obține calificarea!

Jocul de la Atena este un avertisment pentru relaxarea cu care începuse să fie privite aceste preliminari. În aprecierea startului favorabil din toamnă s-a pedalat prea mult pe meritele victoriei de la Sofia, neglijindu-se, oarecum, importanța rezultatelor dintre celelalte competiții în plasarea confortabilă a echipei noastre pe primul loc. Cît de „confortabilă” a fost această poziție am putut vedea tot dintr-un joc al rezultatelor — acel 2-0 al danezilor la Sofia lovindu-ne cu capul de pragul de sus pentru a-l vedea pe cel de jos (unde, vorbind la propriu, Smaras căzuse într-o fază pe care 9 arbitri din 10 o sancționau cu penalty, în cadrul procentelor firești acordate gazdelor). Fără a intra în detalii (fusesse un penalty și la Sabău), putem spune că ambele echipe au trecut cu bine printre Seyla și Caribda, corabia noastră fiind pusă serios la încercare în „strîmtoarea” acestui joc decisiv.

Idealul în fotbal este ca printr-un joc bun să obții un rezultat bun; la Atena, doar rezultatul a fost bun. A fost chiar excepțional — față de calitatea jocului și de spectrul unei înfringeri ce părea iminentă, la multe momente date de fazele din teren. Dar cum adesea ni s-a întîmplat pe dos (rezultate proaste după jocuri bune), să punem întîmplările de la Atena pe seama vazelor comunicante ale fotbalului, fără a ignora, însă, învățămintele acestui joc.

Primul se referă la realismul ce trebuie să caracterizeze conduita fotbalului nostru și a celor din jurul lui pe tot parcursul campaniei de calificare, reprimind cu orice mijloace tentația de a crede că un meci este pierdut ori (și mai grav) cîștigat dinainte. La Atena a cam bîntuit acest abur de ușurință (stimulat și de amforele fierbinți ale presei grecești care ne ridicau în slăvi — truc vechi — tocmai spre a potența o eventuală victorie a lor), după cum el ar putea să reapară, cu efecte la fel de nocive, în preajma jocului cu Bulgaria, de pe 17 mai.

În al doilea rînd, tot o problemă de conduită este aceea de a adevăra optica tuturor factorilor implicați în fotbalul nostru la inedită și laudabilă situație de moment a acestui sport, aflat în luptă simultan pe două fronturi ale performanței internaționale: calificarea la campionatul mondial și cucerirea unei noi (de fapt, aceeași) cupe europene. Ambele obiective, nu se îndoiește nimeni, sînt de importanță națională, angajînd prestigiul fotbalului românesc, chiar dacă pentru unul luptă însăși echipa națională iar pentru celălalt campioana țării. Tocmai de aceea, se cer tratate la fel, din toate punctele de vedere. Poate exista ideea, subredă, în fond,

(Continuare în pag. 23)

OCTAVIAN ȘTIREANU

În tradiția primăverii: „la iarbă verde!”

VREMEA

cum a fost
cum va fi

CORNELIU POP

Așa cum se aprecia în prognoza apărută în numărul precedent al revistei, regiunile vestice ale țării au fost afectate în zilele sfîrșitului de aprilie de o vreme instabilă. În zonele deluroase ale Banatului, Crișanei, Maramureșului, Olteniei, Munteniei și vestului Transilvaniei au căzut averse puternice de ploaie însoțite de descărcări electrice și grindină. La Apa Neagră în numai 24 de ore s-au totalizat 65 l/mp. În Banat s-a consemnat local intensificarea vîntului sub forma unei vijelii, fenomen estival ce se produce la înlocuirea unei mase de aer cald de una mult mai rece. Studiul acestei forme violente de manifestare a vîntului este mult îngreunat de lipsa unor date de observație relevante asupra fenomenului. Atît aparatura din dotarea rețelei de stații meteorologice cît și metoda măsurărilor regulate de vînt nu sînt adecvate observației vijeliilor. Diversele probleme legate de realizarea unor prototipuri de aparatură pentru măsurarea vîntului mai precise și mai fiabile precum și dificultățile de etalonare a acestei aparaturi sînt în centrul atenției specialiștilor în domeniul aparaturii meteorologice din București și Sibiu. Problema realizării unor anemometre foarte precise, capabile să facă determinări la numai 3 m deasupra nivelului mării pe geamanduri ce să se mențină în stare de funcționare pe perioade depășind 1 an de zile este o problemă tehnologică încă deschisă pe plan mondial. Soluția spre care se orientează „Experimentul pentru cercetarea oceanului planetar” (WOCE) în prezent, ca principiu de conversie a efectului acustic al vibrațiilor induse de vînt, a mai fost încercată de-a lungul veacurilor. În timpul dinastiei Ming (sec. XV) s-a realizat un instrument ce avea forma unei păsări care se

orienta cu ciocul spre vînt și datorită unui orificiu prin care pătrundea aerul, producea sunete ale căror intensități și tonuri depindeau de viteza curenților. Independent, la o idee asemănătoare a ajuns Robert Paul de Lamanon în 1782. El propunea realizarea unui anemometru format din 21 de tuburi de orgă calibrate astfel încît, la vînt fiercare să producă un anumit sunet, cuplate la 8 tuburi orientate pe tot atîtea direcții de vînt.

Așa cum din exemplul de mai sus constatăm că ideile nu se

lasă încorsetate de granițe și veacuri și în exprimarea lor putem întîlni surprinzătoare asemănări.

Acum la început de lună mai, numită de poporul nostru a lui Florar gîndul mă poartă la Walt Whitman de la a cărui naștere se vor împlini la sfîrșitul lunii 170 de ani, pentru a cita un vers edificator pentru universitatea simțirii omeniești: „Îndrăgostit de pămînt, de stînci, de florile celei de-a Cincea Lună, de ploii și zăpezii, cunoscînd constelațiile și minunindu-mă”.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 4-10 mai

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoare	Localitatea și anul	Valoare	Localitatea și anul
Cîmpie	20÷25	9÷12	10÷16	32.6	Arad 1968	-2.0	Craiova 1938
Deal și podiș	17÷22	6÷11	17÷23	31.8	Iasi 1968	-4.0	Roman 1915
Depresiuni	17÷19	4÷7	17	27.9	Petroșeni 1973	-4.5	Miercurea Ciuc 1965
Vl. Omu	3÷4	-4÷-3	22	15.2	1968	-14.5	1940
Litoral	17÷18	10÷11	6÷8	28.2	Constanța 1968	1.8	Constanța 1915

Prin intermediul tabelului cu datele climatice înlocuim cadrul poetic cu cel mai prozaic al valorilor caracteristice și excepționale consemnate în intervalul 4-10 mai. Adăugăm datelor consemnarea unei răciri din această perioadă calendaristică ce a avut loc în anul 1953 (unul din anii luați în considerare pentru prognoza acestui an de previzionisții pe sezon). Temperaturile minime nocturne au scăzut sub punctul de îngheț al apei în jumătatea de nord a țării. Temperaturile maxime au coborît pînă la valori cuprinse între 7° și 11°. Au căzut averse de ploaie însoțite de grindină și descărcări electrice. În ziua de 8 mai pe alocuri

în Moldova a căzut zăpadă. La munte a nins. În ziua de 11 mai în Banat s-a consemnat lapoviță.

În săptămîna următoare primele zile vor aduce o ușoară creștere a temperaturii. Maximele diurne se vor situa între 14° și 24°, iar minimele nocturne între 2° și 12°. Cerul va fi temporar noros. Vor cădea ploi îndesate în cursul după amiezilor. În a doua parte a intervalului o răcire va afecta îndesate regiunile nordice. La munte va ninge iar în zonele deluroase de nord e posibilă apariția trecătoare a lapoviței. Vîntul va prezenta intensificări din sectorul nordic cu deosebire în Moldova.

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 176610; 176620, întîrzoare; Actualitatea politică: 2560; Economie: 2128; Cultură, știință, învățămînt: 1457; Cetățenești: 1453; Scrisori: 2542; Reportaj-informații: 2560; Sport: 1700; Foto: 2528; Secretariat de redacție: 2123; Secretariat redactori șef: 2002. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12201, telex 10876, presfir București, Calea Grîviței nr. 64-66.